

МИХАИЛ БУЛГАКОВ

ЗА ПОЛЗАТА ОТ
АЛКОХОЛИЗМА

ФАМА

МИХАИЛ БУЛГАКОВ ЗА ПОЛЗАТА ОТ АЛКОХОЛИЗМА

Превод: Лиляна Минкова

chitanka.info

Големият творец е голям и в малките неща. Такива „малки“ неща са разказите и фейлетоните на Михаил Булгаков, писани през 20-те години на миналия век.

Има ли полза от алкохолизма, как възприема „Травиата“ неграмотен червеноармеец, докъде се развихрят бесовете и своеволията на съветската бюрокрация, може ли да се напие локомотив, как звучи псевдонаучният и неудържимо комичен жаргон на партсекретарите, как с помощта на Маркс и Троцки да опазиш жилището си от посегателствата на съветската власт... В кратките си разкази Михаил Булгаков рисува уродливата картина на болшевишкия ред и на неговите строители и жертви — несретни, гротескни и убийствено смешни, с мозъци, промити от недоимък, водка и безумни лозунги.

Сблъсъкът на личността с абсурдите на болшевишката система е тема, която преминава през цялото творчество на Булгаков — от разказите и фейлетоните до шедьовъра „Майстора и Маргарита“.

Михаил Булгаков влезе в руската литература с мощ, подобно на Фьодор Достоевски и Лев Толстой.

Максимилиан Волошин

По природа Булгаков беше лирик. Сега никой не може да отрече, че той се превърна в сатирика на нашето време. И стана такъв по неволя, защото самата епоха го обрече на този жанр.

Марина Черкашина

Той беше безподобен в присмеха и проявяваше докрай великолепното си презрение... Той беше гений!

Анна Ахматова

СЕДМИЦА ЗА ПРОСВЕТА

Отби се една вечер в ротата нашият военен комисар и ми вика:

— Сидоров!

Отговарям му:

— Аз!

Изглежда ме той изпитателно и пита:

— Ти какво?

— Ами аз нищо.

— Ти неграмотен ли си?

Аз, разбира се:

— Тъй вярно, другарю военком, неграмотен.

Погледна ме той още веднъж и вика:

— Ами щом си неграмотен, ще те пратя довечера на „Травиата“.

— Ама, моля ви се, защо? — викам. — Задето съм неграмотен, вината не е наша. При стария режим не ни учеха.

А той ми отговаря:

— Глупако! Що се уплаши? Не те наказвам, ами ще ти е от полза. Там ще те просвещават, представление ще гледаш — за свое удоволствие.

Да де, ама ний с Пантелеев от нашта рота се бяхме накарани тази вечер да идем на цирк. Та му викам:

— Не може ли, другарю военком, през градската отпуска да идем на цирк, а не на театър?

А той присви око и пита:

— На цирк?... Това пък защо?

— Ами много е забавно — викам... — Учен слон ще покажат, и смешници ще има, и френска борба...

Закани ми се той с пръст.

— Ще ти дам аз на тебе един слон — вика! — Несъзнателен елемент! Смешници... смешници! Абе то от теб по-голям смешник има ли бе, селяндур? Те слоновете са учени, ама такива като теб, мъко моя, сте ми все неучени! Каква ти е файдата от цирка? А? Пък в

театъра хората ще те просвещават... Да ти стане мило и драго... Виж какво, нямам време за дълги разговори... Ето ти билета и марш!

Нямаше как, взех билетчето. Пантелеев, и той неграмотен, също получи билет и тръгнахме. Купихме три фунийки семки и ето ни пред „Пръв съветски театър“.

Гледаме, при кошарата, дето пускат хората стълпотворение вавилонско. Напират да влязат в театъра. Но освен нашего брата неграмотните дошли и грамотни, повечето госпойци. Една успя да стигне до контрольора, показва му билет, а оня я пита:

— Прощавайте, другарко мадам — вика, — вие грамотна ли сте?

Оная глупачка се докачи:

— Странен въпрос! Грамотна, разбира се. В гимназия съм учила.

— А, в гимназия — рече ѝ контрольорът. — Много ми е приятно.

В такъв случай позволете да ви пожелаю довиждане.

И ѝ взе билета.

— С какво право? — крещи госпойцата. — Как така?

— Ами ей така, много просто, понеже пускаме само неграмотни.

— Но и аз искам да послушам опера или концерт.

— Е, щом искате — рече, — заповядайте в Кавсъюза. Там са ви събрали все грамотни — доктори, фелшари, професори. Седят и пият чай с петмез, понеже на тях купони за захар не им дават, а другарят Куликовски романси им пее.

Та си замина госпойцата с празни ръце.

Виж, нас с Пантелеев веднага ни пуснаха, право в партера ни заведоха и ни настаниха да седнем на втория ред.

Седим.

Представлението още не беше почнало, та излюпихме от скука по фунийка семки. Поседяхме така близо час и половина, най-сетне в театъра се стъмни.

Гледам — на най-важното, на ограденото място се намъква някакъв. С кожено калпаче и с палто. Мустаци, прошарена брадичка и ужасно строг. Качи се и веднага си сложи пенсне.

Питам аз Пантелеев (той може да е неграмотен, но всичко знае):

— Тоя пък кой е?

— Това е деригентът — вика ми. — Той им е тук най-главният. Сериозен господин.

— Ами що са го изтъпанили затворен в кошарката? — питам.

— Ами понеже той тук, в операта, им е най-грамотният. Та за да ни е за пример го изтъпанват.

— Ами тогава що са го курдисали със задника към нас?

— Понеже така му е по-удобно да командва оркестъра!...

Пък оня, диригентът де, отвори пред себе си някаква книга, погледна в нея, замахна с бяла пръчица и под пода веднага засвириха на цигулки. Жалостиво едно, тъничко, направо да ти се доплаче.

Бе тоя диригент наистина ще да е от най-грамотните, понеже две работи наведнъж върши — хем книгата чете, хем пръчицата размахва. А оркестърът като запердаши. Все по-яко. След цигулките се чува свирки, след свирките барабани. Театърът като гръмна. Че изведнъж като ревна някъде отдясно... Надникнах в оркестъра и се провикнах:

— Пантелеев, да ме убие Господ, ама това е Ломбард, дето е зачислен в нашия полк на храна.

Надникна и той и вика:

— Да бе, същият! Друг не може така яко да надува тромбона.

Зарадвах се аз и викам:

— Браво, Ломбард, бис!

Ама цъфна изневиделица един милиционер и право при мен:

— Ще ви помоля, другарю, да не нарушавате тишината.

Е, млъкнахме.

В това време завесата се вдигна и гледаме, на сцената, врява до Бога. Кавалерите със сака, дамите с рокли — танцуват, пеят. Ех, и пийване има, то се знай, пък и карти пляскат.

С една дума — старият режим.

Та там, с другите е и Алфред значи. И той пийва и си замезва. А той, братле, да бил влюбен в оная, в Травиата. Но не го обяснява с думи, ами пее ли, пее. И тя така — с пеене му отговаря. Излиза, че той всякак ще се ожени за нея, да, ама тоя Алфред имал татко на име Любченко. Изведнъж, не щеш ли, във второ действие и той — хоп на сцената. Невисок, но представителен един, побелял, а гласът му силен, гъст, башвтон.

И току му запя на Алфред:

— Бе ти, хубостнико, как тъй забрави милия си роден край?

Пя му, пя му и прати по дяволите всичко, дето Алфред го беше нагласил. В трето действие Алфред се напи от мъка и вдигна на тая своя Травиата страхотен скандал. Яката я нахока, хем пред всички.

Пее:

— Ти — вика — си една никаквица, и аз изобщо, вика, не желая да си имам повече работа с теб.

Тя, разбира се, ревна, олелия, скандал. И тя да вземе от мъка да се поболее в четвърто действие от охтика. Пратиха, разбира се, да викнат доктора.

Идва докторът.

Бе гледам го, уж сюртук носи, ама по всичко личи — нашего брата, пролетарий. Дълга коса, а гласът му кънти като из бъчва.

Отиде при Травиата и запя:

— Бъдете спокойна — вика, — болестта ви е опасна и непременно ще умрете.

Даже рецепта не ѝ написа, само се сбогува и си и излезе.

Ех, вижда Травиата, че няма как — ще мре.

Та дойдоха тогава и Алфред, и Любченко, молят я да не мре. Любченко вече си дава съгласието за сватбата. Но вече нищо не става.

— Прощавайте — казва Травиата, — няма как, трябва да умра.

И наистина, попяха си още тримата и Травиата умря.

А диригентът затвори книгата, свали пенснето и излезе. И всички се разотидоха. И това беше.

Е, рекох си, слава Богу, просветихме се, стига ни толкоз! Скучна история.

И му викам на Пантелеев:

— Е, Пантелеев, хайде утре на цирк.

Легнах си и все сънувам как Травиата пее, а Ломбард се дере на тромбона.

Та отивам на другия ден при военкома и му казвам:

— Разрешете, другарю военком, довечера, през градската отпуска да ида на цирк...

Че като изрева:

— На теб, вика, тия слонове май не ти излизат от ума! Никакви циркове! Не, братле, днес си в Совпроф на концерт. Там — вика — другарят Блох ще ви свири с оркестъра си Втората рапсодия.

Направо се втрещих. — „На ти сега едни слонове!“ — рекох си.

— Туй какво ще рече — питам, — Ломбард пак ли ще надува тромпета?

— Непременно — отсече.

Втасахме я, прости Господи, накъдето аз, натам и той с неговия тромбон.

Погледнах го и питам:

— Ами утре ще може ли?

— И утре — вика — не може. Утре ще ви пратя всичките на драма.

— Ами вдругиден?

— Вдругиден сте пак на опера. Изобщо, стига сте се шляли по цирковете — рече. — Сега е седмица на просветата.

Побеснях от тия му приказки. То тъй отърване няма, рекох си. И го питам:

— Вие цялата ни рота ли ще я юркате по тоя начин?

— Защо цялата? Грамотните няма. Грамотният и без Втората рапсодия си е човек на място. Само вас, калпазаните неграмотни. Грамотният да си ходи където си ще.

Тръгнах си аз и се замислих. Разбирам — спукана ми е работата. Излиза, че като си неграмотен, трябва от всяко удоволствие да се откажеш... Мислих, мислих и измислих.

Отивам при военкома и му викам:

— Разрешете да доложя!

— Долагай!

— Разрешете, викам, училището за ограмотяване да посещавам.

Усмихна се военкомът:

— Браво! — И ме записа в училището.

Е, походих аз и какво мислите, абе научиха ме. Та сега никои копче не може да ми каже, понеже съм грамотен.

МОСКОВСКИ СЦЕНКИ НА ПРЕДНИ ПОЗИЦИИ

— Е, господа, заповядайте — каза любезно домакинът и посочи с царствен жест масата.

Не го оставихме втори път да ни кани, седнахме и разгънахме щръкналите колосани салфетки.

Седнахме четирима: домакинът, бивш адвокат, неговият братовчед, и той бивш адвокат, неговата братовчедка, бивша вдовица на чиновник 5-и разряд, впоследствие служаща в Съвета за народно стопанство, а сега просто Зинаида Ивановна, и гостът, тоест аз, бивш... впрочем няма значение... защото съм понастоящем човек със занимания, наречени неопределени.

Първоаприлското слънце блесна в прозореца и заискри в чашките.

— Запролети се, слава Богу, измъчихме се с пустата зима — каза домакинът и хвана нежно гърлото на гарафата.

— Не ми говорете! — възкликнах аз, измъкнах от кутийката една рибка, в миг ѝ одрах кожата, после намазах филия бял хляб с масло, покрих я с разкъсаното тяло на рибката и като се ухилих любезно на Зинаида Ивановна, добавих: — За ваше здраве!

След което си сръбнахме.

— Не съм ли я разредил... кхъм... повечко? — осведоми се загрижено домакинът.

— Добре си я улучил — отговорих аз и си поех дъх.

— Слабичка е май малко — обади се Зинаида Ивановна.

Мъжете запротестираха в хор и ние обърнахме по още една. Слугинята внесе супника.

След втората чашка божествена топлина се разля вътре в мен и благушието ме прие в обятията си. Обикнах в миг и домакина, и братовчедата и реших, че Зинаида Ивановна, въпреки трийсет и осемте си години, още си я бива, а брадата на Карл Маркс, настанен на

стената точно срещу мен до картата на железопътните линии, изобщо не е чак толкова огромна, колкото е прието да се смята.

Историята с появата на Карл Маркс в апартамента на адвоката, който го мразеше от цялата си душа, е следната. Моят домакин е един от най-съобразителните хора в Москва, ако не и най-съобразителният. Той едва ли не пръв усети, че случващото се е сериозно и трайно, поради което се окопа в апартамента си не как да е, дилетантски, а много яко. Първата му работа беше да призове Терентий и Терентий му окепази целия апартамент, като измайстори в столовата нещо като глинен ковчег. Същият Терентий изчовърка във всички стени огромни дупки, през които прокара дебели черни кюнци. След като се полюбува на свършеното от Терентий, стопанинът заяви:

— Ония бандити могат и да не пускат парното — и пое към Плющиха.

От Плющиха докара Зинаида Ивановна и я настани в бившата спалня стая откъм слънчевата страна. Братовчедът пристигна три дена по-късно от Минск. Стопанинът приюти с удоволствие и него в бившата гостна (от антрето вдясно) и му сложи кюмбе. После натъпка петнайсет пуда брашно в библиотеката (по коридора направо), заключи вратата, окачи на стената килим, в килима подпря етажерка, на етажерката струпа празни бутилки и стари вестници, тъй че библиотеката сякаш изчезна — и дяволът не би открил вратата към нея. Така от шестте стаи останаха три. В едната се настани той с медицинско, че има порок на сърцето, а между останалите две стаи (гостната и кабинета) свали вратата и ги превърна в странно двойно помещение. Не беше една стая, защото бяха две, но и да се живее в тях като в две, беше невъзможно, още повече, че в първата (гостната) точно под статуята на гола жена и до пианото той сложи креват, извика Саша от кухнята и ѝ каза:

— Ще се мъкнат ония. Ще кажеш, че спиш тука.

Саша се усмихна съзаклятнически и отговори:

— Добре, господарю.

Вратата на кабинета той облепи с удостоверения, от които следваше, че като на юрисконсулт на еди-кое си учреждение, му се полага „допълнителна площ“. На допълнителната площ издигна такива барикади от две лавици с книги, стар велосипед без гуми, столове с щръкнали гвоздеи и три корниза, че даже аз, отлично запознат с

неговия апартамент, при първото си гостуване след привеждането му в боен вид, си раздрах и двете колена, лицето, ръцете и си скъсах и отпред, и отзад новото сако.

На пианото той беше лепнал удостоверение, че Зинаида Ивановна дава уроци по музика, а на вратата на стаята й удостоверение, че е чиновничка в Совнархоза, на вратата на братовчеда, че е секретар. Вече отваряше вратата само той, и то след третото позвъняване, а в това време Саша лягаше на кревата до пианото.

Три години мъже със сиви шинели и черни, проядени от молците палта, и моми с чанти и брезентови шлифери щурмували апартамента както пехота телени заграждения, но си оставали с празни ръце. Когато се върнах след тригодишно отсъствие в Москва, която лекомислено бях напуснал, заварих всичко непроменено. Стопанинът беше само поотслабнал и се оплакваше, че силици не са му останали.

По същото време той купи четири портрета. Луначарски настани в гостната на най-видно място, та народният комисар се виждаше от абсолютно всички точки в стаята. В столовата окачи портрета на Маркс, а в стаята на братовчеда, над великолепия жълт гардероб с кристални огледала прикрепи с кабари Л. Троцки. Троцки беше представен, както си му е редът, анфас, с пенсне и с достатъчно благодушна усмивка на уста. Но когато собственикът впи четири кабарчета в снимката, стори ми се, че председателят на Реввоенсъвета се намръщи. И си остана намръщен. После стопанинът извади от папката Карл Либкнехт и се запъти към стаята на братовчедката. Тя го срещна на прага, плесна се по бедрата под прилепналата раирана пола и възкликна:

— С—само това липсваше! Александър Палич, докато съм жива — в стаята ми няма да има никакви Марати и Дантони.

— Зин... какво общо има тука Мара... — подхвана стопанинът, но енергичната жена го обърна за раменете и го изблъска навън. Той повъртя замислено цветната снимка в ръце и я предаде в архива.

Точно след половин час последва поредната атака. След третия звънец и ударите с юмруци по цветните вълнисти стъкла на входната врата стопанинът, наметнал вместо сако изцапана военна куртка, пусна да влязат трима. Двама в сиво и един в черно, с протритата чанта.

— Вие имате тук стаи... — започна първият сив и огледа слисан антрето. Стопанинът предвидливо не запали лампата и огледалата, закачалките, скъпите кожени столове и еленовите рога се разплуха в мъглата.

— Какво говорите, другари! — възкликна стопанинът и плесна с ръце. — Какви стаи?! Ако щете вярвайте, но тази седмица преди вас вече минаха шест комисии. Можете и да не оглеждате! Не само че няма излишна стая, но и не ми достига. Заповядайте, вижте — стопанинът измъкна от джоба някаква хартийка, — полагат ми се допълнителни шестнайсет аршина, а имам тринайсет и една втора. Н-да. Та откъде, пита се, да взема два и половина аршина?

— Е, ще видим — каза мрачно вторият сив.

— З-заповядайте, другари!...

И в същия миг пред нас се появи А. В. Луначарски. Тримата зяпнаха в народния комисар по просветата.

— Тук кой е? — попита първият сив, сочейки кревата.

— Другарката Епишина, Александра Ивановна.

— Тя каква е?

— Техническа помощничка — отговори със сладка усмивка стопанинът, — занимава се с пране.

— А да ви е случайно слугиня? — попита подозрително черният.

В отговор стопанинът спазматично се засмя:

— Ама моля ви се, другарю! Че аз да не съм някакъв буржоа, та да държа прислуга! То за храната не стига, а вие: „слугиня“! Ха-ха-ха!

— Тук? — попита лаконично черният, сочейки дупката към кабинета.

— Допълнителни тринайсет и половина за кантора на моето учреждение — отвърна в скороговорка стопанинът.

Черният веднага прекрачи в полутъмния кабинет. След секунда в кабинета с грохот се събори леген и чух как черният, падайки, си удари главата във веригата на велосипеда.

— Ето, нали виждате, другари — каза зловещо стопанинът, — предупредих ви: ужасна теснотия.

Черният се измъкна от вълчата яма с разкривено лице. И двете му колена бяха раздрани.

— Да не се ударихте? — попита уплашено стопанинът.

— А... бу... бу... ту... ту... ма — смотолени неясно черният.

— Тук е другарката Настурцина — развеждаше и показваше стопанинът, — тук съм аз — и той посочи с широк жест Карл Маркс. Лицата на тримата ставаха все по-смаяни. — А тук другарят Щербовски — и той махна тържествено с ръка към Л. Д. Троцки.

Тримата гледаха ужасени портрета.

— Бе той да не е партиец? — попита вторият сив.

— Той не е партиец — ухили се сладко стопанинът, — но той е симпатизиращ. Комунист по душа. Като мен. Понеже тук, другари, живеят все отговорни труженици.

— Отговорни, симпатизиращи — избоботи навъсено черният, разтривайки коляно, — а гардеробите — с кристални огледала. Предмети на разкоша.

— На раз-ко-ша?! — възкликна укоризнено стопанинът, — ама моля ви, другари! В тях е вехтото ни, скъсано бельо. Бельото, другарю, е предмет на необходимост. — Стопанинът бръкна в джоба да извади ключа и се вцепени и пребледня, защото си спомни, че миналата вечер напъха между скъсаните калъфки шест сребърни поставки за чаши.

— Бельото, другари, е предмет на чистотата. И нашите скъпи вождове — стопанинът посочи с две ръце портретите — непрекъснато учат пролетариата, че човек трябва да се поддържа чист. Епидемичните заболявания... тифът, чумата, холерата, причината за тях, другари, е, че още не сме осъзнали достатъчно — единственото ни спасение, другари, е да поддържаеме хигиената си. Нашият вожд...

Сега вече съвсем ясно ми се стори, че по снимковия Троцки премина спазъм, устните му се разлепиха, сякаш искаше да каже нещо. Изглежда, същото се беше привидяло и на стопанина, защото той изведнъж млъкна и бързо смени темата:

— Тук, другари, е тоалетната, тук има вана, но, разбира се, развалена, виждате, в нея има сандък с парцали, не ни е до вани сега, ето я кухнята — студена. Не ни е до кухни в тия времена. Готвим на примус. Александра Ивановна, защо сте в кухнята? Там, в стаята ви, има писмо за вас. Та това е всичко, другари. Мисля да моля за още една стая, че да си охлузваш всеки ден коленете, скъпичко излиза. Към кого трябва да се обърна, за да ми дадат в тази къща още една стая? За кантора.

— Да си вървим, Степан — махна безнадеждно с ръка първият сив и тримата тръгнаха, тропайки с ботуши, към антрето.

Когато стъпките заглъхнаха по стълбището, стопанинът се строполи на един стол.

— Ето на, радвайте се — възкликна той, — и това е всеки Божи ден! Честна дума ви давам, тия ще ме довършат.

— Е, то още не се знае кой кого ще довърши! — обадох се аз.

— Хи-хи! — ухили се стопанинът и весело избоботи: Саша! Донеси самовара!...

Такава беше историята с портретите и по-специално с Карл Маркс. Но да се върна към разказа.

... След супата хапнахме бьоф строганов, изпихме по чаша бяло „Айданил“ от Винпромуправлението и Саша внесе кафето.

В същия миг в кабинета изкънтя дрезгав телефонен звън.

— Сигурно е Маргарита Михална — усмихна се приятно домакинът ни и се втурна към кабинета.

— Да... да... — чу се от кабинета, но три мига по-късно оттам долетя вопъл: — Какво?

Слушалката заквака глухо, и пак вопъл:

— Владимир Иванович! Нали ви помолих! Всички са служаци! Бива ли така?!

— А-а-у! — ахна братовчедката, — да не са му сложили данък?

Слушалката изкънтя, рязко захвърлена, и стопанинът се появи на вратата.

— Данък ли? — извика братовчедката.

— Поздравявам ви — отговори бесен стопанинът — вие ще им плащате данък, скъпа.

— Как? — изправи се братовчедката, лицето ѝ беше станало цялото на петна. — Нямам право! Нали им казах, че по онова време бях на служба!

— „Казах“, „казан“! — имитира я стопанинът. — Трябваше не да казваш, а с очите си да видиш какво си отбелязва в списъка оня мерзавец домоуправителят! Ти си виновен — обърна се той към братовчедата, — нали те молих, иди, иди при него! А сега — моля, заповядайте: той и тримата ни е набелязал.

— Глу-пак! — отговори братовчедът и лицето му стана кръв червено, — какво общо имам аз? Два пъти му казах на онзи гадняр да ни запише като служаци! Сам си си виновен. Твой познат е. Ти да го беше помолил.

— Мръсник е той, а не познат! — избоботи стопанинът, — пък се пише приятел! Страхливец нещастен. Гледал е само да се измъкне от отговорност.

— Колко? — извика братовчедката.

— Пет!

— А защо само аз? — попита братовчедката.

— Не се тревожи! — отговори саркастично стопанинът, — ще ни дойде и на нас редът. Изглежда още не са стигнали до буквите ни. Само че ако теб са те глобили с пет, на мен колко ли ще ми друснат? Е, чуйте сега, няма смисъл да си седим тук. Обличайте се и вървете при районния инспектор — обяснете му, че е грешка. И аз ще дойда... Хайде, по-живо!

Братовчедката изхвърча от стаята.

— На какво прилича това? — заизвива страдалчески стопанинът, — не те оставят дъх да си поемеш. Ако не са ти на вратата — по телефона. Сгъстяването го отървахме, сега данък. Докога ще продължава това? Какво ли още ще измислят?

Той вдигна очи към Карл Маркс, но той си седеше неподвижно и безмълвно. На лицето му беше изписано, че сякаш иска да каже:

— Това мен не ме засяга!

Априлското слънце позлатяваше крайчеца на брадата му.

САМОГОННО ЕЗЕРО

ПОВЕСТВОВАНИЕ

В десет часа вечерта срещу светлото Възкресение проклетият ни коридор утихна. Сред блажената тишина в мен се зароди парещата мисъл, че мечтата ми се е осъществила и тетка Павловна, продавачката на цигари, е умряла. Помислих си го, защото откъм стаята на Павловна не долитаха виковете на изтезаванотойсинче Шурка.

Усмигнах се сладко, седнах в съдраното кресло и разтворих томчето на Марк Твен. О, миг блажен, о, светъл час!...

... В десет и четвърт вечерта в коридора три пъти изкукурига петел.

Петел — нищо особено. Нали в стаята на Павловна половин година живя прасе. Изобщо, Москва не е Берлин, това едно, и второ, човек, живял година и половина в коридора на № 50, нищо не може да го учуди. Уплаши ме не фактът на неочакваната поява на петела, а това, че кукурига в десет часа вечерта. Петелът не е славей и преди войната кукуригаше на разсъмване.

— Да не би онези мерзавци да са напили петела? — попитах, изоставяйки Твен, клетата си жена.

Но тя не успя да ми отговори. След встъпителните петльови фанфари последваха непрекъснатите вопли на петела. После взе да вие мъжки глас. И то как! Непрекъснат басов вой в до диез, вой на душевна болка и отчаяние, мрачен предсмъртен вой.

Заблъскаха се всички врати, закънтяха стъпки. Захвърлих Твен и изхвърчах в коридора.

В коридора, под лампата, в сключения кръг на слисаните обитатели на знаменития коридор, стоеше непознат на мен гражданин. Краката му бяха разчекнати на буква „Х“, той се олюляваше и без да затваря уста, издаваше отчаяния вой, който ме уплаши. В коридора чух и как нечленоразделната протяжна нота (фермато) се смени с речитатив.

— Тъй значи — дрезгаво се давеше и виеше неизвестният гражданин, а от очите му капеха едри сълзи, — Христос воскрес! Браво на вас! Като е така, по-добре ничий да не си! Аа-а-а!

С тези думи той скубеше на кичури пера от опашката на петела, който се гърчеше в ръцете му.

Един поглед стигаше, за да се убеди човек, че петелът е абсолютно трезвен. Но на петльовото лице беше изписана нечовешка мъка. Очите му изскачаха от орбитите, той пляскаше с криле, за да се отскубне от яките ръце на неизвестния.

Павловна, Шурка, шофьорът, Анушка, Анушкиният Миша, Дускиният мъж и двете Дуски стояха в кръг в пълно мълчание и неподвижно, като забити в пода. Този път не ги виня. Даже те бяха загубили дар слово. Сцена на скубане на жив петел и те като мен виждаха за пръв път.

Василий Иванович, домакинът на квартира № 50, се опитваше с крива и отчаяна усмивка да хване петела ту за неуловимото крило, ту за краката и да го издърпа от неизвестния гражданин.

— Иван Гаврилович! Имай страх от Бога! — викаше той, изтрезнявайки пред очите ми. — Никой не ти взема проклетия петел! Не мъчи птицата срещу светлото Христово Възкресение! Иван Гаврилович, опомни се!

Аз се опомних пръв и с вдъхновен скок изтръгнах петела от ръцете на гражданина. Петелът подскочи, удари се тежко в крушката, после се сниши и изчезна зад завоя, там, където е килерът на Павловна. Гражданинът веднага се кротна.

Мислете каквото щете, но случаят беше извънреден и само затова завърши за мен благополучно. Управителят не ми повтаряше, че като не харесвам това жилище, мога да си избира богатска къща. Павловна не ми натякваше, че лампата ми свети до пет часа, понеже се занимавам с „дявол знае какво“ и изобщо не е бивало да се навирам там, където живее тя. Да бие Шурка, тя има право, понеже е нейният Шурка. Пък аз да си народя „мои Шурки“ и да си ги ям с каша. „Павловна, ако ударите още веднъж Шурка по главата, ще ви дам под съд и ще лежите една година в затвора за изтезаване на дете“ изобщо не помагаше. Павловна се заканваше, че ще даде в управлението „заявка“ да ме изселят. „На който не му харесва, да върви при образованите“.

С една дума, този път нямаше нищо такова. Всички обитатели на най-прочутата московска квартира се разотидоха в гробно мълчание. Управителят и Катерина Ивановна заведоха под ръка неизвестния гражданин до стълбището. Непознатият вървеше с пламнало лице, трепереше и се олюляваше, мълчеше, опулил гаснещи очи на добиче за клане. Приличаше на отровен с блян (*atropa belladonna*).

Павловна и Шурка захлупиха с каче омаломощения петел и отнесоха и него.

Като се върна, Катерина Ивановна разказа:

— Абе отиде моят кучи син — (чети „управдомът“ — мъжът на Катерина Ивановна), — като хората, на пазар. Ама купил и от Сидоровна четвъртинка. Поканил Гаврилич — да идем, рекъл му, да я опитаме. Бе хората като хора, пък те се нафиркали, прости ми, Господи, прегрешението, още преди попът да е издрънчал с кадилницата. Не знам какво му стана на Гаврилич. Пийнаха и моят му вика: „Гаврилич, дето ще ходиш в клозета с петела, дай да го подържа.“ Че оня като пощуря. „А, искаш да ми свиеш петела?“ И взе да вие. Един Господ знае какво му се е привидяло!...

В два часа през нощта управдомът, след като отговял, изпотрошил всички стъкла и пребил жена си, а постъпката си обяснил с това, че му била почернила живота. Аз съм бил по това време с жена си на утринната служба и скандалът се е разгарял без мое участие. Населението на квартирата се стъписало и извикало председателя на управата. Председателят на управата се явил незабавно. С блеснали очи и червен като знаме, той погледнал посинялата Катерина Ивановна и казал:

— Чудя ти се, Васил Иванич. Толкова квартири командваш, пък с една женска не можеш да се справиш.

Това беше първият случай в живота на нашия председател, когато той съжали за думите си. На него лично, на шофьора и на Дускиния мъж им се наложи да обезоръжават Васил Иванич, при което той си поряза ръката (след думите на председателя Васил Иванич се въръжил с кухненски нож — да коли Катерина Ивановна. „Е, ще види тя!“).

След като заключи Катерина Ивановна в килера на Павловна, председателят заубеждава Иванич, че Катерина Ивановна е избягала и Васил Иванич заспа с думите:

— Добре де. Утре ще я заколя. Тя от ръцете ми няма да избяга.
Председателят си тръгна с думите:

— Ама и самогонът на тая Сидоровна си го бива! Същински звяр.

В три часа през нощта се появи Иван Сидорич. Публично заявявам: ако бях мъж, а не дрипа, разбира се, че щях да изхвърля Иван Сидорич от стаята си. Но мен ме е страх от него. След председателя той е най-силното лице в управлението. Може и да не успее да ме изсели (а, дявол знае, може и да успее!), но да ми отрови живота, за него е повече от лесно. А за мен това е най-ужасното. Ако ми тровят живота, аз не мога да пиша фейлетони, а ако не пиша фейлетони, ще настъпи финансов крах.

— Здр-р-ав... гражданино журн... лист — каза Иван Сидорич, като се олюляваше сякаш тревичка на вятъра. — Идвам при вас.

— Много ми е приятно.

— Аз за есперантото...

— ?

— Да ми напи... дописка... статия... Желая да основа дружество... Така да се напише. Иван Сидорич, есперантист, желае, значи...

И Сидорич заговори изведнъж на есперанто (впрочем ужасно гаден език).

Не зная какво е прочел есперантистът в погледа ми, но той изведнъж се сви, странните му спънати думи, нещо като смесица от латино-руски, взеха да секват и Иван Сидорич премина на общодостъпен език.

— Впрочем... прощав... айте... аз утре.

— Заповядайте — отговорих мило, отвеждайки Иван Сидорич към вратата (той искаше, кой знае защо, да излезе през стената).

— Не можа ли да го изпъдиш? — попита ме, след като той излезе, жена ми.

— Не, миличко, не може.

Сутринта, в девет, празникът започна с моряшки танц, изпълнен от Василий Иванович на акордеон (танцуваше Екатерина Ивановна) и с обърната към мен реч на къоркютук пияния Анушкин Миша. От свое лице и от лицето на неизвестни за мен граждани Миша ми изрази уважението си. В десет дойде младшият портиер (леко пийнал), в

десет и двайсет старшият (мъртво пиян), в десет и двайсет и пет парнаджията (в ужасно състояние). Мълча и мълчаливо си тръгна. Петте милиона, които му дадох, ги загуби още тук, в коридора.

По пладне Сидоровна нахално не доляла с три пръста четвъртинката на Василий Иванович. Той взел празното шише, отишъл където трябва и заявил:

— Самогон продават. Желая да ги арестувате.

— Ти да не бъркаш нещо? — попитали го мрачно където трябва.
— Според нашите сведения във вашия квартал самогон няма.

— Няма ли? — усмихнал се горчиво Василий Иванович. — Думите ви са даже много забележителни.

— Ами ей тъй — няма. И ако имаше самогон, ти как тъй си останал трезвен? Я върви по-добре да се напиш. Утре ще подадеш заявление за ония със самогона.

— Та-ака... ясно — казал със смаяна усмивка Василий Иванович.
— Значи няма кой да ги заптиса? Нека си мерят ексик. А на въпроса защо съм трезвен — ами помиришете шишето.

Шишето се оказало с „ясно изразена миризма на фузелови масла“.

— Води ни! — казали тогава на Василий Иванович. И той ги завел.

Щом се събудил, Василий Иванович казал на Катерина Ивановна:

— Изтичай при Сидоровна за четвъртинка.

— Опомни се, душо окаяна — отговорила Катерина Ивановна.
— На Сидоровна й пуснаха кепенците.

— Ами? Че как са я надушили? — учудил се Василий Иванович.

Аз ликувах. Но не задълго. След половин час Катерина Ивановна се появи с пълно шише. Оказа се, че у Макеич, през две къщи от Сидоровна, бликнало ново изворче. В седем часа вечерта изтръгнах Наташа от ръцете на нейния съпруг, хлебаря Володя („Да не си посмял да я биеш!“ „Жената си е моя“ и т.н.)

В осем часа вечерта, когато гръмна весела моряшка музика и Анушка затанцува, жена ми стана от канапето и каза:

— Не издържам повече. Каквото искаш прави, но трябва да се махнем оттук.

— Душко — отговорих отчаян, — какво мога да направя? Не мога да наема стая. Тя струва двайсет милиарда, а аз получавам четири. Докато не допиша романа, не можем на нищо да се надяваме. Търпи.

— Не ми е за мен — отговори жена ми. — Но ти никога няма да завършиш романа. Никога. Животът е безнадежден. Ще глътна морфин.

От тези думи усетих, че ставам железен. Отговорих, и в гласа ми звучеше много метал:

— С морфин няма да се нагълташ, защото няма да ти го позволя. А романа си ще завърши и, смея да те уверя, че ще е роман, от който на небето ще му стане горещо.

После помогнах на жена си да се облече, заключих вратата и катинара, помолих Дуся първата (тя пие само портвайн) да наглежда някой да не строши катинара и заведох жена си за трите празнични дни на улица Никитска, при сестра си.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Имам проект. Наемам се за два месеца да пресуша Москва, ако не напълно, то 90%.

Условия: начело ще застана аз. Щатът от помощници ще си подбера лично само студенти. Трябва да им се даде много висока заплата (към 400 златни рубли. Свършеното ще ги оправдае). 100 души. За мен квартира от три стаи и кухня, както и 1000 златни рубли. В случай, че ме убият — пенсия за жена ми.

Неограничени пълномощия. По мое нареждане да се пристъпва към незабавен арест. Съдебен процес за 24 часа и никаква замяна с глоба.

Ще разгромя всички Сидоровци и Макеичи, а пътят и разните „Кътчета“, „Цветя на Грузия“, „Замъци на Тамара“ и тем подобни места.

Москва ще заприлича на Сахара, а в оазисите под електрическите фирми „Отворено до полунощ“, ще продават само леки червени и бели вина.

СТЪЛБА ЗА РАЯ ОТ НАТУРА

Стълбата, която води към библиотеката на гара Москва–Белоруска (1–ва Мещанска улица), е цялата заледена, работниците падат и се пребиват.

Рабкор

Работникът Косин падна сполучливо. Стовари се с гръм от втория етаж на първия, там се преметна на площадката с главата надолу и изхвърча на улицата. Последва го калпакът му, след калпака — книгата „Война и мир“, съчинение на Л. Толстой. Книгата изхвърча по гръб, с щръкнали корици, и спря до Косин.

— Е, как сте? — попитаха очакващите долу реда си.

— Скъсах си панталона — отговори глухо Косин, — хубав панталон, жената ми го купи на Сухаревския пазар. — И той опипа на бедрото си скъсаното с формата на великолепна звезда.

После вдигна произведението на Толстой, нахлупи калпака и си тръгна, накуцвайки, към къщи.

Втори рискува Балчугов.

— Ще те преодоля аз тебе, ще успея — мърмореше той, притиснал към гърди събраните съчинения на Гогол в един том, — нали се катерих през петнайsetsa година в Карпатите, та пак дума не обелих. Два пъти съм раняван... Хем с раницата на гърба, с винтовката в ръце, с ботушите на краката, че тук с Гогол, с Гогол в ръцете и да не успея... Аз „Азбуката на комунизма“ желая да взема, аз... дано пукнеш дано!... аз — и той потъна в безпросветния мрак — ... да ви се не видеше и библиотеката и немарата!...

Опита да се хване за невидимите перила, но те веднага му се изплъзнаха от ръцете. После се изплъзна и Гогол и след миг вече беше

на улицата.

— Ох! — изпищя Балчугов, усещайки как нечистата сила го откъсва от заледените стъпала и го влече нанякъде, в бездната.

— По... — почна той и не довърши.

Леденият хълм под краката му коварно блъсна Балчугов нанякъде, където го посрещна железен болт. Балчугов беше кутсузлия и болтът го улучи право в зъбите.

— По... — ахна Балчугов, падайки с главата надолу — ... мощ! — довърши той, вече седнал в снега.

— Със сняг... — посъветваха го чакащите, като гледаха как Балчугов плюе красива червена кръв.

— Не шъш шняг — изфъфли Балчуков (бузата му се подуваше пред очите на всички), — ами шъш шопа по главата и пуштия му библиотекар и управата на клуба... да му натрия муцуната на ей таз штълба...

Той опипа с ръце снега и събра разпилените листа на „Тарас Булба“. После стана, изплю още червено по снега и си тръгна за вкъщи.

— Шмених ши книгата — боботеше той, като се държеше за бузата, — хубаво я шмених, ох, клати се...

Мракът го погълна.

— Митя, да изпълим ли? — попита плахо един от чакащите. — Ще ми се вестник да си почета.

— Абе я да вървят на майната си — отговори Митя, — тук можеш да си намериш смъртта, пък аз съм отскоро младоженец. Жена имам. Вдовица ще остане. Я да се прибираме!

Мракът изяде и тях.

СЕРИЯ 06 № 0660243 ИСТИНСКА СЛУЧКА

В четири часа следобед чиновникът Йожиков застана пред касиера и получи от него съвсем новичка, шумоляща банкнота от десет рубли, втора, захабена и с жълто петно, още шест великолепни разноцветни парични знака и сивосинкаво парче хартия голям формат.

— Облигация — изрече със сладка усмивка касиерът.

Йожиков повъртя презрително нос над хартията и я пхна в джоба.

В канцеларията видя Петухов — колега на Йожиков, известен математик, философ и кретен. Петухов размахваше облигацията си и обясняваше на плътно наобиколилите го чиновници:

— Според теорията на вероятностите най-голямата печалба ще се падне на нечетен номер. Твърдя го, след като съм проучил таблиците от предишните два тиража. Затова нарочно взех от касиера нечетен. Вижте: завършва на 827.

Всички чиновници си погледнаха номерата. Двама не издържаха и хукнаха при касиера да сменят четните с нечетни.

Петухов говореше толкова убедително, че хипнотизира дори Йожиков. Йожиков измъкна облигацията и се убеди, че не е имал късмет. Серия 06 № 0660243.

„То на мен кога ли ми е вървяло“ — каза си Йожиков и отиде при касиера.

Касиерът каза, че облигациите са се свършили.

— Прощавайте, ами серията? — попита Петухов секретаря.

— Серията ще може да се предскаже не по-рано от петия тираж, тоест през 1924 година — отговори Петухов, — но приблизително мога да кажа, че ще е — (той направи с молив някакво изчисление на гърба на своята облигация) — или трета, или пета, а най-вероятно — нашата шеста.

— Аз ще замина тогава за Париж — каза машинописката.

— Аз пък веднага ще я продам — каза клетникът, който вписваше изходящите.

— Няма смисъл — посъветва го касиерът, — тиражът е утре. По-добре я заложете в банката. Току-виж сте спечелили!

Йожиков вървеше по улицата, изпълнен с мисли за златния заем. От всички стени го гледаха и привличаха погледите плакати с надпис „Златен заем“.

„... Възможност за всеки да спечели огромна сума в злато“ — повтаряше машинално Йожиков, — „хъм, за всеки. Всъщност защо да не мога да спечеля и аз? Нали съм също такъв всеки, каквито са и всички. Представете си, че питомчето завърта оная сфера и излиза 06. А после и 0660. Кое то е вече добре. Ами какво ще кажете, ако извърти след това случайно и 243. Това вече ще е нещо такова, нещо такова... Нещо абсолютно неописуемо...“

На 30-ти вечерта Йожиков купи „Вечерна Москва“ и се убеди, че още нищо не е спечелил. Питомецът завърташе и се спираше на разни дивотии, които изобщо не приличаха нито на 660, нито на 243.

На 2-ри януари питомчето пак се посрами.

На 3-ти също. Най-близкият номер беше 0660280.

На 4-ти, като разбра от „Известия“, че се разиграват най-големите печалби, Йожиков реши да отиде в Новия театър, но вместо това заспа у дома си на канапето.

Йожиков се събуди от почукване на вратата. След поканата: „Влезте“ — влезе нахакан непознат с огромен лист в ръце.

Като видя чорлавия Йожиков, човекът плесна с ръце и възкликна:

— Е, какво ще кажете! А? Спи си на дивана като невинно пеленаче, вместо да танцува сега най-истински фокстрот! Позволете да се представя: Иля Семьонович, комисионер.

— С какво мога да ви бъда полезен? — изпелтечи смаяният Йожиков.

Ексцентричният посетител избухна във весел смях.

— Е не, този гражданин Йожиков е най-същински оригинал. Пита с какво можел да ми бъде полезен. А? И през ум не му минава да попита с какво аз мога да му бъда полезен! Затова аз ще му кажа — ето с какво!

С тези думи Иля Семьонович разгърна пред Йожиков листа, който се оказа вестник „Известия“. Стаята тозчас заподскача.

На листа Йожиков видя огромни червени букви и цифри: „Печалбата от 50 000 златни рубли — сер. 06 № 0660243“.

— Какво? — каза той, усещайки как в главата му всичко се преобърна. — Какво? Та това е... — от гърлото на Йожиков вместо глас се изтръгваше някакво скърцане, — та това е моят номер...

— Аз да не твърдя, че е мой? — радостно му отвърна Иля Семьонович. — Позволете да ви целуна, скъпи мой гражданино Йожиков!

С тези думи Иля Семьонович прегърна Йожиков и го целуна и по двете бузи.

— Виж го ти питомеца... — каза Йожиков, който вече не се помнеше.

— Никакви питомци — отговори енергично Иля, — а ми позволете, многоуважаеми гражданино Йожиков, да разбера какви са вашите желания?

Но рухналият без сили на канапето Йожиков не желаше нищо. Той мълчеше и искаше само едно — колелото в главата му да престане да се върти. Възвърна си способността да желае едва след като Иля го напръска с вода.

Тогава Йожиков разлепи устни и дрезгаво каза:

— Желая да се оженя за мадам Мухина, но тя не е съгласна.

— Тя не е съгласна? — възкликна Иля. — Не, вие ще ме уморите от смях, скъпи ми Йожиков. Бих искал поне с едното оче да зърна глупачката, която не иска да се омъжи за човека, спечелил петдесет хиляди в чисто злато. Успокойте се: тя вече, да, тя е съгласна.

Само след миг Иля Семьонович доведе от антрето мадам Мухина. Мадам Мухина се усмихна свенливо, оправя алената роза в косата си и каза:

— Аз винаги съм ви обичала, Жан...

После събитията се завихриха в сладостна мъгла. Седнал на канапето, Йожиков целуваше мадам Мухина и изреждаше на Иля Семьонович своите желания. Оказа се, че желае златен часовник, да замине за Крим, лилави долни гащи, хайвер на зърна, да отиде на „Аида“, бюст на Лев Толстой, килим, ловна пушка, три стаи и кухня, автомобил...

Иля Семьонович доставяше като магьосник всичко. За един само миг Йожиков се озова за известно време в Крим, носеше в джоба си златен часовник, седеше в ложа в Большой театър, обикаляше с вонящо такси Страстния площад и купуваше на Сухаревка самурена шуба на мадам Мухина.

Животът на Йожиков се превърна в главозамайваща спирала и Йожиков помнеше само две неща — номера на текущата си сметка и... че не остана трезвен нито миг.

Така продължи месец и в края на краищата стана скандал.

Появи се някакъв със значка на Въздушния флот на гърдите и учтиво заяви:

— Ама ти, Йожиков, си всъщност голямо прасе. Петдесет хиляди ти се изсипаха от небето, а да си пожертвал поне копейка за Въздушния флот.

Йожиков го загриза съвестта.

— В такъв случай жертвам дващсет хиляди. Цял аероплан — извика Йожиков, — но при условие той да се нарича „№ 0660243 — на гражданина фокер — Йожиков“.

— Дадено — усмихна се снизходително въздушнофлотовецът.

Но в този миг изскочи мадам Мухина и провали всичко.

— Какво! — кресна тя, — ти си се побъркал бе, идиот. Дващсет хиляди! Докато съм жива, няма да позволя!

— Парите са си мои! — изрева Йожиков и целият пламна. — Вън!...

Събуди се на канапето от собствения си рев и разбра, че всичко му се е присънило: и Иля Семьонович, и бюстът на Лев Толстой, и мадам Мухина.

През последния ден на тиража Йожиков отиде на работа и не се стърпя, сподели:

— Пък аз, представяте ли си, сънувах, че съм спечелил петдесет хиляди. Хем толкова реално беше.

— Вашият номер не може да спечели — каза уверено Петухов, — ще спечели нечетен номер, завършващ на 5 или на 7, в краен случай на 3.

В четири нула нула часа в канцеларията донесоха „Вечерна Москва“. Йожиков я разгърна развълнуван и усещайки сърцебиене, погледна четвърта страница. По лицето му побягна кисела усмивка.

Петдесет хиляди — серията е друга.

И дваисет и пет хиляди — също.

И десет хиляди.

И пет хиляди.

— Ех–ех–ех — въздъхна Йожиков и плъзна по инерция поглед по таблицата за петстотин златни рубли.

Най–напред видя 06. После видя 066 и пребледня като платно. После края на номера — 43 и най–сетне, вече като в мъгла средата — 02.

От службата Йожиков си тръгна по необичаен начин. По стълбата го следваше цялата канцелария и някакви непознати небръснати хора от третия етаж, които го сочеха с пръст, куриери и момчетия — продавачи на цигари. От двете му страни две машинописки бяха хванали Йожиков под мишница.

Йожиков каза премаляло:

— Може да се окаже печатна грешка. Купувам си стая...

Унил и мълчалив, Петухов си тръгна сам. Неговият номер се различаваше от този на Йожиков само с една единица. На Петухов му лепнаха завинаги прякора „Теория на вероятностите“.

Ако някой мисли, че съм измислил този разказ, нека погледне таблицата с печалбите от петстотин златни рубли.

ЕЛЕКТРИЧЕСКА ЛЕКЦИЯ

*Науките за младите храна са,
за старците са радост те.
Науката съкращава живота
ни,
който и без това е кратък.*

В коридора на Рязанския строителен техникум по транспорта прозвуча звънец. Класът се изпълни с ученици, зачервени и изпотени, те дишаха тежко, с хриптене.

Вратата се отвори и на катедрата се качи многоуважаемият професор по електротехника, по съвместителство и завеждащ работилницата.

— Т–тихо! — каза електрическият професор и изгледа строго алените лица на своите слушатели, — защо сте в такъв вид? Отвратителен!

— Въртяхме вентилатора в ковашкия цех! — изреваха в хор сто гласа.

— Аха, а защо не виждам Колесаев?

— Колесаев вчера умря... — отговори басово хорът, като в операта.

— Пре–вър–тя се! — обади се хорът на тенорите.

— Та–а–ка. Е, лека му пръст. Щом е умрял, нищо не може да се направи. Аз нямам власт да го възкреса. Така ли е?

— Та–а–ка е! — гръмна хорът.

— Я стига ревахте като диваци — посъветва ученият. — Та докъде бяхме стигнали миналия път?

— Какво представлява електричеството!... — отговори класът.

— Вярно. Та да продължим. Отворете тетрадките, записвайте думите ми...

Тетрадките прошумоляха като листа в гората и сто молива затегелиха по хартията.

— Преди да ви кажа какво представлява електричеството — забоботи откъм катедрата, — ще ви... хъм... ще ви кажа за парата. Наистина, какво представлява парата? Всеки глупак е виждал чайник на печката... Виждали ли сте?

— Виждали сме! — отговориха като ураган учениците.

— Не крещете... Та значи... отстрани ти се вижда проста работа, всяка тетка може да го кипне, но всъщност не е така... Да, мили мои, изобщо не е така... Може ли тетка да подкара локомотив? Вас питам? Не, милички, тя локомотив не може да подкара. Първо, защото не е нейна женска работа и трето — защото чайникът си е проста работа, а парата в локомотива е съвсем друг чешит. Там парата е под налягане, затова под споменатото налягане напират към колелата и ги подкарват за вечно движение, тъй нареченото перпетуум–мобиле.

— Какво значи перпетуум? — попита ученикът Куряковски.

— Не ме прекъсвай. Ще обясня. Перпетуумът е такова едно нещо... то е, братлета... охо–хо! Качил си се, да речем, сутринта на Брянската гара в Москва, надул си свирката и си потеглил, и току–виж, след двама и четири часа си в Киев в съвсем друга съветска република, тъй наречената украинска и всичко това по причина на концентрацията на парата в котела, която преминава по лостовете към колелата като тъй наречено бутало по закона за вечния перпетуум, открит от известния учен по парата Уан–Степ през осемнайсети век преди рождество Христово, докато гледал чайник на най–обикновена кухненска печка в Англия, в град Лондон.

— Ама на нас вчера по механика ни казаха, че преди рождество Христово кухненски печки още не е имало — изписука нечий глас.

— И Англията още не я е имало! — изтърси друг.

— И рождество Христово не е имало!

— Ха–ха–ха! Ха! — гръмна класът.

— М–млък! — изрева преподавателят. — Харюзин, напусни класа! Подстрекател! Вън!

— Вън, Харюзин! — нададе вой класът.

Бурно разридалият се Харюзин стана и каза:

— Простете ми, другарю преподаващ, аз вече няма.

— Вън! — повтори непоколебимо професорът. — Ще те докладвам в учителския съвет и ще ми изхвърчиш за двайсет и четири часа!

— С перпетуум ще изхвърчиш, урра! — потвърди развълнуваният клас.

Тогава Харюзин изпадна в отчаяние и дързост.

— И без туй съм загубен — изрева той лудешки, — поне да си кажа всичко! Накипяло ми е на душицата!

— Давай, Харюзин! — отговори хорът, заставайки на страната на угнетения.

— Амче то вие бъкел не знаете — захленчи Харюзин, обръщайки се към професора, — нито за перпетуума, нито за електротехниката, нито за парата... Врели–некипели ги дрънките!...

— О–хо–хо?! — запя заинтересуван класът.

— Аз?... Какво каза?... Аз ли не зная? — слиса се професорът и стана червен като рак. — Ще ми платиш за тия приказки! Ти, Харюзин, с кървави сълзи ще ми плачеш!

— От никого не се боя, само пред Господа мълча! — отговори Харюзин в екстаз. — Вече нямам какво да губя освен оковите си. Щял да ме натири? Че натири ме! Пий ми кръвчицата, пролята за истината!

— Ха така! Подреди го, Харюзин! — гърмеше класът. — Пострадай за правдата!

— И ще пострадам — извиваше Харюзин, — вие само ни задръствате мозъците! Врели–некипели ги плещите! Мотор за вентилатор не можете да монтирате.

— Пр–равилно — бушуваше възхитеният клас, — здравето ни взеха да го въртим! Рождество не е имало. Уан–Степ не е имало! Ти, дяволе дърт, нищичко не знаеш!!!

— Това е... бунт... — изхриптя професорът, — заговор! Ама аз!... Ама вие!...

— Удряй го! — изрева гръмогласно класът.

В коридора изкънтя звънецът и професорът хукна навън, сподирен от разбойническото свиркане на стогласия клас.

ТЪРГОВСКИ ДОМ НА КОЛЕЛА

Мълчаливата обикновено гара „Ситен звън“ на Енската съветска жп линия забръмча като мравуняк, в който хлапе е забило пръчка. Железничарите се трупаха на тумби край огромната въпросителна върху белия афиш. Под въпросителната пишеше:

тя пристига!!!

— Кой пристига?! — умираха от любопитство железничарите и напиреха един връз друг.

— Кооперативната лавка–вагон! — отговаряше афишът.

— Е–ха–а, браво! — вдигаха врява железничарите.

На другия ден тя пристигна. Оказа се, че е дълъг товарен вагон, целият нашарен с лозунги, надписи и призови:

*Само от нас пазарувай
и от други не купувай!
Сони, Маши и Наташи,
станете вий клиентки наши!
Железничарю! Защо да ти пият кръвчицата
в лавката на частната пиявица?
Нали можеш да дойдеш при нас?!*

— Хи–хи, браво! — възхищаваха се транспортниците. — Пиявицата е нашият Митрофан Иванович.

Гаровата пиявица Митрофан Иванович наблюдаваше мрачно от лавката си.

*Чрез нормализация, стандартизация
и инвентаризация транспортната
кооперация ще спаси мелиорацията,*

електрификацията и механизацията.

Този лозунг допадна най-много на стрелочниците.

— Абе то бъкел не му се разбира — каза Гусев с рижата брада, — ама си личи, че е умно.

Всеки, който докаже с документ, че е член, се ползва с намаление от 83.50% — гласеше плакатът, — за всички нечленове пак толкова!

Във взаимоспомагателната каса настъпи стълпотворение. Железничарите се редяха на опашка и взимаха заеми в съветски книжни парични единици и в златни монети от десет рубли.

По обяд обсадената от хора кооплавка започна търговията. Тримата продавачи се чудеха какво по-напред, касиерката крещеше: „Нямам ресто!“, а гаровото население упорито щурмуваше.

— Три фунтчета саламче, ако обичате, затъжили сме се за саламче. У пиявицата Митрофан Иванович е развалено.

— Салам няма. Свърши. Вместо салам мога да ви предлага мариновани омари.

— Амари? Колко струват?

— Три и петдесет.

— Три какво?!

— Как какво? — рубли.

— Кутията?!

— Кутията.

— Ами намалението? Аз съм член...

— Виждам. С намалението са три и петдесет, иначе са шест и дваайсет.

— А що смърдят?

— Чужбински са.

— Моля, не се натискайте!

— Колани в момента нямаме, но мога да ви предлага патентовани панталонодържатели „Дуплекс“ — лондонски, с автоматични копчета „Пли“. Седем рубли и дваайсет и пет копейки. Който купи цяла дузина, ползва допълнително намаление от петнайсет процента. Извинете, гражданино, но се слага на талията.

— Божке, спраска се!

— Платете на касата седем рубли и двајсет и пет копейки.
— Басма няма, мадмоазел. Има лионски плат за завеси, на едри букети. Незаменим за тапициране на мебели.
— Хи–хи, че то ний мебели нямаме.
— Жалко. Мога да ви предложи столове „комфорт“, сгъваеми, за пикници...
— А за вас, мадам?
— Аз не съм мадам — отговори сащисан Гусев и си погали брадата.
— Пардон, с какво мога?
— Ами басма за подарък на жената.
— Мил пардон, басмата свърши. За подарък на почтената ви съпруга мога да предложи парижки корсет с копринен хастар и китови банели.
— Ами де са му ръкавите?
— Извинявам се, но ръкави не се полагат. Ако желаете с ръкави, вземете пижама. Незаменима вещ при морски пътешествия.
— Не са за нас морските пътешествия. Не, по–добре корсетчето. Трайничко ми се види.
— Бъдете спокоен, куршум не го хваща. Кой номер носи съпругата?
— Прости хорица сме, не е номерирана — отговори срамежливо Гусев, — невежество, нали знаете...
— Пардон, е тогава на око. С една ръка може ли да се обгърне?
Гусев се замисли:
— Съвсем не. С две, ако са ви дълги ръцете...
— Хъм. Солиден размер. На вашата съпруга ѝ е необходима диета. Та ще ви предложим номер 130, специално за по–тлъстичките.
— Добре — съгласи се сговорчивият Гусев.
— Единайсет рубли и двајсет и седем копейки... Нещо друго?
Като друго Гусев купи огледало за бръснене „Жокей клуб“, което показва с едната страна човека увеличен, а с другата умален. Поиска сапун, а му предложиха руско–швейцарско сирене. Гусев отказа поради липса на средства и като се подкрепи със самогон при Митрофан Иванович, се яви пред съпругата.
— Да видя какво си купил, пияницо? — попита съпругата Гусева.

— Виж к'во, Маша, в лавката им стоката е чужбинска, та нищо няма — обясни Гусев, разгръщайки пакета, — рекоха, тлъстичка си била, сто и трийсети номер...

— Безсрамници! — плесна с ръце съпругата. — Да не са ме мерили случайно? Ама и теб си те бива, за жена си — такива думи!

Тя се погледна в огледалото и ахна. От кръглото стъкло надникна огромна физиономия с увиснали бузи и косми дебели като канап.

Съпругата обърна огледалото и се видя с главичка колкото мастилничка.

— Аз ли съм такава? Сто и трийсети номер?! — попита, рак червена, съпругата.

— Ами тлъстичка си, Ма... — изписука Гусев, приклезна, но не успя да се прикрие. Съпругата замахна с корсета и така го фрасна по ухото, че коприната се цепна и една банела му се впи в окото.

Две минути по-късно Гусев седеше, разкрачен пред входа на дома си и гледаше с подпухнало око опашката на влака, който откарваше кооперативната лавка.

Гусев ѝ се закани с юмрук.

Стана и се запъти към Митрофан Иванович.

ПРИКЛЮЧЕНИЯТА НА ПОКОЙНИКА

— Кашляйте — каза докторът на 6-ти участък на М.К.В.-ската жп линия.

Болният изпълни лесната му молба.

— Не в очите ми, чичо! Изпонаплюхте ми очите. Дишайте.

Болният задиша, а на доктора му се стори, че в амбулаторията е засвирил грамофон.

— Охо! — възкликна докторът. — Яко! Температурата как е?

— Към седемдесет градуса — отговори болният, кашляйки в престилката на доктора.

— Е, седемдесет няма — замисли се докторът, — виж какво, приятелю, нищо особено скоротечна туберкулоза.

— Виж ти! Ще умра, значи?

— Всички ще умрем — отговори уклончиво медикът. — Виж какво, душко, ще ви дам бележка и ще заминете за Москва, за специална рентгенова снимка.

— Помага ли?

— Какво да ви кажа — отговори труженикът на медицината, — на някои много. Пък и със снимка е някак по-приятно.

— Вярно — съгласи се болният, — легнеш да мреш, погледнеш снимката и ти пооекне. Вдовицата ще окачи после снимката в гостната, ще занимава гостите: „А това, значи, е снимка на покойния ми железничар, лека му пръст!“ И на гостите ще им е приятно.

— Е, браво, че не губите присъствие на духа. Вземете бележката и право при началника на Зерново-Кочубеевския клон за гориво. Той ще ви изпише билетче до Москва.

— Покорно благодаря.

Болният напълни за сбогом цял плювалник и се запъти при началника. Но не стигна до началника, защото секретарят му препречи пътя.

— Какво искате?

— Скоротечната ме е спипала.

— Брей, чудак! Да не мислиш случайно, че в кабинета на началника има санаториум? Хайде, марш при доктора, миличък.

— Ходих. Ето и бележка от доктора за билет.

— Ти нямаш право на билет.

— Ами снимката? Ти ли ще ми я направиш?

— Аз да не съм ти фотограф. Бе я не ми кашляй връз документите.

— Докторът рече, че не било редно без снимка.

— Хайде от мен да мине, шавай при началника.

— Здравейте. Кхъ... кхъ!... А кхъ, кхъ!

— Кашляй си в шепата. Какво? Билет? Нямаш право. Само от два месеца си на работа. Потърпи още месец.

— Без снимка ще умра.

— Иди на булеварда и се снимай.

— Друга снимка ми трябва. Там ми е зорът.

— Иди поприказвай със счетоводителя.

— Здравейте.

— Я стой по-далеч от мен. Какво има?

— Билет. За снимка.

— Акъл море! Аз да не съм каса? Марш при секретаря.

— Здра... уф. Кхъ. Ррр!...

— Бе ти нали идва вече. Още ли ще ме плюеш? Върви при началника.

— Здраве желая... кхъ... хър...

— Бе ти подиграваш ли ми се? Куриер, избърши ми панталона. Заминавай при доктора!

— Здравсти... Не дават!

— Аз какво да направя, гълъбче? Идете при началника.

— Няма да ида... ще си умра... Урр...

— Ще ви дам капки. Не падай на пода. Санитар, вдигни го.

СЛЕД ДВЕ СЕДМИЦИ

— Господи, света Богородичке! Бе ти нали умря?!
— Там е работата я.

— Ами що си се довякъл? Я върви, царство ти небесно, право на гробището.

— Без снимка не може.

— Ама че работа! Я стой по-надалеч, че ужасно вониш.
— Най-обикновено. Горещо е, затуй.
— Че пийни бира.
— На покойници не продават.
— Е, влез при началника.
— Здрав...
— Куриери! Помощ! Гълъбчета мили!
— Къде се вреш с тоя ковчег в кабинета, бе, труп нещастен?!
— Казвай, казвай по-бързо! И само не ме гледай, за Бога.
— Билетче до Москва... за снимка...
— Издайте му! Издайте! Първа класа в международния. Само да ми се маха от очите, че ще ми се пръсне сърцето.
— Какво да пиша?
— Пишете: от гара Зерново до Москва на скелета еди-кой си.
— Ами ковчегът?
— Ковчегът — в багажния.
— Готово, вземай!
— Покорно благодаря. Позволете да ви стисна ръката.
— А, не, ръкостисканията се отменят.
— Върви си, гълъбче, умолявам те, по-бързо! Куриер, изпрати другаря покойник!

ГЛАВПОЛИТЪБОГОСЛУЖЕНИЕ

Според договор от 23 юли 1922 г. с общността на вярващите от селището при гара Бахмач, Конотопският обизпълком е предал на последната за безсрочно ползване богослужебната сграда, построена на отчуждената железопътна ивица и залепена за сградата, принадлежаща на Западната жп линия, в която се помещава железопътното училище. Прозорците на църквата гледат към училището...

Из съдебна преписка

Отец дяконът на бахмачката църква, чиито прозорци гледат към училището, най-сетне не издържа, на празника на света Параскева-Петка се нарязва още от сутринта и се яви пиян-залян за изпълнение на служебните си задължения в олтара.

— Отче дяконе! — ахна свещеникът, — на какво прилича това?... Я се вижте в огледалото: не сте за пред хора.

— Не издържавам повече, отче! — изрева дяконът, — довършиха ме проклетниците. Че то туй никакви нерви не мо-мо-гат го издържа. Какво богослужение, когато до теб им наливат в главите проклетата им просвета. — Дяконът зарίδα и сълзи като грахови зърна запълзяха по носа му. — Ще повярвате ли, вчера на вечерня, разгръщам требника, пред очите ми с огнени букви изскача: „Религията е опиум за народа“. Тю! Дяволска измама. Амче то на туй... хълцук... де ще му е краят?... Докато се усетиш, и току-виж си повярвал в кам... ком... мун... нистическата партия. Имаше дякон и — олеле, няма го дякона! Къде е, ще попитат добри хора, нашият мил дякон? А той, дяконът... в ада... в хигиената огнена...

— В геената — поправи го свещеникът.

— Все тая — прошепна отчаяно дяконът и навлече криво-ляво стихара, — надви ми нечистият.

— Много пиете — намекна деликатно свещеникът, — затуй ви се привижда.

— Ами туй привижда ли ми се? — попита злобно дяконът.

— Ний армията сме голяма на трудящий, работен свят! — долетя през отворените прозорци на съседното помещение.

— Ех! — въздъхна дяконът, дръпна завесата и избоботи: — Благослови, владико!

— Пролетарият няма какво да губи освен оковите си.

— Всегда, нине и присно, и вовеки — веков потвърди свещеникът и се прекръсти.

— Амин! — съгласи се хорът.

Урокът по политпросвета завърши с мощно изпълнение на „Интернационала“ и на ектенията:

*Кога съборим из основи
тоз гнил и нечовешки ред,
зора ще грейне...*

— Мир всем! — пропя благодушно свещеникът.

— Измъчиха ме ония дългокосите — захленчи учителят по политпросвета, отстъпвайки мястото си на учителя по родна реч, — аз една дума — те десет!

— Аз ще ги сложа на място — похвали се учителят по родна реч и заповяда: — Клюкин, чети баснята.

Клюкин излезе, оправи си колана и издекламира:

*Подскокливият щурец
пя на воля цяло лято
и не сети той, когато
падна първият снежец.*

— Яко Спаса родила! — гръмна църковният хор.

В отговор се разсмя целият клас и прихнаха енорияшите.

В класа заплака отличникът Клюкин, а в олтара заплака свещеникът.

— Бе да ги вземат мътните — ухили се слисан учителят, — достатъчно, Клюкин, седни си, пет плюс.

Свещеникът се качи на амвона и натъжи енорияшите със съобщението:

— Отец дяконът се разболя внезапно и... тъй де... не може да служи.

Скоропостижно разболелият се отец дякон лежеше в страничния олтар и мърмореше нещо, бълнуваше:

— Благочестив... на самодържавния ни господар император нашето... умориха ме, проклетниците!...

— Ей, я по-тихо — съскаше свещеникът, че ако ви чуе някой, лошо ни се пише...

— Пука ми... — мърмореше дяконът, — нямам какво да губя... хълцук... освен оковите си.

— Амин! — изпя хорът.

Бележка на вестник „Гудок“:

В редакцията е получен материал, който сочи, че делото за съжителството на училището и църквата в една сграда се точи вече две години. Молим всички съответни учреждения да ни уведомя кога най-сетне ще се сложи край на това невъзможно съжителство.

ЕГИПЕТСКА МУМИЯ

РАЗКАЗ НА ЧЛЕН НА ПРОФСЪЮЗА

Пристигнахме ние с председателя на нашия местен профкомитет в Ленинград в командировка.

Обиколихме инстанциите, изпълнихме си задачките и председателят ми вика:

— Слушай, Вася, я да идем в Народния дом.

— Да съм забравил там нещо?

— Чудак! — отговаря ми нашият председател на месткома. — В Народния дом ще ти предложат здравословни развлечения и ще си починеш в съответствие с член 98-и от Кодекса на труда. — Председателят знае наизуст всички членове, та даже го смятат за чудо на природата.

— Добре де.

Отидохме. Платихме си, както си му е редът, и почнахме да прилагаме член 98-и. Най-напред използвахме колелото на смъртта. Обикновено огромно колело с прът в средата. При което колелото започва, по неизвестни причини, да се върти с бясна скорост и да изхвърля по дяволите всеки седнал на него съюзен член. Много е смешно, в зависимост от това как ще изхвърчиш. Аз прескочих много комично някаква госпожица и си съдрах панталона. А председателят си навехна оригинално крака и със страшен вик на ужас строши на някакъв гражданин бастуна от абаносово дърво. Докато той летеше, всичко живо изпопада на земята, понеже нашият председател на месткома е човек с огромно тегло. С една дума, когато той падна, аз реших, че ще се наложи да избираме нов председател. Но председателят се надигна, бодър като Статуята на свободата, и напротив, кръв хрочеше онзи гражданин със загиналия бастун.

После отидохме в омагьосаната стая, в която таванът и стените се въртят. Там от мен изскочиха бутилките бира „Нова Бавария“, изпити с председателя в бюфета. Откакто се помня, не съм повръщал както в тази проклета стая, а на председателя нищо му нямаше.

Но като излязохме, му казах:

— Приятелю. Отказвам се от твоя член. Проклети да са тия развлечения номер 98!

А той:

— След като вече сме дошли и сме си платили, трябва да видиш и знаменитата египетска мумия.

Влязохме в помещението. Сред небесносиня светлина се появи младеж и заяви:

— Сега, граждани, ще видите феномен с нечувано качество — истинска египетска мумия, докарана преди две хиляди и петстотин години. Тази мумия прорицава миналото, настоящето и бъдещето, като отговаря на въпроси и дава съвети за трудни житейски случаи, а, тайно, и на бременни.

Всички ахнаха от възторг и ужас и представете си, наистина се появи мумия във вид на женска глава, а наоколо ѝ — египетски писмена. Замрях от учудване, като видях, че мумията е съвсем млада, какъвто човек не може да бъде не само на две хиляди и петстотин, но дори на сто години.

Младежът учтиво ни подкани:

— Задавайте ѝ въпроси. По-простички.

Тогава председателят пристъпи напред и попита:

— На какъв език да ги задаваме? Аз египетски не говоря.

Младежът изобщо не се смути и отговори:

— Питайте на руски.

Председателят се изкашля и зададе въпрос:

— Я ми кажи, скъпа мумийо, ти преди февруарския преврат с какво се занимаваше?

Мумията изведнъж пребледня и каза:

— Ходех на курсове.

— Та-ака. Ами, я кажи, скъпа мумийо, била ли си съдена от съветската власт и ако си била, за какво?

Мумията запремига и мълчи.

Младежът крещи:

— Гражданино, бива ли срещу петнайсет копейки да мъчите мумията?

А председателят като почна една бърза стрелба:

— Ами какво е, мила мумийо, твоето отношение към военната повинност?

Мумията се разплака.

— Аз бях милосърдна сестра — рече.

— А какво ще направиш, ако видиш комунисти в църква? Ами кой е другарят Стучка? А къде живее сега Карл Маркс?

Младежът вижда, че мумията се е изложила и крещи относно Маркс:

— Той е умрял!

Че председателят като изрева:

— Не е! Той живее в сърцата на пролетариата.

В този миг светлината угасна и мумията потъна, ридаейки, в преизподнята, а публиката извика на председателя:

— Ура! Благодарим за проверката на фалшивата мумия.

Искаха да го вдигнат на ръце. Но председателят се отказа от почетното вдигане на ръце и ние излязохме от Народния дом, сподирени от виковете на тълпа пролетарии.

ИГРА НА ПРИРОДАТА

*А ние си имаме железничар с презиме
Врангел...*

Из писмо на рабкор

Вратата на местния комитет на гара М. отвори висок човек със засукани като тирбушон мустаци. Военната му стойка си личеше отдалеч.

Седналият до масата председател на месткома огледа влезлия и си каза: „Какъв юнак...“

— Какво има, другарю? — попита той.

— Искам да се запиша в съюза — отговори посетителят.

— Та-ака... А къде работите?

— Ами аз току-що пристигнах — обясни гостът, — назначен съм тука за магазинер.

— Та-ака. Презимето ви, другарю?

Лицето на госта леко посърна.

— Да, презимето, разбира се... — започна той, — презимето ми е... Врангел.

Настъпи мълчание. Предместкомът зяпна посетителя, премисли нещо и изведнъж пипна инстинктивно документите си в левия джоб на сакото.

— А собственото, прощавайте, и бащиното? — попита със странен глас.

Влезлият горчиво и дълбоко въздъхна и промълви:

— Да, името... ами какво за името, ами Пьотър Николаевич.

Председателят се понадигна от креслото, пак седна, пак се понадигна, погледна към прозореца, от прозореца премести поглед към портрета на Троцки, от Троцки към Врангел, от Врангел към ключа на вратата, от ключа изкосо към телефона. После си избърса потта и дрезгаво попита:

— А откъде идвате?

Пришелецът въздъхна толкова издълбоко, че на предместкома му щръкна косата.

— Само да не си помислите нещо — промълви той. — Ами от Крим...

В предместкома сякаш се разви пружина.

Той изскочи иззад масата и в миг изчезна.

— Така си и знаех! — каза кисело гостът и се отпусна тежко на стола.

Ключът издрънча силно в ключалката. С очи, сияещи като звезди, предместкомът прелетя през чакалнята на трета класа, после на първа класа право към заветната врата. По лицето на председателя се меняха багри. Из пътя той въртеше ръце и очи, налетя на човек с униформена куртка и му изпищя шепнешком:

— Тичай, тичай да поохрания вратата на месткома! Да не избяга!...

— Кой?

— Врангел!

— Тоя е изкукуруигал!

Председателят награби един носач за престилката и му изсъска:

— Тичай бързо да попазиш вратата!...

— Коя?!

— Будала... Награда ще вземеш!...

Носачът се опули и се сурна някъде встрани... Подире му — втори.

След три минути пред вратата на месткома бушуваше гъста тълпа. В тълпата се вряза като клин, потен и бледен, предместкомът, а зад него двама с фуражки с червени дъна и синкави околожки. Те си проправяха бодро път през тълпата и първият звънко подвикваше:

— Нищо интересно, граждани! Моля, освободете помещението!... Вие закъде сте? За Киев? Вторият звънец вече би. Моля, освободете!

— Кого са спипали, милички?

— Когото трябва, него са спипали, моля, пуснете ме да мина...

— Месткомовият е спипал Деникин!...

— Глупако, избягалият беше Савинков... Тука, при нас го сгасиха!

— По мустаците го познах — мърмореше предместкомът на човека с фуражка, — погледнах го и... Олеле, рекох си — той е!

Вратата се отвори, в тълпата се закатериха един връз друг и през пролуката се мярна пришелецът.

Като видя влизащите, той горчиво въздъхна, кисело се усмихна и си изтърва калпака.

— Затворете вратата!... Презимето?

— Абе Врангел... ама нали ви казвам...

— Аха!

Формените фуражки в миг завладяха телефона.

След пет минути пред вратата нямаше и помен от навалищата и през освободеното пространство се проточи кортеж от седем фуражки. По средата вървеше, вдигнал очи към небето, пришелецът и мърмореше:

— Ех, твоя воля... ама силици не ми останаха... В Херсоя ме водиха... В Киев ме водиха... Мъко моя!... Ще подам молба до Съвета на народните комисари, каквото щат име да ми сложат...

— Аз го разобличих — мърмореше председателят на опашката, — майчице, рекох си, мустаците! Е то при нас всичко бързо става, разбира се, като при военни: р-раз — и го заключих. Мустаците са най-важното...

* * *

Точно след три дена вратата на същия местком се отвори и влезе същият юнак. Физиономията му беше мрачна.

Предместкомът стана и се опули.

— Хъм... Вие?

— Аз — отговори мрачно влезлият и мълчаливо му пъхна някакъв документ.

Председателят го прочете, изчерви се и заяви.

— Че аз отде да знам... — замърмори той... — Хъм... да, игра на природата... Пък и мустаците ви, че и Пьотър Николаевич.

Влезлият мрачно мълчеше.

— Добре де... Значи пречки няма... Да... Ще ви зачислим. Те мустаците ме подведоха...

Влезлият злобно мълчеше.

* * *

След още седмица пийналият магазинер Карасев се приближи към мрачния Врангел с цел да се пошегува.

— Здраве желая, ваше превъзходителство — подхвана той, козирува и смигна на околните. — Е, как се чувствате? Как ви се вижда при Съветската власт и изобщо тук у нас, в РеСеФеСеРе?

— Я се разкарай! — каза мрачно Врангел.

— Много сте лют, господин генерал — продължи Карасев, — леле-е-е, много стелют! Страх ме е да не ме разстреляш. Понеже за него е нищо работа, спипал пролетария и...

Врангел замахна и така халоса Карасев в зъбите, че на оня му изхвърча фуражката.

Наоколо се засмяха.

— Бе ти к'во налиташ, гадино перекопска? — каза с треперещ глас Карасев. — Аз съ шигувам, пък ти...

Врангел извади от джоба някакъв документ и го навря под носа на Карасев. Накачулиха документа и зачетоха:

„...Предвид на това, че за мен направо живот няма, моля съдбоносното ми презиме да бъде сменено с многоуважаемото ми фамилно име по майка — Иванов...“

Встрани с химически молив беше написано: „Да се удовлетвори“.

— Ама че си прасе — захленчи Карасев. — Ти що ме удари?

— А ти ни съ подигравай — чу се неочаквано в тълпата. — Иванов, ще черпиш.

БИБЛИОФЕТЧИЯ

На една от гарите библиотекарят във вагона-читалня е в същото време и бюфетчия в Ленинския кът.

Из писмо на рабкор

— Запейте! Ей там има свободна маса. Веднага ще я забърша. За вас биричка или книжка?

— Библиофетчията Вася пита какво ще обичаме... Книжка или биричка?

— За мен... ти... титрадка и бутерброд.

— Тетрадки... не продаваме.

— Ах вие... вотр маман... вашата-та-та...

— Молим с неприлични думи да не се изразявате.

— Аз изра... из... разявам протест!

— Издокарай ни, половин дузинка, миличък!

— „Азбуката“, съчинение на другаря Бухарин, имате ли я?

— Съвсем пресен, току-що го получихме. Герасим Иванович!
Бухарин — веднъж! И половин дузина светло!

— Чирози, хайверче.

— За вас чирозчета?

— За нас нещичко за четене.

— Какво да е?

— Ами Гогол може.

— За вкъщи? Не, не може. За вкъщи книга не даваме. Хапнете, тоест четете тук.

— Шницел съм поръчал. Много ли ще чакам?

— Ей сегинка. Капнах. За „Ерфуртската програма“ изтичаха до мазето.

— Наште уважения!

— Урра! От заранта сме тук. За ваше здраве четем!

— Аха, затуй ви гледам, че си плетете езиците. С какво направихте главите?

— С критика Белински.

— Наздраве за критика!

— За вашия председател на Ленинския кът! За нас, ако обичате, чифт от мартенската.

— Нямате? Ей! За нас шунка, а за моя малчуган нещо комсомолско, поучително.

— История на движението мога да ви предложа.

— Добре де, дай движението. Да четете детето.

— Аз от писателите най-много Трехгорни го обожавам!

— Известен човек. На всяка стена, че и на всяка бутилка е напечатан.

— Като орел се носи нашият Герасим Иванович.

— Благодетел станах! На всеки угоди, на всеки поднеси...

— Ангеле наш!

— Герасим Иванович, от група читатели — нашето „урра-а!“

— Нямам време, братлета... Пий... тъй де, четете да ви е сладко.

— Ще умреш! И ще те за-ко-па-ят, и все едно не си живял...

— Ще си идеш... няма да възкръснеш... за приятелската веселба!

— Налей... Налей!...

НОВ НАЧИН НА КНИГОРАЗПРОСТРАНЕНИЕ

Книгосъюзът в Харков е продал за опаковъчна хартия 182 пуда и 6 фунта книги, издадени от Народния комисариат по земеделието за разпространяване в селата. Освен това лавкаджиите са продавали по 4 рубли за пуд изданията на Съюза на украинските писатели „Плуг“.

Рабкор

В склада за книги нямаше жив купувач и продавачите стърчаха унило зад тезгяхите. Звънчето издрънча и се появи гражданин с разперена като ветрило рижа брада. Той каза:

— Здравсти...

— Мога ли да ви помогна? — попита го зарадван продавачът.

— Ами ще искаме на гражданина Лермонтов съчинението — каза гражданинът и леко хълцукна.

— Пълното събрание ли ще обичате?

Гражданинът се позамисли и отговори:

— Пълното. Едно петнайсе–двайсе пуда.

На продавача му щръкна перуката.

— Прощавайте, ама то цялото тежи към пет фунта, не повече!

— Ний туй го знаем — отговори гражданинът, — често го купуваме. Загърнете ми петдесетина екземплярчета. Ваште момчета да ги изнесат, мен отвън ме чака каруцар.

Продавачът се стрелна по дървената стълба и отгоре, от последната лавица доложи почтително:

— За съжаление са останали само пет екземпляра.

— И–их, жалко — ядоса се купувачът. — Ех, дайте барем пет.

Ами тогава, драги, доизкусури ми с „Историята на света“.

— Колко екземпляра? — попита радостно продавачът.

— Бе претегли половин стотачка...

— Екземплярчета?

— Пудчета.

Всички продавачи се измъкнаха от книжните си бърлоги и лично завеждащият предложи на купувача стол. Продавачите засноваха по стълбите като моряци по реите.

— Вася! Лавица петнайсети. Смъкни „Световната“, всичката, една да не остане. Ще желаете ли с подвързия? Твърда корица с позлатени винетки.

— Не ни трябва — отговори купувачът. — Подвързиите не ни вършат работа. Ние гледаме само хартията да е лоша.

Продавачите пак се слисаха.

— Щом искате лоша — съобрази най-сетне един от тях, — мога да ви предложа съчиненията на Пушкин, издание на Народния комисариат по земеделието.

— Пушкин няма да свърши работа — отговори гражданинът, — той е с картинки, а те са корави. Виж, от Наркомземовското ми завий четири-пет пуда, да го опитам.

След известно време лавиците се опразниха и лично завеждащият издаде на купувача фактура. Момчетата изнасяха, запъхтени, пакетите с книги. Купувачът плати с шумолящи бели банкноти по десет рубли и каза:

— До приятна нова среща.

— Позволете един въпрос — обърна се почтително завеждащият, — сигурно сте представител на голям склад?

— На голям — отговори с достойнство купувачът, — селда продаваме. Моето уважение.

И си тръгна.

ЗВУЦИТЕ НА ПОЛКАТА НЕБЕСНИ

*Не, наистина... след всеки бал сякаш грях
съм сторил. Не ми се ще и да си го спомням.*

Из Гогол

*Да вър-ви-ме, д-да вър-вие...
Ангеле мой мили,
п-полка да танцуваш с мен!!!*

— Сс... с... — свистеше флейтата.

— Чувам, чувам — пееха в бюфета.

— П-полката, п-полката, п-полката — бумтяха тубите в оркестъра.

Звучите на полката небесни!!!

Сградата на Лговския народен дом се тресеше. Лампичките примигваха в мъглата, съвсем зелени госпожици и аленочервени разгорещени кавалери се носеха като вихър. Вятърът метеше фасовете, а слънчогледовите люспи пращяха под краката като въшки.

Да вър-вие, да вър-ви-ме!!!

— Ангеле мой мили — шепнеше на госпожицата разлуделият телеграфист, отлитайки с нея на небето.

— Полка! А гош^[1], мадам! — изрева разпредителят на танците и завъртя около себе си нечия чужда жена. — Кавалерите крадат дамите!

От него капеше и пръскаше. Колосаната му якичка беше подгизнала.

В залата, като на сборище на вещици, лудуваше нечистата сила.

— По мазола, по мазола, дяволи ниедни! — мърмореше един нетанцуващ, докато си проправяше път към бюфета.

— Музика, свиря номер пет! — викаше с гаснещ глас откъм бюфета човек, който приличаше на удавник.

— Вася — плачеше втори, вкопчил ръце в реверите на куртката му. — Вася! Не виждам пролетариите! Че къде се дяха пролетариите?

— Бе за к-какви пролетарии бълнуваш? Музика, давай полка!

— На стената имаше окачени пролетарии — изчезнали са...

— Къде?

— Ами там... ей там.

— Залепили са ги, милите! Залепили са ги. Виж ти, закрили са ги с плаката. Ку-пу... ку-пу... купувайте серпантини и се обединявайте...

— Горко ми! Страдам аз...

— А-ах, как само страдам! — зовеше шепнешком, опиянен от парфюма ѝ, телеграфистът. — И душата ми стене!

Полка искам... да танцувам с теб!

— Кавалерите настъпват към дамите и обратното! А дроат^[2] — реве разпоредителят.

В бюфета плуваше мъгла.

— По чашка, граждани — канеше отговарящият за бюфета с лакирано лице и наливаше в чашите загадъчна розова течност, — в полза на библиотеката! Иван Степанич, подкрепи, умолявам те, пиедестала на науката!

— Не си падам по лимонадата...

— Чудак, бе каква лимонада! Пийни, пък после приказвай.

— О-хо-хо... Самогон!

— Е, разбра ли?

— Хайде, глътчица и на мен.

— За здравето на премирания красавец на бала Ферапонт Иванович Щукин!

— Късметлия, спечели за красотата си кутия пудра!

— Протестирам против. Не беше справедливо да я дадат на Кривоносия.

— Я по-леко, че за тия думи, знаеш ли се...

— Граждани, не се карайте!

Лъснали лица с очи на замразена риба обсаждаха тезгяха. Синкавият дим набъбваше на парцали, погледите се раздвояваха.

— Може ли огънче?

— Зап-пов...

— Защо ми подавате три клечки?

— Чудак, привиждат ти се.

— Ми от коя да запаля?

— Цели се в средната, по може да улучиш.

Залата бушуваше. Срутваха се тавани и подове. Старите стени се тресяха. Стъклата на прозорците дрънчаха:

— Дзън... дзън... дзън!...

— Полката — дзън! П-полката — дзън! — ревяха тромбоните.

Звуците на полката небесни!!!

[1] Наляво (a gauche — фр.) ↑

[2] Надсяно (a droite — фр.) ↑

ЦЕЛИТЕЛ

На 12 декември работникът от ремонтната бригада на Верейцовския железопътен клон на Западните жп линии, другарят Баяшко, който страдал от крака и като знаел, че при неговия болен съсед се намира пристигналият от Уборки фелдшер, гражданинът К., помолил последния да прегледа и него, но фелдшерът не прегледал другаря Баяшко, ами казал, че то трябвало да му се отсекат краката и си заминал, без да окаже каквато и да било помощ.

Минус I

Влезе, завърза връзките на халата и извика:

— Подред!

Пръв влезе гражданин с бастун. Подскачаше като врабец, подвил единия крак.

— Е, братле, закъсал си май?

— Бащице фелдшер! — заизвива гражданинът.

— Сваляй гащите. Бре–бре–бре...

— Бащице, не ме плаши!

— Че що да те плаша. Не ни е това работата. Сложени сме да ви лекуваме вас, кучите синове от транспорта. Гангрена на коленната става с поражение на централната нервна система.

— Бащице!

— Аз от четирийсет години съм бащице. Вдигай гащите.

— Бащице, ами с крака ми какво ще стане?

— Нищо особено. Следващият! Ще изгние до коляното и толкоз.

— Бащи...

— Бе к'во си се разквакал: „бащице, бащице“. Какъв бащица съм ти аз, бе? Капки ще ти предпиша. Като ти окапе кракът, ела. Ще ти издам удостоверение. Социалното застраховане ще ти плаща за крака. Още по-изгодно за теб. А ти какво искаш?

— Не виждам, красавецо, нищичко не виждам. Вечер вратата не мога да улуча.

— Слушай, бабке, я не се кръсти. Тук да не ти е църква. Трахома имаш, бабо. С катаракта първа степен по параграф А.

— Хубавецо наш!

— Аз от четирийсет години съм хубавец. Като ти изтекат очите, ще видиш.

— Хуба...!

— Ще ти предпиша капки. Като вземеш бъкел да не виждаш, ела. Ще ти дам бележка. Соцстрах ще ти плаща за всяко око по десетачка. Не ми реви тук, бабо, в Соцстрах ще ревеш. А вие?

— На момчето му се изприщи муцуната, гражданино помлекар.

— Аха. Тъй. Дай го насам. Я не реви. Ерген за женене станал, пък реве. О-хо-хо.

— Гражданино помлекар, не терзайте майчиното сърце.

— Мен вашето сърце не ме интересува. Вашето сърце ще си остане ваше. Воден рак на бузата има отрочето ви.

— Господи, ами сега какво ще стане?

— Хъм... То се знае какво: ще му се пробие бузата и цялата му физиономия ще се разкриви. Ще се помъчи около месец и ще свърши. Тогава елате, ще ви дам бележка. А вие?

— Не мога да изкача стълбата. Задъхвам се.

— Имате порок на петия клапан.

— Туй какво значи?

— Дупка в сърцето.

— Екстра!

— По-лошо няма.

— Ще успее ли да си напиша завещанието?

— Ако дотичате бегом.

— Мерси, хуквам.

— Хуквайте. Всичко добро. Следващият! Няма? Е, хубаво. Ударих камбаната и слизам от камбанарията.

ОМАГЪОСАНОТО МЯСТО

*На гара Бобринска Югозападна има
кооперативна лавка. Когато и да сложат да
работи там, след два месеца — начет и съд.*

Из писмо на рабкор

1

Гражданинът Талдикин седеше сред приятели и слушаше. Лицето на гражданина Талдикин сияеше, приятелите се чукаха с Талдикин.

— Поздравяваме те, Талдикин. Хайде, прояви се като завеждащ лавка.

2

Два месеца по-късно гражданинът Талдикин седеше на скамейката на подсъдимите, ридаеше тихо и слушаше речта на члена на колегията на защитниците, застанал зад него с палци, пъхнати в ръкавните извивки на жилетката.

— Другари съдии! — виеше членът на колегията. — Преди да говорим за това разхитил ли е доверителят ми осемстотин и четирийсет златни рубли и петнайсет копейки, да си зададем въпроса имало ли ги е тези златни осемстотин и четирийсет рубли и петнайсет копейки изобщо на този свят? Внимателното разглеждане на инвентарна книга номер петнайсет сочи, че такива пари няма. Пита се какво тогава е пропилял гражданинът Талдикин? Изобщо нищо не е пилял, защото за всеки здравомислещ човек е ясно, че не можеш да пропилиеш нещо, което го няма! От друга страна, инвентарна книга номер шестнайсет показва, че тези златни осемстотин и четирийсет рубли и петнайсет копейки съществуват, но ако е така, ако са налице, значи разхищение няма!...

Съдиите слушаха съвсем замаяни защитника и от тях капеше пот. А от Талдикин сълзи.

3

Съдията стоеше прав и четеше:

— ... но като се вземе под внимание... на три години условно.

Сълзите по лицето на Талдикин вече съхнеха.

4

Членовете на управата на Търговско–потребителското обединение седяха и си приказваха:

— Ама че е прасе тоя Талдикин! Трябва да назначим друг. Изглежда, на Бинтов ще му се наложи да поработи в лавката. Бинтов, взимай заповедта.

5

Гражданинът Бинтов седеше на скамейката на подсъдимите и слушаше защитника.

А защитникът пееше:

— Аз твърдя, че първо, тези деветстотин и петдесет рубли и двайсет и три копейки изобщо не съществуват; второ — доказвам, че моят подзащитен Бинтов не ги е вземал; и, трето, че ги е върнал до копейка!

— ... и като се вземе под внимание — редеше мрачно съдията, поклащайки глава по адрес на Бинтов, — присъдата е условна.

6

В Търговско–потребителското обединение:
— По дяволите тоя Бинтов, ще назначим Персик.

7

Персик стоеше и, притиснал калпак към корема, изричаше последната си дума:

Аз вече няма, граждани съдии, никога вече...

8

След Персик седна Шумихин, след Шумихин — Козлодоев.

9

В Търговско–потребителското обединение седяха и си говореха:

— Стига! Да назначим ударна тройка в състав от петнайсет другари да разследват каква е тая зловредна лавка! Когото и да сложиш, след два месеца — народен съд! Не може да продължава така. Когото и да погледнеш — светла личност, добър, честен гражданин, а щом се озове зад тезгяха, и току завре муцуна в Калта. Ударна тройка — тръгвай!

10

Ударната тройка се качи на влака и замина.
Резултатите от разследването още не са ни известни.

ЗОРЪТ ИМ Е САМО ДА СЕ ИЗФУКАТ КОЛКО СА ОБРАЗОВАНИ

*... и все приказват за
неразбираеми неща.*

А. П.
Чехов

*Големи чешити са нашите докладчици!
Изразява се в сказката си с чужди думи, а когато
работниците го помолиха да ги обясни, излезе, че
и той не ги разбира!*

Рабкор Н. Чуфиркищ

Над хилядата души в залата се издигаше на три сажена пара. Пара се вдигаше и от докладчика. Той препускаше стремително с пощенска кола към края на международното положение.

— И тъй, скъпи другари, резюмирам! Интернационалният капитализъм е довел в края на краищата изобщо и като цяло своите страни до пълна прострация. Акулите на световния капитализъм мислят само как да изолират Съветската страна и да ѝ врхлетят с интервенция! Те използват всички възможности, като прибъгват дори към дифамация, тоест съчиняват писма, написани уж от другаря Зиновиев! Това, другари, от гледна точка на пролетариата, е морално разложение на буржоазията и нейните паразити и камер–лакеи от Втория интернационал!

Ораторът изпи половин чаша вода и екна като тръба:

— Ще успеят ли те, другари? Абсолютно напротив! Те няма да успеят! Капиталистическата Вандея, обкръжена от всички страни от вълните на засега все още аморфния пролетариат, се задушава в

собствените си противоречия и за капиталистите няма друг изход, освен да признаят Съветския съюз, акредитирайки при него свои полномощни посланици.

Ораторът тутакси се гмурна някъде надълбоко, сякаш пропадна. После от креслото изскочи главата му и предложи:

— Ако някой има въпроси, моля, задавайте ги.

В залата настъпи тишина. После някъде далеч, сред най-гъстата тълпа се размърда и щръкна главата на Чуфиркин.

— Вие ли имате, другарю? — обърна се мило към него от подиума напълно прегракналият оратор.

— Имам — отговори Чуфиркин и се подпря на облегалката на стола пред него. На лицето на Чуфиркин беше изписано отчаяние. — Ти ми изпи кръвчицата!

Залата охна и всички глави се обърнаха към смелчагата Чуфиркин.

— Седя и не разбирам, жив ли съм или вече съм умрял — обясни Чуфиркин. В залата настъпи гробна тишина.

— Прощавайте. Дали не ви разбрах, другарю — присви обидено устни ораторът и пребледня.

— В главата ми бълбукат мехури — сякаш съм под вода — обясни Чуфиркин.

— Не разбирам — развълнува се ораторът. Председателят се занадига от креслото.

— Вие, другарю, имате въпрос? Е?

— Имам — потвърди Чуфиркин, — обясни „резюмирам“.

— Тоест как тъй, другарю? Не разбирам какво да ви обясня?...

— Какво значи ми обясни!

— Извинете, ах, да... Не ви е съвсем ясно какво значи „резюмирам“?

— Изобщо не ми е ясно — извика изведнъж нечий измъчен глас от задните редици. — Вандея някаква си. Тя пък коя е?

Ораторът взе да става червен като рак.

— Ей сегичка. М-м-м... Та относно „резюмирам“. Това, да ви кажа, другарю, е чужда дума...

— То си й личи — отговори нечий женски глас отстриани.

— Какво значи? — повтори Чуфиркин.

— Ами вижте, ре-зю-зю-ми-рам... — замърмори ораторът. — Ами как да ви кажа, държа, например, реч. А това са, тъй да се каже, изводите. С една дума, нали разбирате?...

— Дяволи неуки! — каза злобно Чуфиркин.

Залата пак притихна.

— Кои са неуки? — попита объркан ораторът.

— Ние — отговори Чуфиркин, — не разбираме какво ни говорите.

— Той е с висше образование, висшето основно училище е завършил — каза нечий ехиден глас и председателят размаха звънеца. Някъде се засмяха.

— „Интервенцията“ ни обяснете — продължаваше упорито Чуфиркин.

— И „дифамацията“ — добави нечий остър пронизващ глас отгоре и отстрани.

— И кой е тоя камер-лакей? В каква камера?

— За Вандея ни разкажете.

Председателят бързо се изправи, размаха звънеца.

— Не всички наведнъж, другари, моля ви, един по един.

— „Акредитирам“ не ми е ясно!

— Та какво значи да акредитирам? — обърка се ораторът. — Ами то значи да ни пратят посланици...

— Че тъй го кажи! — забоботи ядосано някой от балкона.

— Давай за „интервенцията“! — обади се задните редове.

Някаква рошава учителска глава се надигна и надвивайки засилващата се глъчка, заяви:

— Освен това, имайте предвид, другарю оратор, че дума „да използвавам“ в руския език няма! Може да се каже — да използвам!

— Браво! — откликна залата. — Зачука му го! Той даскала си го бива!

В залата избухна бунт.

— Говори, говори! Чак мозъкът ми завря! — крещеше страдалчески Чуфиркин. — Че то туй на нищо не прилича!

Ораторът се заозърта като подгонен вълк, погледна към председателя и изведнъж сякаш се провали вдън земя. Червен като рак, председателят разлюля силно звънчето и изкрещя:

— Тихо! Предлагаме десет минути почивка. Кой е за?

Залата отговори с бурен смях и се вдигна гора от ръце.

ДЯВОЛЩИНА

У нас в Кузнецк, за една и съща вечер, един и същ час, в помещението на местния комитет трябваше да се състоят: заседание на лавконаблюдателната комисия, заседание на производственото звено, заседание на охраната на труда, събрание на работническите кореспонденти, а също и заседание на пионерите. В съседното помещение се прожектираше кинофилмът „Дъщерята на Монтесума“. Получи се нещо, което не може да се опише.

Рабкор

В тясната стая бяха насядали, яко притиснати, хора рошави и потни. Над главите им висяха „Дъщерята на Монтесума“ с участието на любимката на публиката и кралица на екрана и „За 18 дена около света“.

Вратата се откряна на една четвърт. През нея се провря ръка с измачкан маншет, след нея озверяло лице. Лицето се разкрещя:

— Пуснете ме, другари! Това е безобразие!

— Вмъкнете се! — викаха от стаята.

— Пуснете ме! — крещеше лицето и се отскубваше от невидими клещи зад вратата. Пак иззад вратата долетя вик.

— Не ритайте с крака, другарю Крутобедров! Не сте на пазара!

Стената се затресе и по нея заподскачаха думите: „Куриер на Наполеон“.

Измъчената личност се вмъкна най-сетне в стаичката, проби си път до подиума и оттам забоботи хрипкаво като навит грамофон.

— Говорейки за цената на свинските пържоли, другари, не мога да не отбележа с възмущение факта, че докато на частния пазар те

струват трийсет и две копейки, в нашата лавка номер седемнайсет са по трийсет и три и половина...

На това събранието отговори със злюбен шум, а откъм вратата долетя истеричен вик:

— По-бързо, бе! Дълго заседавате!

— Стига си ломотил за тия пържоли! — развика се ядосано човек, притиснат към „Дъщерята на милионера“.

— Аз не ломотя! — изкрещя в отговор ораторът. — Аз докладвам.

— За какво докладваш?

— За цените на свинското — изкрещя докладчикът.

— Бе я се измитай по дяволите барабар със свинското! Къде е нашият оратор? — викаха от всички страни.

— Няма го оратора, закъсна, да го вземат мътните! Та ще трябва да им отстъпим място.

Публиката нахлу към вратата, а насреща ѝ занахлува друга, която в миг насяда по столовете. Зад другата врата сега приглушено засвириха полонеза от Шопен.

Рошавият докладчик се вгледа в новите лица и закаканиза:

— Като говоря за цената на свинските пържоли, не мога, скъпи другари, да не отбележа с възмущение факта, че докато на частния пазар цената на свинските пържоли е трийсет и две копейки, в нашата лавка номер седемнайсет те струват трийсет и три и половина...

Млад мъж с висок агнешки калпак стана и учтиво го прекъсна:

— Другарю, май сте сбъркали. „Производството на месо“ мина вчера, днес дават „Кръв и пясък“.

— Също и насипната захар! — извика отчаян ораторът. — Докато на пазара върви по дващсет и пет и половина копейки...

— Тоя обясняващ май се е нафиркал преди филма — завика през смях публиката и се втурна изведнъж към вратата, а Шопен тутакси млъкна.

През всички врати се изсипа нова публика.

— Говорейки за цената на свинските пържоли — подхвана и за нея докладчикът, — не мога да не отбележа с възмущение факта, че докато на пазара захарта струва дващсет и пет и половина копейки, в нашия магазин свинското е трийсет и шест копейки! Тъй че разликата, скъпи другари...

— Бе я върви по дяволите с туй свинско! — развика се новата публика. — Не се наприказвал в комисията по лавките!

Избутаха нанякъде докладчика с пържолите и мястото му зае друг, затвори очи и припряно забоботи:

— Въпросът за работните дрехи е кардинален въпрос, другари. Докога ще чакаме ръкавиците за хората от ремонтната? Те, питам се, с голи ръце ли...

Каканиза близо три минути и отвори очи от неистовите викове:

— Достатъчно! Стига! Изквака за ръкавиците — край, позволи и на другите да поговорят!

След като избутаха предишната публика, сега бяха насядали някакви развълнувани хора с моливи в ръцете. Един от тях скочи на подиума, притисна спеца по ръкавиците към „Индийската гробница“ и веднага се разкрещя:

— За да бъде кореспонденцията във вестника възможно най-актуална, трябва да се следват следните правила...

Но не успя да обясни какви именно правила трябва да се следват, за да бъде кореспонденцията актуална, защото зад вратата отляво гръмна маршът „Желязната дивизия“, а зад вратата вдясно хор от двеста души запя:

*Заран рано пионерите
още сладко–сладко спят!
Няма как, но на дежурство
бързо ще ги довлекат!!!!*

И тогава започна онова, което според кореспондента, не може да се опише. Затова няма и да го описваме.

КОНДУКТОРЪТ И ЧЛЕНЪТ НА ИМПЕРАТОРСКАТА ФАМИЛИЯ

Кондукторите от Московско–белоруско–балтийската жп линия са снабдени с инструкция № 85, съставена по време на Министерството на жп транспорта, за отдаване на различни почести на членовете на императорската фамилия.

Рабкор

Кондукторите направо се побъркаха.

Хартията беше гланцирана, плътна, държавна, пристигнала от центъра, а върху хартията беше напечатано:

Ако срещнеш член на профсъюза на железничарите, поздрави го с учтиво навеждане на глава и думите: „Здравейте, другарю“. Може да се добави и презиме, ако то се знае.

Ако ли пък се появи член на императорската фамилия, той трябва да бъде поздравен с отдаване на чест, съгласно образец 85, и думите: „Здраве желая, ваше императорско височество!“ Ако ли това се окаже, извън всички очаквания, и самият император, думата „височество“ се заменя с думата „величество“.

След като получи тази инструкция, Хвостиков си отиде вкъщи и от мъка веднага заспа. Щом заспа и се озова на перона на гарата. И пристигна влак.

„Красив влак — помисли си Хвостиков. — Ще ми се да зная, кой може да е пристигнал с този влак?“

Щом си го помисли, и дебелите кристални стъкла засияха от електричеството, вратата се отвори и от синия вагон слезе самият император. На главата му наперено се кипреше бляскава корона, на

раменете му — бяла хермелинова наметка с опашчици. Като блестеше с ордените и шляпаше с шпорите, след него се изсипа и свитата.

„Братлета, това пък сега какво е?“ — помисли си Хвостиков и се вцепени.

— Охо! Кого виждам? — каза императорското величество право в лицето на Хвостиков. — Ако не ме лъжат очите, това е моят бивш верноподаник, а понастоящем другар кондуктор Хвостиков, нали? Здравей, предраги!

— Помощ... Здраве желая... обърках се... ваше... загинах си, хем с дечицата... императорско величество — отговори със съвсем сини устни Хвостиков.

— Ти защо си някак кисел, Хвостиков? — попита императорът.

— Гледай по-весело, гадино, когато разговаряш! — прошепна зад него глас от свитата.

Хвостиков се опита да направи весела физиономия. Резултатът беше някак твърде много странен. Устата му се изкриви надясно, а лявото око от само себе си се затвори.

— Е, как я караш, мили Хвостиков? — осведоми се императорското величество.

— Покорно благодарим — отговори беззвучно полумъртвият Хвостиков.

— Всичко наред ли е? — продължи разговора императорът. — Как е взаимоспомагателната каса? А общите събрания?

— Всичко е наред — рапортува Хвостиков.

— В партията още ли не си влязъл? — попита императорът.

— Съвсем не.

— Е, ама си все пак от симпатизиращите, нали? — осведоми се императорското величество и се усмихна така, че по гърба на Хвостиков преминаха студени тръпки — някъде минус пет градуса.

— Отговаряй без да пелтечиш, вагабонтино — посъветва го глас зад гърба му.

— Аз мъничко — отговори Хвостиков, — съвсем мъничко...

— Ах, мъничко значи. Ами я ми кажи, ако обичаш, скъпи Хвостиков, чий е портретът на гърдите ти?

— Това... Това е до... донякъде другарят Каменев — отговори Хвостиков и закри Каменев с длан.

— Та-а-ка — каза императорското величество. — Много ми е приятно. Ами ето какво, багажни въжета имате ли?

— Разбира се — отговори Хвостиков и усети студ в стомаха.

— Е, тогава ето какво: хванете този кучи син и го обесете с багажно въже на спирачката — заповяда императорското величество.

— Ама защо, другарю император? — попита Хвостиков и в главата му всичко се преобърна нагоре с краката.

— Ами за същото — отговори бодро императорът, — за профсъюза, за „На крак, о парии презрени“, за взаимоспомагателната каса, за „Напред, о роби на труда“, за портрета, за „из основи“, а освен това и... и разни тем подобни. Хванете го!

— Имам жена и малки дечица, ваше другарство — отговори Хвостиков.

— За дечицата и за жената не се тревожи — успокои го господарят император. — И жена ти ще обесим, и дечицата. Усеца го сърцето ми, пък и по физиономията ти виждам, че дечицата ти са пионери. Пионери са, нали?

— Пи... — отговори Хвостиков като телефонна слушалка. След това десет ръце наgrabиха Хвостиков.

— Помощ! — извика Хвостиков, сякаш го колежа.

И се събуди.

Облян в студена пот.

ЗА ПОЛЗАТА ОТ АЛКОХОЛИЗМА

На Н-ската гара, на събранието за
преизбиране на местния профкомитет,
съюзният член Микула дойде пиян-залян.
Работническата маса викаше: „Недопустимо!“,
но представителят на учрежденския комитет
защити Микула, обяснявайки, че пиянството е
социална болест и затова в месткома можели да
се избират и пияндета...

Рабкор 2619

ПРОЛОГ

— Разкарайте от събранието тая пияна муцуна! Това е недопустимо! — викаше работническата маса.

Председателят ту ставаше, ту сядаше, сякаш в него имаше пружина.

— Давам думата! — викаше той, разперил ръце. — Другари, тишина!... Давам думата на... тишина, другари!... Другари!... Умолявам ви, изслушайте представителя на учрежденския комитет...

— Долу Микула! — крещеше масата, — разкарайте това пиянде!

Лицето на представителя цъфна на масата на президиума. На учкомското лице грееше доброжелателна усмивка. Масата се повълнува още известно време като океан и утихна.

— Другари! — възкликна с приятен баритон председателят.

*Аз председател съм! И ако той
вълна е! А масата сте вий Съветската Русия,
то у-че-ка не може да не бъде възмутен,
когато възмутена е цялата стихия!^[1]*

Такова начало поласка изключително много масата.

— В стихове приказва!

— Благодетелю наш! — възкликна възхитено някаква бабичка и зарида.

Изведоха я и председателят продължи:

— Защо шумите толкоз, праведни витии?!^[2]

— Заради Микула шумим! — отговори масата.

— Изхвърлете го! Позор!

— Другари, тъкмо за Микула искам да говоря.

— Правилно! Напопържай го тоя алкохолик!

— Пред нас възниква най-напред въпросът: наистина ли е пиян споменатият Микула?

— О–хо–хо–хо! — развика се масата.

— Добре де, пиан е — съгласи се представителят. — В това, скъпи другари, изобщо няма съмнение. Но сега пред нас възниква въпрос от социална важност: на какво именно основание е пиан уважаемият съюзен член Микула?

— Имен ден има! — отговори масата.

— Не, мили граждани, не е там работата. Коренът на злото е много по–дълбоко. Нашият Микула е пиан, защото той е... болен.

Масата застина като стълб сол. Червеният като рак Микула отвори едно съвсем мътно око и погледна ужасен представителя.

— Н–да, мили ми другари, пианството си е истинска социална болест, каквито са туберкулозата, сифилисът, чумата, холерата и... преди да говорим за Микула, да се замислим какво нещо е пианството и откъде се е взело? Навремето си, скъпи другари, бившият велик княз Владимир, получил заради любовта му към алкохола прякора Ясно слънчице, възкликнал: „Нашата веселба е в питието!“

— Добре го е казал!

— По–добре няма начин. Нашите историци са оценили по достойнство думите на незабравимия бивш княз и взели да си пийват по малко и да възклищават: „На пияница с акъл в главата двойна му е цената!“

— А с княза к’во е станало? — попита масата, заинтересувана от доклада на представителя.

— Умрял миличкият. За нула време си изгорял от водката — обясни със съжаление секретарят–всезнайко.

— Царство му небесно! — изписука някаква бабичка, — нищо че ней съвецки, пак си е светец.

— Лелко, недей да кадиш религиозен опиум на събранието — помоли я секретарят, — тук царства небесни няма. Продължавам, другари. По–късно, в буржоазното общество деветстотин години наред пиели всеки и всички, не били пощадени даже дечицата и сирачетата. „Ако искаш си пийни, но ума си не губи!“ — възкликнал прочутият поет от буржоазния период Тургенев. След което народният хумор създаде редица пословици в защита на алкохолизма, като например: „На пияния морето му е до колене“, „Кое то на трезвия му е на ума, на пияния му е на езика“, „Не виното напива човека, а времето“, „В чужда шейна не сядай“ — и какви още?...

— „Чаят не е водка, много няма да изпиеш!“ — отговори крайно заинтересуваната маса.

— Точно така, мерси. „С половин кофа мож ли се напи?“, „Кокошката и тя пие“, „И да пиеш, ще умреш, и да не пиеш пак ще мреш“, „Налей, налей, другарю, и да вдигнем чаши!...“.

— „Кой зна-а-й какво ни чака...“ — подхвана пияният и заспиващ Микула.

— Другарю болен, ще ви помоля да не пеете на събрание — помоли учтиво председателят, — продължете, другарю оратор.

— „Да се помолим ний, — продължи ораторът, — да се помолим на твореца, ний чашката ще вдигнем, ще хапнем от мезето“, „Господине полицай, моля, тъй добър бъдете, в участъка ме отведете, нека там да си лежа, а не тука, в калта“, „Моля да не се изразявате с неприлични думи и да не давате бакшиш“, „Февруари на число девето, пих им от виното проклето“, „Всеки ден пресни раци“, „Хайде тумба-лумба, раз...“

— Къде?! — ревна изведнъж председателят.

Петима се измъкнаха изведнъж крадешком от редовете и се шмугнаха през вратата.

— Не издържаха речта — обясни възхитената маса, — много красноречиво ги убеди. Към кръчмата хукнаха, докато не са затворили.

— И тъй! — гърмеше ораторът, — разбирате колко дълбоко ни е разяла тази социална болест. Но не се притеснявайте, другари. Ето, да вземем за пример нашия прочут самороден талант от осемнайсети век Ломоносов, той много обичал да целува чашката, но пак станал първокласен учен и другар, комуто даже паметник са му вдигнали пред сградата на университета на улица Моховая. Мога да ви изредя още много изтъкнати примери, но не искам... Завършвам и пристъпваме към изборите...

[1] Перифразирани редове из стихотворението на Я. П. Полонски „За албума на К.Ш....“ . ↑

[2] Цитат из стихотворението на А. С. Пушкин „На клеветниците на Русия“ . ↑

ЕПИЛОГ

„... след което работническите маси избраха всеизвестния алкохолик за кандидат за месткома, а той още на другия ден цъфна, кьоркютук пиян на перона, забавляваше зяпачите с вицове и твърдеше, че пиенето е позволено, стига да не нанасяш вреда“.

Из същото писмо на рабкора

РАБОТАТА СТИГА ДО 30 ГРАДУСА

Общото събрание на транспортната комунистическа ядка на гара Троицк Сам.–Злат. не се състоя на 20 април, понеже някои партийци празнуваха Великден с пийване и побой на съпругите. Когато това произшествие се обсъждаше на следващото събрание, думата взе членът на бюрото на ядката и секретар на месткома и заяви, че пиенето е позволено, но трябва да знаеш и да умееш как.

Рабкор Зубочистка

Самотен човек седеше в помещението на комядката на гара Хикс и тъгуваше.

— Много, много странно. Събранието е обявено за пет часа, а сега е осем и половина. Момчетата взеха май нещо да закъснят.

Вратата пусна още един.

— Здравей, Петя — каза влезлият, — кворум ли изобразяваш? Изобразявай. Гласувай, Петро!

— Нищо не разбирам — каза първият. — Банкин го няма, Кружкин го няма.

— Банкин няма да дойде.

— Защо?

— Пиян е.

— Не може да бъде!

— И Кружкин няма да дойде.

— Защо?

— Пиян е.

— Ами другите къде са?

Настъпи мълчание. Влезлият се перна многозначително с пръст по шията.

— Нима?

— Няма да крия от себе си горчивата руска истина — обясни вторият — всички са пияни. И Горошков, и Сосискин, и Мускат, и Корнеевски, и кандидатът Горшаненко. Закривай, Петя, събранието.

Те изгасиха лампата и изчезнаха в мрака.

* * *

Празниците отминаха, затова събранието беше пълноводно.

— Скъпи другари! — говореше Петя от подиума, — смятам, че такова положение на нещата е недопустимо. Това е позор! На Великден с очите си видях нашия уважаем другар Банкин, същият този Банкин дърпаше жена си...

— На разходка го бях задърпал, пиленцето си — обади се със сладък глас Банкин.

— Доста оригинално го дърпахте, Банкин! — възкликна негодуващо Петя. — Съпругата ви влачеше физиономия по тротоара, а косата ѝ се намираще в уважаемата ви десница!

Сред трезвениците премина ропот.

— Исках да си взема нейна къдрица за спомен! — извика объркан Банкин, усещайки как партийната книжка е на път да напусне джоба му.

— Къдрица ли? — попита ехидно Петя, — не съм виждал някой да си взема къдрица за спомен като рита наред улицата жената в гърба!

— Това си е моя частна работа — отговори умърлушено Банкин, усетил явно ледената ръка на областния комитет върху книжката си.

През събранието премина ропот.

— Та значи според вас това си е ваша лична работа? Не, драги ми Банкин, не е лична! Това е свинщина!

— Моля, без обиди! — извика наглият Банкин.

— Вдигате скандали на публично място и с това хвърляте сянка върху цялата ядка! Давайте лош пример на кандидатите и на безпартийните! Когато Мускат трошеше прозорците в жилището си и се заканваше да заколи съпругата — и това ли си беше негова лична работа? Ами когато срещнах Кружкин във великденски вид, тоест без

десен ръкав и сподпухнало око?! Ами когато Горшаненко псуваше всички минавачи на майка, та улицата кънтеше — пак личен въпрос ли беше?!

— Вие интригувате срещу нас, другарю Петя — извика неуверено Банкин.

През събранието премина ропот.

— Другари. Позволете да взема думата — обади се изведнъж със звучен глас Всеизвестни (и нека името му остане живо за потомците), — аз лично съм против този въпрос да се поставя на обсъждане. Това се отхвърля, другари. Позволете да изложа своята гледна точка. Тук мнозина дебатират: може ли да се пие? Изобщо и въобще може да се пие, но трябва да знаеш как!

— Точно така! — викнаха задружно откъм алкохолното крайнодясно.

Трезвениците отвърнаха с ропот.

— Трябва да се пие тихо — заяви Всеизвестни.

— Именно! — извикаха пиещите, получили неочаквана подкрепа.

— Купил си, да речем, три бутилки — продължи Всеизвестни — и...

— Мезе!!!

— Ти-хо-о!

— ... Да, и мезе...

— Краставичките са екстра за мезе...

— Ти-хо-о!

— Прибирал си се вкъщи — продължи Всеизвестни, — пуснал си пердетата, та шпионски очи да не нарушат домашното ти спокойствие, поканил си приятел, жената ще изчисти рибката, ти си седнал, свалил си сакото, сложил си водчицата под чешмата, да поизтръпне, а после си налял бавничко по глътка...

— Ама другарю Всеизвестни! — възкликна поразен Петя, — какви ги приказвате?!

— И ти никому не пречиш, и теб никой не те закача — продължи Всеизвестни. — Ех, може, разбира се, да възникнат недоразумения с жената, след втората бутилка например. Но и не ставай магаре. Бе не я влачи по улицата за косата! Кому е притрябвало? Жената обича да я бият вкъщи. И не я удрай по физиономията, защото на другия ден

жената снове насинена из цялата гара и всички разбират. Бий я по разните съкровени места! Да не хукне случайно да се хвали?

— Браво! — завикаха Банкин, Закускин и Ко.

На водколюбивия край гръмнаха ръкопляскалия.

Петя стана и каза:

— Другарю Всеизвестни, откакто се помня, не съм чувал повъзмутителна реч от вашата, и имайте предвид, че ще осведомя за нея вестник „Гудок“. Това е нечувано безобразие!

— Олеле, колко ме уплаши! — отговори Всеизвестни. Ами хайде, осведомявай!

Краят на историята потъна сред виковете на събранието.

ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СВЕЩЕНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Документ,
адресиран до
ВЧ-25

От гара
Алтир на
Казанската жп
линия

От
фелдшерката
Поденко

Довеждам до ваше сведение, че по време на мое дежурство на 15-ти юни т.г. в 7 ч. вечерта в болницата се е появил в нетрезво състояние представителят на учрежденската застрахователна каса А. К. Сергиевски, нахлул, без аз да знам, в родилното отделение, оттам минал в гинекологическото, където почнал да оглежда бельото на жените, като казвал, че е мръсно, крещял, изпоплашил болните, нарекъл дежурната фелдшерка свиня, а една от болните авантюристка.

Подпис
на
фелдшерката

Подпис
на санитарката
Подпис
на болните
Подпис
на Рабкор №
994

В железопътната болница било приятно и тихо. Вечер. Оздравяващите болни се занимавали с четене на вестници и разни полезни книги. Край тежкоболните се суетели санитарки и фелдшерки.

От родилното отделение от време на време долитали стонове.

Там раждали.

С една дума, всичко било, както си му е редът — на прилично място.

Но ето — чули се шумни стъпки, после тихо хълцукане и в болницата се появил гражданин. Гражданинът бил сподирен от много силна миризма на бира, която се смесила с миризмата на йод и на хлороформ.

— Позволете... хъм... да разбере, къде ви е тук... хъм... родилното отделение? — попитал гражданинът със загадъчна усмивка.

— Защо питате? — осведомила се учудено фелдшерката.

— Желая да родя — обяснил гражданинът.

— Как тъй да родите? Вие сте мъж — отговорила фелдшерката, която не вярвала на ушите си.

— Вие п-пък сигурна ли сте? Хи-хи! Впрочем пошегувах се. П-по-шегувах се, пиленце — измърморил гражданинът и се опитал да хване фелдшерката за брадичката, но не я улучил.

— Не съм ви пиленце — отговорила плахо фелдшерката, поразена от самоувереното държане на посетителя, — а вие кой сте?

— Аз, м-миличка м-моя, съм представител на учрежденската застрахователна каса — обяснил скъпият гост.

— Та какво ще обичате?

— Ами ей сега ще разберете — изрекъл зловещо гостът.

Той отворил много пъргаво вратата за родилното и цъфнал там с цялата си хубост. Поразени от нея, родилките посрещнали посетителя с тъничък вой.

— Д-да не попречих? — докачил се гостът.

— Гражданино, излезте, какво правите! — казала ужасената фелдшерка.

— Доста странно, хъм... как тъй да си ида? Току-що дойдох и веднага да си ида?... А-а не, аз ще преглеждам сега бельото.

С тези думи посетителят направил пет залитащи крачки към крайното легло.

В родилното се вдигнал вой.

Леко стреснат, посетителят се олюлял като махало и заявил:

— Е, д-добре де. Като сте толкоз плашливи... аз... ще намина по-по-къ-къс-но.

Излязъл, минал в гинекологическото, отишъл до крайното легло и хванал одеялото.

Фелдшерката събрала кураж.

— Моля да спрете този преглед, тревожите болните.

— Ка-а-акво?! — попитал посетителят и на пламналото му лице се изписала ярост. — Ти к'во рече? Аз ли тревожа? Аз?! Аз?! Аз?! — от вратата занадничали главите на санитарките. — Аз?! Аз, членът на учстрахасата, тревожа болните? Бе ти знаеш ли с тия твои забележки каква си?

— Каква? — попитала преbledнялата фелдшерка.

— Свиня си, ето каква!

Фелдшерката извадила носната си кърпичка и заплакала в нея.

— Вън! — изревал изведнъж посетителят на санитарките, че те в миг потънали вдън земя. След като унищожил по такъв начин нисшия персонал, алкохолният ревизор се насочил към средния персонал, а именно към същата фелдшерка.

— Ти знаеш ли как мога да те подреда? За двайсет и четири часа ще ми изхвъркнеш на улицата... И на тази улица ще пукнеш край някой плет... Петите ще ми ближеш и ще ме молиш за прошка. Н-но аз н-няма да ти простя!... Разбери, несъзнателна личност, че това е мой священ дълг — да преглеждам болните и да установявам нуждите им. Те може да се оплакват от нещо!

— Гражданино — изплакал женски глас изпод одеялото, — махнете се оттук...

— Под кое одеяло го казаха?! — осведомил се страховито гостът.
— Под това на райетата?! Млъквай, авантюристке!

Под одеялото на райета заплакали. После заплакали и под друго одеяло.

Ревизорът залитнал на място и казал:

— Чудесно, ама чудесно ме приехте. Така и ще го запишем. Ще видите вие как се обижда представител на страхасата при изпълнение на неговите задължения. Ще ви покажа аз... къде зимуват раците...

И с тези думи „високият“ посетител напуснал болницата, изпроводен от задружен женски плач...

* * *

Къде отишъл — не зная. Във всеки случай, нека моят фейлетон му послужи за фенер в по-нататъшния му път.

ЧОВЕКЪТ С ТЕРМОМЕТЪРА

*На нашата гара един работник се разболя,
пристигна докторът, сложи му термометър и
го забрави, замина си с дрезината, а болният тъй
сй и остана с термометъра.*

Рабкор 1212

1

Докторът беше капнал. Пристигна на гарата, прегледа пет души с гастрит. На единия предписа хлебна сода — три пъти на ден по чаена лъжичка сода, и на другия сода три пъти на ден по половин чаена лъжичка, на третия — веднъж дневно по четвърт чаена лъжичка, на четвъртия и петия за разнообразие през ден по лъжичка, шестият си беше счупил крака, двама страдаха от ревматизъм, един — от запад жената на стрелочника се оплакваше, че ѝ се присънвали покойници, на двама не им бяха дали помощ по болест, пътна работничка неочаквано беше родила...

С една дума, като дойде време да се качи на дрезина в главата на доктора се въртеше само едно: „Време е за зелевата чорба, направо съм капнал...“

Хубаво, ама дотичаха да кажат, че човек се е разболял. Докторът само тихо изпъшка и хукна при болния.

— Та-ака. Покажи си езика, гълъбе. Лош ти е езикът! Кога се разболя? На 13-ти? 15-и?... А, на 16-и... Добре, тоест лошо... На колко си? Тоест исках да попитам: коремът боли ли те? А, не те боли?... Боли те?... Тук боли ли?

— О-ох...

— Чакай, чакай, не викай. А тук?...

— Ох-ох-ох...

— Чакайте, не викайте.

— Дрезината е готова — чу се иззад вратата.

— Ей сега, минутка... Глава боли ли те?... Кога те заболя? Тоест исках да попитам: кърши ли те в кръста?... Аха! Ами колената?... Да ти видя коляното. Смъкни ботуша де!

— Аз миналата година...

— А тази?... Така... А следващата?... Уф, по дяволите, исках да попитам: а по-миналата?... Сельодка няма да ядеш! Разкопчай ризата. Вземи термометъра. И гледай да не го счупиш. Служебен е.

— Дрезината чака!

— Сега, сега, сега!... Само да напиша рецептата. Инфлуенца имаш, чичо. Ще ти дам три дена отпуска. Как ти е презимето? Тоест исках да попитам: женен ли си? Ерген? Пол?... Уф, по дяволите, тоест исках да попитам: застрахован ли си?

— Дрезината чака!

— Ей сега! Вземи рецептата. Ще пиеш прахчетата. По едно прахче. Селъодка няма да ядеш! Е, довиждане.

— Покорно ви благодаря!

— Дрезината...

— Да, да, да... Ида, ида, ида...

2

След три дена в дома на доктора.

— Маня, да си видяла къде съм дянал термометъра?

— На бюрото е.

— Това е моят. Служебният къде е, с черното калъфче? Дявол знае, загубил съм го, изглежда! Загубил съм го, ама кой знае къде. Ще трябва да купя.

3

След пет дена на гарата седеше човек в куртка с подутина под лявата мишница и разказваше:

— Отличен доктор. Направо — забележителен доктор. Пък бърз — като мълния! Хврък, хврък... А сега — вика — си изплезе езика, че като ме бутна с пръст в корема — премалях. За всичко ме разпита, кога, как... за касата бележка ми написа — за четири рубли и педесе.

— Добре де, излекува ли те? Сигурно капки ти е дал. Той едни чудодейни капки има...

— Не бе, там е работата я, без капки. С термометър. Земи, тоя термометър — ми вика — носи го колкото си щеш, вика, само да не го строшиш, че е служебен.

— Без пари?

— И копейка не ми взе за термометъра. От застрахасата е термометърът.

— И ние сме добре. На Петюков му сложиха порцеланов зъб, пак бесплатно.

— Та помага ли термометърът?

— Нали ти казвам, веднага ми мина. Не можех да си изправа гърба. А с термометъра още на другия ден ми поолекна. Главата и тя цели две седмици ме боля: стане ли вечер, и в темето сякаш свредел ми забиват... А сега, с термометъра, вече нищо ми няма!

— Докъде стигна науката!

— Само дето е много неудобно за работа. Ама аз вече го измислих. Вързах го с бинт за подмишницата и той си трае там, кучият му син.

— Дай ми го да го понося.

— Брей, много си бил хитър!

ПРАЗНИК СЪС СИФИЛИС

*По материал, заверен от Лака–
Тижменския селсъвет.*

В Деня на работничката, който празнуваме ежегодно на осмия ден от месец март, вратата на дома–читалня в село Лака–Тижма, който е под благосклонното шефство на Казанската жп линия, се отвори и пусна в дома–читалня местния санитарен фелдшер (да го наречем, например, Иван Иванович).

Ако не беше обстоятелството, че на деня Осми март никой съзнателен гражданин не може да се яви пиан, и то с доклад, и то в дом–читалня, ако не беше обстоятелството, че фелдшерът Иван Иванович, както е добре известно, не близва алкохол, — човек можеше да се хване на бас, че фелдшерът е изцяло и напълно пиан.

Очите му приличаха на две тапи от червен восък за бутилки четирийсетградусова люта руска водка, а температурата на фелдшера беше не повече от 30 градуса. В читалнята така се размърдя на алкохол, че председателят на събранието спря да пуши и даде думата на Иван Иванович със следните изрази:

— Давам думата на Иван Иванович за доклад по случай Международния ден на работничката.

Преизпълнен от алкохолно достойнство, Иван Иванович успя от трети опит да превземе с пристъп подиума и докладва следното:

— Преди да говорим за Международния ден, да кажем няколко думи за венерическите болести!

Това встъпление пожъна пълен успех: настъпи гробна тишина и се чу как се пръсна електрическа крушка.

— Да–а... Скъпи мои международни работнички — продължи фелдшерът, като с мъка си поемаше дъх, — ето, виждам сега пред себе си вашите личица на брой осемдесет парчета...

— Четирийсет — каза учудено председателят, след като надникна в проверения списък.

— Четирийсет? Толкова по-зле... Тоест, по-добре — продължи ораторът, — жал ми е за вас, мили мои момичета и дами... Пардон!... Жени... Защото, както сочи статистиката, колкото по-малобройно е населението на дадена област, толкова по-малко са заболяванията от венерически болести и обратното. В частност и от сифилис... Този ужасяващ бич за пролетариата, който не щади никого... Вие знаете ли какво нещо е сифилисът?

— Иван Иванович! — възкликна председателят.

— Млъкни за малко. Не ме прекъсвай. Сифилисът — продължи с непрекъснати хълцукания ораторът — е нещо, което можеш много лесно да пипнеш! Ето, седите си вие тука и си въобразявате, че сте, може би, застраховани? — Фелдшерът зловещо се засмя... — Хъм!... Ще ви се. Ето, разхожда си се тук девойче с червена лента на ръкава, радва се, Осми мартове разни и тем подобни, а после се омъжи и току-виж, както вземе един прекрасен ден да се мие... изсекне се и хоп! Носът ѝ е в умивалника, а вместо носа е останала, да ме прощавате за израза — дупка!

По всички редове премина ропот и една работничка, пребледняла като платно, стана и излезе.

— Иван Иванович! — възкликна председателят.

— Съжалявам. Поръчано ми е, затова го казвам. Мислите, че невинността може да ви спаси? Ха-ха-ха!... То и много ли от вас са неви...

— Иван Иванович! — възкликна председателят.

Още две работнички си излязоха, хвърлили ужасен поглед към подиума.

— Дошли сте, да речем, тук, а тук — баката с преварена вода... Едно-друго... Горещо, естествено — продължи ораторът, разкопчавайки подгизналата от пот якичка, — посегнете, естествено, веднага към канчето... Над вас: „Не пийте непреварена вода“ и тем подобни плакати на Коминтерна, но преди вас е пил сифилитик, със своите си устни... Ами, да речем, нашият председател например...

Председателят взе да вие без думи.

Двайсет работнички си избърсаха с отвращение устните с кърпа, а които нямаха — с крайчеца на полата.

— Ти що виеш? — попита фелдшерът председателя.

— Аз от никакъв сифилис не съм боледувал! — извика председателят и заприлича в лицето на червена боровинка.

— Чудак... Само пример дадох... Ами тя, да речем — и фелдшерът посочи с треперещ пръст някъде в първия ред, който на мига се опразни, шумолейки с полите.

— Когато жената достига на Осми март полова, да ме прощавате, зрялост — пееше от катедрата ораторът, който от жегата все повече баялдисваше, — тя за какво си мисли?...

— Мръсник! — каза тъничко гласче в задните редове.

— Единственото, за което тя мечтае в лунните нощи, е да се устреми към половия си партньор — доложи фелдшерът, вече съвсем гипсиран.

Сега в читалнята се чу стон и скърцане със зъби. Пейките се заблъскаха и шумно опустяха. Работничките излязоха до една, някои ридаеха.

Останаха само двама: председателят и фелдшерът.

— А половият ѝ партньор — мърмореше фелдшерът, като се олюляваше и гледаше председателя, — скъпа моя работничке, се отдава на любов и на други пороци...

— Аз не съм работничка! — изкрещя председателят.

— Прощавайте, вие мъж ли сте? — попита фелдшерът, опулил очи като в мъгла.

— Мъж! — извика обидено председателят.

— Не приличате — хълцукна фелдшерът.

— Чуйте ме, Иван Иванович, пиян сте като последен простак — възкликна, разтреперан от възмущение, председателят, — прощавайте, но вие ми провалихте празника! Ще се оплача от вас в центъра и даже по-нависоко.

— Ами оплаквай си се — каза фелдшерът, седна в креслото и заспа.

ЮМРУКЪТ НА СЧЕТОВОДИТЕЛЯ ПИЕСА

(Може да се играе вместо „Заговорът на императрицата“)

ПРОЛОГ

Вратата с надпис „Мъжка тоалетна“ в управлението на Усурийската жп линия в гр. Хабаровск се затръшна, излезе помощник–главният счетоводител Жуков, закопча китела, отиде при пазачката и я фрасна с юмрук, произнасяйки следната кратка реч:

— Не чети книги по време на дежурство! Не чети! Това не е работа за пазачки, ами гледай какво става в тоалетната! В тоалетната!

Пазачката е дребна риба: бият ли я, може само да се развика.

Пазачката точно това направи. И от всички страни се струпа народ.

— Оплачи се в месткома, лелко — викаше ядосаният народ.

И лелката се оплака.

МЕСТКОМОВСКИЯ СЪД

ДЕЙСТВАЩИ ЛИЦА

Шмонин, председател на месткома (грим за средна възраст, сиво панталонче, обувки с връзки, израз на лицето умен).

Гудзенко, член на месткома (грим обикновен, в погледа силно съчувствие на компартията, на гърдите — отляво два портрета, отдясно — значките на Доброхим и Доброфлот, а в джоба книгата „Приятел на децата“).

Жуков, ударилият, симпатичен.

Пазачка, обикновена, със забрадка.

Публика — статисти от месткома.

Сцена — помещението на месткома.

Шмонин (*звъни със звънчето*). Тихо! И тъй, скъпи другари, пред нас е фактът, че нашият уважаем счетоводител Жуков бил уж набил пазачката Токаръова.

Пазачка. Как тъй „уж“, като съм насинена!

Шмонин. На вас после ще ви дадем думата. Ще ви помоля да помълчите. Скрийте си синината в джоба.

Пазачката ридае.

Публиката ѝ съчувства.

Шмонин. Ти-хо! И тъй, граждани, да разгледаме горепосоченото прескръбно явление в нашия бит. Какво възниква пред нас? Възниква въпросът — кой бързатко е написал на нашата пазачка заявлението до месткомовския съд?

Публиката е изумена.

Шмонин. Коя е тая писарушка, дето сее смут в Съветската държава, насъсквайки една част от народонаселението срещу друга? Е—е?

Пазачка. Вас к'во ви засяга кой го е писал? Той ме наби и толкоз.

Публиката бръмчи.

Шмонин. Моля да не бръмчите! Отговори на съда, лелко! Кой го написа?

Пазачка (*упорства*). Няма да кажа!

Шмонин (*зловещо*). Лелко, внимавай! Със съда говориш. Кой го написа?

Пазачка. С огън да ме горите, пак няма да кажа.

Публиката (*шепнешком*). Рабкорът Кузкин й го написа. Лелко, не издавай другаря!

Глас откъм балкона. Лелко Токаръова, дръж се! Не издавай рабкора — ще го изядат!

Пазачка. И да ме мъчите, пак няма да кажа.

Глас откъм балкона. Браво, Токаръова.

Шмонин. Кой вдига бунт на балкона? Изхвърлете тоя подстрекател! (*На пазачката*) Значи няма да кажеш?

Пазачка. Няма.

Публиката. Браво!

Шмонин (*тихо на Гудзенко*). Виж я ти тая женска — желязна. (*Високо*) Добре де, ние и без теб ще го открием тоя субект, дето внася разкол в учреждението. Ще види той! Е, добре. Минаваме нататък. Другарката Токаръова заявява, че другарят Жуков я е набил. Ами какво толкова, другари? Разбирам Токаръова да беше интелигентна дама, графиня или княгиня, тогава друга работа. Да напердашиш със счетоводителски юмруци графинята по муцуната, наистина не върви. Дамата може да припадне. Но понеже става дума за пазачка — ами то голяма работа, тъй де!

Публика. Брей, виж го ти как отсъди!

Шмонин. Давам думата на защитника на другаря Жуков, уважаемия другар Гудзенко.

Гудзенко (*оправя си куртката*). Да погледнем на факта от медицинска гледна точка. Тук чувам: Жуков я ударил, Жуков я набил и прочее... Но я го погледнете този Жуков (*всички гледат с любопитство Жуков*). Вижте го колко е мършав, хилав, та той е с единия крак в гроба...

Жуков (*обидено*). Ти си вече в гроба, внимавай какви ги дрънкаш!

Гудзенко. Пардон! Изобщо Жуков е интелигентен човек, съзнателна личност, той даже е абониран за вестник, може ли той истински да удари? А сега вижте пазачката (*всички гледат с любопитство пазачката*). Това пред нас какво е? Физиономия... (*Разперва ръце на цял аршин*). Ей такава физиономице! Ами ръцете! Краката! Не жена, а същински чугунен паметник. Бе нея, ако я удариш с юмрук, юмрукът ти ще окапе. Нея с ръжен трябва да я бият! Та каква вреда може да ѝ е причинил той?

Пазачка. Синьо петно имам.

Шмонин. Че притисни към петното петак, и докато се усетиш, вече го няма. И така, съдът се оттегля за съвещание. (*Излиза с Гудзенко и пак с Гудзенко се връща.*) Тишина! Съдът взе решение (*тържествено*): предвид на това, че Жуков не е нанесъл на Токаръова кой знае каква повреда, Токаръова да се смята за небита. На Жуков месткомът да му изкаже порицание, но, като се има предвид интелигентността на Жуков и хилавото му телосложение, порицанието да се смята петнайсет години условно. Жуков да се глоби един меден петак в полза на Токаръова, за да го притисне тя към синината, при условие, когато ѝ мине, да върне на Жуков петака с лихвите. Съдът приключи!

Глас откъм балкона (*сред общия шум*). Лелко Токаръова, оплачи се в народния съд! Това е безобразие!

(*Шум*)

Завесата пада.

ЛЕТЯЩИЯТ ХОЛАНДЕЦ ДНЕВНИЧЕ НА БОЛНИЯ

*Железопътният отдел за здравеопазване
изпрати нашия болен Т. в Аксаковския
санаториум. Там на него, на болния, му казали:
„Погрешка сте тук“. И болният си се прибра.
Ами то така и на луната могат да те пратят!*
Рабкор 1043

5 юли. Взех да кашлям. Кашлям, та кашлям. По цели нощи. Трябва да спя, пък аз кашлям.

7 юли. Записах се за преглед.

10 юли. Чука ме с чукче и каза: „Хъм!“ Какво ли значи това „хъм“?

11 юли. Направиха ми рентгенова снимка. Много е красиво. Целият съм тъмен, а ребрата ми бели.

20 юли. Поздравявам ви, скъпи другари, имам туберкулоза. Прощавай, свете бели!

30 юли. Изпратиха ме в санаториума „Здрав дух“ на курорт. Получих пътни за 2000 версти и безплатен билет трета класа с дюшек.

1 август. И с дървеници. Пътувам, много красиви гледки. Дървениците колкото хлебарки.

3 август. Пристигнах в Сибир. Много е красив. Пътувах с конски впряг и малко навътре — 293 версти. Кобилешко мляко.

6 август. На ти сега едно кобилешко мляко! Те казват, че било грешка. Никаква туберкулоза съм нямал. Пак ми правиха снимка. Видях си бъбрека. Ужасно гаден.

8 август. Затова сега пиша в Ростов на Дон. Много красив град. Заминавам за Кисловодск, за санаториума „Слънчев дар“.

12 август. Кисловодск. И нищо подобно. Бъбрекът няма нищо общо. „Кой дявол ви е пратил при нас?!“ — ме попитаха.

15 август. Пиша на парахода и съм уж с наследствен сифилис (в скрита форма) и заминавам за Крим. От морската болест повръщам. Проклето да е такова лекуване.

22 август. Ялта. Градът щеше да е чудесен, ако не беше медицината! Загадъчна наука. Тук ми откриха глисти и апендицит в скрита форма. Заминавам за Липецк, Тамбовска губерния. Прощавай, ти стихийно водна на Черното море!

25 август. В Липецк всички се чудят. Докторът е много симпатичен. За глистите каза така:

— Те ония са глисти!

Заведе ме до прозореца, погледна ме в очите и заяви:

— Имате порок на сърцето.

Вече толкова свикнах, че целият съм прогнил, та даже не се уплаших. Направо питам закъде да замина?

Оказа се — за Боржом.

— Здравей, Кавказ!

1 септември. В Боржом не ми позволиха даже да си разопаковам багажа. Ние, рекоха, ревматици не приемаме.

— Брей, вече и ревматик станах! Броени, броени са ми дните на белия свят! Заминавам пак за Сибир, за...

10 септември. ... Славно море, ти свещени Байкал! Гледките тук са прекрасни, но е кучешки студ. И сибирският доктор каза, че е глупаво да обикалям курортите, след като скоро ще завали сняг. „Сега ще е добре да се постоплите — рече. Аз ще ви експедирам за Крим“ — рече... Казах му, че вече съм бил там. Мерси. „Къде бяхте?“ — ме пита. — „В Ялта“ му отговарям. „Пък аз в Алупка ще ви пратя“ — рече. Добре де, не възразявам, ако ще е Алупка, Алупка да е! Все тая ми е, и на края на географията може. Купих си кожух и потеглих.

25 септември. В Алупка всичко е затворено. „Я си се прибирайте вкъщи — ми рекоха, — какво сновете из цялата република като безпризорен.“ Плюх на всичко и се прибрах у дома.

1 октомври. И ето ме вкъщи. Докато съм пътувал, жената ми изневерила. Отидох при доктора, а той ми казва: „Вие сте абсолютно здрав човек, като новороден сте.“ „Ами като е така, защо ме

разкарвахте толкоз време?“ „Ами просто грешка!“ — ми отговаря.
Добре де, нека да е грешка. Утре се връщам на работа.

Болен № 555

„ЖИВА ВОДА“

Гара Сухата канавка дремеше сред преспите. В депото вяло си подсвиркваха локомотиви. В железничарското селище се точеше мътен и спокоен зимен ден.

Всичко тук достъпно за окото (както се казва):

Спи спокоен сън...

По това време до железопътната лавка допълзя като крадец разнебитена каручка, тайнствено увита в брезент. На брезента седеше личност в кожух и щом стигна до лавката, горепосочената личност загадъчно смигна. Двамата скучаещи типове, които стърчаха пред вратата, изведнъж ги удари дамла. Първият си бръкна в джоба и звън на сребро огласи околността. Вторият затанцува на място и захърка:

— Ванка, не ставай гадняр, дай рубла и шейсет и две!...

— Я ми се махай от главата! — отговори Ванка, отключи с трясък вратата на лавката и изчезна в нея.

Личността, докарала каруцата, се засмя сладострастно и попита:

— Отвори ли ви се глътка, момчета?

От лавката изскочи някакъв с мръсна престилка и взе да вие:

— Абе ти, мътните те взели, що ми се довлече по главната, бе? Не можа ли покрай бахчите да избиколиш?

— Брей, покрай бахчите... Там има преспи — взе да му се зъби личността, но не довърши. Покрай нея профуча гражданин без калпак и с празни бутилки в ръце.

С победоносен вик: „Първи номер съм — ура!!!“ той налетя на вратата върху втори гражданин с престилка, който гражданин му изръмжа:

— Дано пукнеш, дано! Закъде си се засилил? Втори номер ще си! Ще сколасаш! Фадей е пръв, той от два дена пази.

В това време номер трети летеше по пътя към лавката, блъскаше с юмруци по всички прозорци и викаше:

— Братлета, фабрична са докарали!...

Вратничетата се затръшкаха.

Номер четвърти изскочи през портата и припна към лавката, закопчавайки тичешком тирантите си. Като номер пети в лавката се намърда майстор Лукиян, изпреварвайки с половин туловище местния дякон (номер шести). Седма дотърча с красив финиш жената на Сидоров, осми — самият Сидоров, девети — племенникът на Пелагея, изпреварил с пет сажена десетия — помощник на началник-гарата Колочук, постигнал скорост от 32 версти в час, единайсети — непознат с вехта червеноармейска фуражка, а дванайсетия личността с престижа избута през вратата и му кресна:

— Строявай си се отвън!

* * *

Селището се оказа и многолюдно, и оживено. Около лавката почерня от народ. Слисана бабичка, понесла шише от олио, атакуваше отново и отново стройната опашка откъм фланга.

— Антихристи! Изтребвала ми е водката ви, пуснете ме месо за обед да зема! — дереше се тя като кавалерийска тръба.

— Бе к'во ти месо! — отговаряше опашката. — Разкарайте я тая бабичка с месото!

— Пахомовна, откажи се — чу се женски глас откъм дерето, — сега нищо не мож направи! Те докато не изкупят водката...

— Окото, окото ще ми извадите, къде се вреш, бе?

— На опашката!

— Изхвърлете го оня с калпака, присламчи се!

— Ти си подляр!

— Другари, проявете съзнание!

— Ох, няма да стигне...

— Моля да не ме блъскате, аз съм началник-гарата!

— За водката аз съм си началник!

— Алкохолик си ти, а не началник!

* * *

Вратата се отваряше всяка секунда, през нея се изхлузваше някой с щастливо лице и с две бутилки, а отвън надъхваха друг — с празни бутилки. Тримата с престилките си бършеха потта и вадеха от сандъците бутилки със запечатани с червен восък гърла, вземаха парите.

— Две шишенца.

— Три и дващест и четири! — изреваваше престилката. — Друго?

— Селда четири парчета...

— Селда няма!

— Фунт и половина салам...

— Вася, салам има ли още?

— Свърши!

— И салам вече няма, свършил е!

— Ами какво има?

— Сирене руско–швейцарско, сирене холандско...

— Дай от руско–холандското, половин фунт...

— Трийсет и две копейки! Три и петдесет и шест! Ресто чиирийсет и четири копейки! Следващият!

— Две бутилчици...

— Мезето какво да е?

— Каквото кажеш. Зажадняла ми е душицата...

— Освен прах за зъби, друго нямаме.

— Дай две кутии прах за зъби!

— Изтрябвала ми е вашта басма!

— Без мезе не даваме.

— Бе ти да не си мръднал, басмата да не е мезе?

— Както обичате...

— Дано на оня свят с басма да си замезваш!

— Без псувни, ако обичате!

— Не псувам, казвам само, че сте свине! Тъй де, хич бива ли да храните народа с басма!

— Другарю, не ни бавете!

Номер двеста и петнайсети получи две бутилки и фунт синка, двеста и шестнайсети — две бутилки и шише одеколон, двеста и седемнайсети — две бутилки и пет фунта черен хляб, двеста и осемнайсети — две бутилки и два тоалетни сапуна „Аромат на девица“, двеста и деветнайсети — две и фунт стеаринови свещи, двеста и дваисти — две и мъжки чорапи, а двеста дваист и първи — среден пръст. Престилките изведнъж радостно изохкаха и извикаха:

— Свърши!

След това на прозореца изскочи: „От фабричното вино Няма“ и гъшата на улицата отговори с тих стон...

* * *

Вечерта преспите си лежах тихо, а на гарата примигваше фенерът. Прозорците на къщурките светеха, по калната улицата вървеше някаква фигура, залиташе и тихичко пееше:

*Всичко тук, достъпно за окото,
спи спокоен сън...*

СВЕТОВЕН ШАМПИОН ФАНТАЗИЯ В ПРОЗА

*На нашия конгрес имаше оживени
дискусии. В заключителните си думи ПЖР-ът
нарече опонентите си тъпаци...*

Из писмо на рабкор
2244

Залата дишаше, всяка душа се беше напрегнала като струна. Участъковият конгрес вървеше с пълна пара. На подиума беше застанал пълномощникът на железопътния район и пееше като славей в горичката напролет:

— Скъпи другари! В заключение на краткия си четиричасов доклад трябва да кажа с ръка на сърцето... — пежеерът притисна ръка към жилетката и направи с гласа си рулада — ... че на нашия участък работата е изпълнена... сто и петнайсет на сто!

— Охо! — каза нечий бас на балкона.

— Предполагам... — в гърлото на пежеера прозвучаха трели, — че излагане на мнения по доклада не може да има. И защо, наистина, да се излагаме напразно? Аз свърших!

— Бис! — обади се гласът от балкона и залата веднага взе да се секне и да кашля.

— Има ли желаещи да се изкажат по доклада? — попита с учтив глас председателят.

— Аз! Аз! Аз! Аз! Аз! Аз! Аз! Аз! Аз! Аз!

— Прощавайте, ама не всички заедно, другари... Зайчаков?... Така! Пельонкин?... Ей сега, секундичка, ще запишем всички, само минутка!...

— Аз! Аз! Аз! Аз! Аз! Аз! Аз! Аз! Аз! Аз!

— Охо — изрече с приятна усмивка председателят, — работата кипи, както се казва. Чудесно, чудесно. Още някой да желае?

— И мен запиши — Карнаухов!

— Всички ще запишем!

— Това какво значи?... Желят по повод на доклада ми да разговарят, така ли? — попита пежеерът и присви докачено устни.

— Така изглежда — отговори председателят.

— Ин-те-рес-но. Мно-го, много ми е интересно какво ли могат да изрекат — каза, вече рак червен, пежеерът, — ужасно ми е любопитно.

— Давам думата на другаря Зайчиков — продължи с ангелска усмивка председателят.

— Изкажи се, Зайчиков — поощри басът.

— Аз ето какво исках да кажа — започна смелчагата Зайчиков, — как тъй вагоните с баластрата пристигнаха замразени? С каква цел? — От ален пежеерът стана лилав. — Ораторът рече на цели сто и петнайсет на сто, пък то такава баластра изобщо не може да се разтоварва!

— Свършихте ли? — попита председателят, доволен от оживлението.

— Какво има да свършвам? Бе ние тая баластра със зъби ли ще я гризем?...

— Бис, Зайчиков, бис! — каза басът.

— Вие на всеки оратор поотделно ли ще желаете да възразите или на всички наведнъж? — попита председателят.

— Поотделно — отговори със зловеща усмивка пежеерът, — на всеки поотделно, хе-хе-хе, ще му кажа.

Той се изкашля, залата притихна.

— Преди да отговорим на въпроса защо баластрата е замразена, нека си зададем въпроса какво представлява Зайчиков? — каза замислено пежеерът.

— Интересно — подкрепи го басът.

— Зайчиков е известен на целия участък тъпак — заяви гръмко пежеерът и залата изохка.

— Разпиши се, Зайчиков, че си го получи — каза басът.

— Тоест как така? — попита Зайчиков, а председателят, който знае защо, изсвири със звънчето нещо като трети звънец преди потеглянето

на влак, с което подчерта изказването на пежеера.

— Може би ще обясните думите си? — осведоми се с бледосин глас председателят.

— С наслада — отговори пежеерът, — ами аз да не завеждам случайно небесната канцелария? Да не би аз да съм пратил студ на участъка? Излишно е, следователно, да ми задавате глупави въпроси.

— Отлично възразено — отбеляза басът, — Зайчиков, жив ли си?

— Давам думата на следващия оратор, на Пелънкин — извика председателят и смутено се усмихна.

— По каква причина не ни дадоха ръкавици? Ние тая баластра с голи ръце ли ще я разтоварваме? Край. Нека ми отговори.

— Коварен въпрос — прозвуча басът.

— Имате думата за отговор — каза председателят.

— През моите четирийсет години съм срещал много магарета — започна пежеерът...

— Вечер на спомените — отбеляза басът.

— ... но такова като предшестващия оратор, доколкото си спомням, не съм срещал. Така де, аз да не съм „Московска шивачка“? Или магазин за ръкавици на Петровка? Или Пелънкин смята, може би, че притежавам фабрика? Или — че мога да ги родя тия ръкавици? Не! Аз не мога да ги родя!

— Завързана работа — обади се басът.

— Следователно той какво се е лепнал за мен? На мен работата ми беше да напиша — и аз написах. И край.

— На Пелънкин с оглавник му надви — отбеляза басът.

— Давам думата на следващия оратор.

— Едно не е ясно — започна следващият оратор, — за тия сто и петнайсет процента... Доколкото ни учи аритметиката, а също и други науки, всеки предмет може да има само сто процента, та нека обясни ние как сме се преработили сто и петнайсет на сто, нека обясни.

— Честна дума, по-интересно е от борба в цирка — чу се женски глас.

— Поясно хвърляне — обясни басът.

Всички погледи се втренчиха в пежеера.

— С удоволствие бих го обяснил на жадуващия оратор — заговори изтежко пежеерът, — ако той не правеше впечатление на

очевидно увреден човек. Има ли смисъл да обяснявам на увреден? Ако съдя по това колко тъпо ме гледа, той обясненията ми няма да разбере!

— Той трябва да бъде настанен в колония за увредени — обади се басът, който обичаше да насъсква борците един срещу друг.

— Точно така, другарю! — потвърди пежеерът. — Наистина, ако дадена работа се изпълни докрай, тази работа ще е свършена сто на сто. Така ли е? Но ако свършим освен това още нещо, ще се добавят допълнителни проценти, нали така? Прав съм, нали?

— Абсолюман! — потвърди басът.

— Та ето, ние значи, освен полагащите ни се сто процента, сме изработили и отгоре! Това задоволява ли ви, уважаеми сър? — попита пежеерът увредения оратор.

— Бе защо ще питате увреден човек? — обади се басът. — Ти с него изобщо не разговаряй, ти мен питай. Мен дали ме задоволява!

— Следващият оратор е Фиусов — покани го председателят.

— Не, не искам — обади се Фиусов.

— Защо? — попита председателят.

— Ами ей тъй, нещо не ми се ще — отговори Фиусов, — отказвам се.

— Момче, шубето ли те хвана?! — попита вездесъщият бас.

— Хванало го е! — потвърди залата.

— Е, тогава Каблуков!

— Отказвам се!

— Пелагеев!

— Не. Не ща.

— И аз не искам! И аз! И аз! И аз! И аз! И аз! И аз!

— Списъкът на ораторите е изчерпан — заяви унило председателят, недоволен от отслабналото оживление. — Значи никой не желае да възразява?

— Никой! — отговори залата.

— Браво, бис! — гръмна басът от балкона. Пежеер, поздравявам те. До един ги тушира. Ти си световен шампион!

— Състезанието по борба завърши — отбеляза председателят, — искам да кажа... закривам заседанието!

И заседанието шумно бе закрито.

МУЗИКАЛНО-ВОКАЛНА КАТАСТРОФА

На мръснокафявата стена на локомотивното депо висеше бял плакат, а край него се трупаше възхитена тълпа.

И нищо чудно: на плаката беше изписано:

Железничари!

Внимание!

В понеделник, на 26 април, в 16,30 часа, в локомотивното депо при работилниците на името на др. Урицки ще се състои

Общо събрание

Дневен ред:

1. Отчет на месткома.
 2. Обсъждане на поръченията за новия местком.
 3. Преизбиране на месткома.
- Свири оркестърът на духовата музика!

* * *

Ден след появата на споменатия плакат, а именно в сряда, във вагонно–ремонтната работилница заседаваше вагонният местком.

— Е, Петя, при тях как мина? — попита мрачният председател секретаря.

— Абсолютно присъствие — отговори Петя, — техните се довякоха сто на сто, и от нашите имаше с пропуски петдесетина, слушаха оркестъра.

— Ах, тия хитреци, ах, тия шмекери — разстрои се председателят, — виж ги ти ментърджиите ниедни!

— Изобщо не са хитреци — обади се членът на месткома другарят Практични, — ами просто техният председател Седулаев е умна глава! Знае на каква стръв кълве масата! А ние си седим и се разкисваме. На предишното ни събрание колко души дойдоха?

— Седемнайсе души — отговори секретарят Петя.

— Ето на, а хората ни са две хиляди! То и седемнайсетте се събраха само защото заключих овреме вратата към дърводелския цех и не можах да офейкат!

— Та значи какво предлагаш? — попита разтревожено председателят.

— Предложението е просто — заяви Практични, — трябва да ги надцакаме!

— Хем ще видиш как ще ги надцакам! — извика председателят, запален от думите на Практични. — Ще му докажа аз на музикалния директор Седулаев, че враната със сокола не може да се мери! Той на месткома на вагонното на малкия му пръст не може да се хване! Такова чудо ще направя, че славата ни ще се разнася из целия Съюз... Вземайте, братлета, листа — ще измисляме.

* * *

На другия ден, а именно в четвъртък, на мръсната стена на вагонното депо висеше плакат дълъг три сажена:

До всички, до всички, до всички!

Утре, в петък, в 8 часа вечерта, в сградата на вагонното депо ще се състои грандиозно музикално-вокално общо събрание с участието на най-добрите сили сред артистите и месткома, прочути в Европа и Азия.

Програма:

1. Доклад за международното положение. Ще изпълни любимецът на публиката баритонът и председател на месткома Хилякин.

2. Валс из „Фауст“ — оркестърът на местния театър.
3. „Взаимоспомагателната каса“ — водевил с грим и костюми ще представят артисти.

Действащи лица:

Председател на бюрото на касата — артистът от музикалната комедия Греков.

Клиент — артистът Ярон.

Антракт с бюфет и напитки.

4. За пръв път в СССР!!!

Доклад за майчинството ще изнесе Черната маска.

Неизвестният? Кой е той?!

Който се сети, ще получи награда във вид на гола жена от теракота и аквариум със златни рибки.

5. Отчет за дейността на бившия местком — жива картина в черно кадифе под съпровода на погребален марш от др. Шопен.

6. Избор на нов местком. Всеобщо веселие. Избраните ще получат награди уж за красота. Участва цялата зала. Море от смях.

7. Текущи въпроси и романи на световноизвестния артист Дмитрий Смирнов!

8. Лупинг — ще изпълни на велосипед председателят Хилякин.

Бюфет, серпантини, танци до 6 часа сутринта.

На рояла маестро Океанчик.

Вход — петаче.

Децата и червеноармейците плащат половината.

АНОНС!!!

На следващото общо събрание — бой с бикове.

* * *

Човешкият ум не може да побере онова, което ставаше в петък във вагонното депо. Събиращо обикновено две хиляди души, то събра две хиляди и петстотин. Насядали бяха на четирийсет реда табуретки, по первазите и на пода, на струговете, а на куките висяха на гроздове момчетията. С дишането си хората вдигаха облак пара.

Отдалеч долиташе грохот — съседите от локомотивното депо трошаха стъклата, напиряха да влязат на общото събрание.

— Ние да не сме случайно по-долни от вагонните?! — викаха те. — Кой не иска да влезе на общо събрание за петаче!

Конната милиция свиркаше и увещаваше:

— Другари, проявете съзнание, няма да е последното събрание, ще се вредите, елате на боя с бикове...

— Откъснаха се от масите! — виеха локомотивците. — Техният вагонен местком мисли само как да достави удоволствие на работниците: или ще са избори, или събрание свикват, а нашите спят дълбок сън!

— Другари! Какво правите?!

Вътре в депото, на подиума, издигнат в доменната пещ, стоеше артист във фрак и пееше ли пееше — като славей:

Сърцето женско вярност не знае!!!

— Вярно! Правилно! — крещяха вагонните. — Бис, бис, бис!

— Страх ме е само таванът да не се напука — съскаше Хилякин с панделка в петлицата, — викни работниците да опънат телта за лупинга.

— Смир-нов!!! — викаха машинистите.

— Смир-нов!!! — викаха работниците.

— Троши прозорците — викаха отвън локомотивците. — Да им подпалим театъра!!!

— Другари! — крещеше милицията.

* * *

В два часа през нощта във вагонното депо цареше благоговейна тишина. Беше празно. Само на бившия подиум лежеше някой, покрит с чаршаф, а до него стояха унилите членове на месткома, Петя — секретарят и същата милиция, но вече спешена.

Пишеха протокол.

Уважаемият председател на месткома на работниците от вагонното депо Хилякин падна при изпълнение на лупинг от височината на депо и, като си удари главата в публиката, умря чрез счупване на гръбначния стълб. Мир на праха ти, неуморни труженико и организаторе.

В депо се разсъмваше.

ПИЯНИЯТ ЛОКОМОТИВ

На гара... пие, с малки изключения, целият колектив, от стрелочника до дежурния по гара включително...

Из вестник „Гудок“

Бързият влак приближаваше със страховит писък. Както навлизаше в стрелката, могъщият му локомотив изведнъж потрепери, после подскочи, после взе да се олюлява, като да размисляше на коя страна да падне. Машинистът изскимтя от ужас и така натисна спирачките, че в тоалетната на първия вагон се спуска прозорец, а в ресторанта петима пътници се изгориха с горещ чай. Влакът спря. Машинистът подаде разкривено лице през прозореца.

На балкончето на стрелочната будка стоеше каталясал човек само по бельо и с аленочервено лице. В лявата си ръка държеше мръсен зелен флаг, а в дясната сандвич с пушен салам.

— Ти полудя ли, бе?! — изрева машинистът и размаха ръце.

От всички прозорци се подадоха пребледнели пътници.

Човекът на балкончето изхълца и благодушно се усмихна.

— Бе сацисах се малко нещо — отговори той и продължи: — нагласих стрелката, пък... после гледам... нечистата сила те е понесла към глухия коловоз! Та взех да я обръщам. Наблъскаш, знаеш, сумати й стрелки, да ги питаш — защо? Как да н'се объркаш. И най-важното — поне да бях спец...

— Ти си пиан, негоднико — каза машинистът, потрепервайки от преживения страх, — на поста пиан?! Нали можеше сума народ да изтрепеш!

— Ни... що чудно — съгласи се човекът със салама, — ама виж, ако бях стрелочник със специално образование... Пък аз съм шивач...

— Бе к'ви ги дрънкаш?! — попита машинистът.

— Изобщо не дрънкам — каза човекът, — кум съм на стрелочника. На сватбата бях. Самият стрелочник стана негоден за употреба — лежи. Та съпругата му ми вика: иди, Пафнутич, вика, обърни стрелката за бързия влак...

— Какъв ужас! Кошмар! Да се дадат под съд! — викаха пътниците.

— Е, чак пък съд — каза вяло човекът със салама, — виж, ако се бяхте катурнали, е, тогава да... Ама нали, слава Богу, се размина благополучно!

— Ти само чакай да стигна до перона — процеди през зъби машинистът, — там такъв протокол ще ти извъртим...

— Ами стигни, стигни — ухили се човекът със салама, — там, братле, такива неща стават... хич не им е до протоколи, ще знаеш. Помощник-началникът си празнува сребърната сватба!

Машинистът изсвири, дръпна ръчката и като надничаше предпазливо през прозореца, запълзя към перона. Вагоните трепнаха и спряха. От всички прозорци гледаха смаяни пътници. Началник-влакът изсвири и слезе.

Образ с червена фуражка и разкопчан кител, с аленочервена и радостна физиономия, разпери ръце и се развика:

— Охо! Неочаквана среща! Ко-ого виждам? Ако не ме лъже зрението... хълцук... това е Сусков, началник-влакът, с когото бяхме големи приятели на гара Ржев — пътническа?! Братлета, радост, Сусков е пристигнал с бързия влак.

В отговор на вика от прозорците на гарата се подадоха алени физиономии и завикаха:

— Ура! Сусков, давай го насам!

Засвири акордеон.

— Да, аз съм Сусков... — отговори смаяният началник-влак, като се задъхваше от алкохолните пари, — бъдете така добър да ни предадете първо протокола, след това и жезъла. Бързаеме...

— Глей го ти... Пет години не съм го виждал и какво? Ами той бързал! Няма ли да поискаш и скиптър да ти дадем? Прасе си ти, Сусков, а не началник-влак!... Разбери бе, празнувам радостен ден. И няма да те пусна... Хич не ме моли!... Затварям семафора и край! Да пийнем по едно, да си спомним миналото... Нека бъде, приятели, весела тази нощ!...

— Другарю дежурен по гара... какво ви става?... Прощавайте, но вие сте пиян. Ние трябва да стигнем в Москва!

— Чудак, ти нещо да си забравил в тая Москва? Бе я се откажи: там е жега, прахоляк... Утре ще стигнеш... Толкова се радваме на нов човек. Живеем тук в глухата провинция. Радваме се на всеки непознат...

— Ама моля ви се, какви ги приказвате, аз имам пътници!

— Бе я ги зарежи, тия хора работа си нямат, та се шляйкат по железниците. Пристига онзи ден бързият... питам ги: закъде сте? За Крим — отговарят... Браво бе! Другите хора като хора, а те — за Крим се понесли!... Бас държа, на пиячка отиваха.

— Това е кошмар! — викаха от прозорците на вагоните. — Ще се оплачем в Съвета на народните комисари!

— А... така ли? — каза образът и се ядоса. — Ще ни клепате значи? Кой спомена за оплакване? Вие?

— Аз го казах — изписка една личност на прозореца на международния вагон, — ще изхвърчите от службата, да го знаете!

— Протокол! — крещяха от трета класа.

— О-о, протокол значи? До-обре. Ех, като видите среден пръст вместо жезъл, ще ви питам как ще заминете оттук да се оплаквате. Да вървим, Вася! — обърна се образът към приближилия се абсолютно пиян-залян магазинер с черна работническа рубашка, — да вървим, Васенце! Зарежи ги! Обиждат ни московските столични гости. Та нека поостанат тук, да им поразмине.

Образът се изплю на перона и разтри плюнката с крак, след което перонът опустя.

Във вагоните виеха.

— Хей, хей — крещеше началник-влакът и надуваше свирката. — Ако има трезвен на гарата, покажи се!

Дребничка боса фигурка се измъкна някъде изпод колелата и каза:

— Аз съм трезвен, чичко.

— Ти кой си?

— Аз, чичко, продавам череши на гарата.

— Виж какво, малкия... виждаш ми се умно момче, ще ти дадем двайсет копейки. Я изтърчи напред и виж там коловозът свободен ли е? Ние само да се измъкнем някак оттук.

— Ама там, чичко, баш на вашия коловоз стои съвсем пиян локомотив...

— Тоест как тъй?

Фигурката се изсмя и обясни:

— Ми те, като пийнаха, му наляха за майтап водка вместо вода. Та сега стои и свири...

Началникът и пътниците се вцепениха и застинаха на перона. И не се знае дали са успели да отпътуват от тази гара.

„РАЗВРАТНИК“ РАЗГОВОРЧЕ

Стрелочникът се изкашля и влезе в стаята при началника.

Началството се местонахождаше зад бюрото.

— Здравейте, Адолф Ферапонтович — каза учтиво стрелочникът.

— Какво искаш? — попита не по-малко учтиво началството.

— Ами аз... понеже се намирам във фактически брак — измърмори стрелочникът и кой знае защо, свенливо се усмихна.

Началството погледна гнусливо стрелочника.

— Ти винаги си ми правил впечатление на развратник — заяви то, — имаш похотлива уста.

Стрелочникът се вцепени. Помълчаха.

— Не те задържам — продължи началството, — какво си ми щръкнал пред бюрото? Ако си дошъл да споделяш мръсните тайни на живота си, те мен не ме интересуват!

— Аз? Ама вижте... Дошъл съм за билетче...

— Какво билетче?

— Безплатно билетче за жена ми.

— За жена ти? Нима си женен?

— Нали това ви докладвам... фактически брак.

— Ха-ха... Ама ти си бил веселяк, както те гледам. Та в Кой храм се венча?

— Аз в храм не съм се венчавал...

— Къде се регистрирахте, уважаеми железничарю? — осведоми се подчертано сухо началството.

— Ама аз нали... Аз не съм регистри... Нали това ви докладвам: във факти...

— Виж какво, приятелю, в такъв случай ти имаш не жена, а държанка.

— Тоест как така?...

— Много просто. Докопал тарикатът някаква балеринка и хайде да се пораздвижим. Дай й безплатен билет значи! Използвач! Тя днес

безплатен билет, а утре може и автомобил да поиска или моторница. Или в международния вагон да я настаниш. Няма със свински вагон да пътува я! После шапка! След шапката копринени чорапи. Ще си загинеш, стрелочнико, като псе край плет. Тя ще ти струва поне триста рубли на месец. В най-добрия случай, ако я караш икономично, а може и цели четиристотин!

— Ама моля ви! — възкликна с лек вой в гласа стрелочникът. — Аз четирийсет рубли взимам.

— Толкова по-зле. Ще заборчлееш, ще почнеш полици да подписваш. Като ти стовари сметка за сто и осемдесет — за рокля, от шивачката, ще има да се пулиш. Ще се помаеш, ще се помаеш и ще извъртиш подписче под полицата. Дойде падежът, не можеш да платиш и то се знае — право в казиното. Ще профукаш най-напред своите парички, после и от служебните четири-пет хиляди, после френския гаечен ключ, после маневрената свирка, после флаговете, червения и зеления, после фенера, а накрая и гащите. Ще седнеш със своята танцувачка на релсите, както те е майка родила. А после ще те съдят с гръм и трясък, както си му е редът. И ще те пратят в пандиза, а вземайки предвид всичко това — с най-строг режим. Та може и с пет годинки да не се отървеш. Не, стрелочнико, откажи се. Тя французойка ли е, кокотката ти де?

— Бе каква французойка?! — развика се стрелочникът, а в главата му всичко беше станало на каша. — Що се смеете? Мария се казва. Шапка?... Какви ги дрънкате — шапка! Тя не знае тая шапка на кое място се слага. Тя ми готви зелева чорба.

— Зелева чорба и аз мога да ти сготвя, но това не значи, че съм ти жена.

— Ама моля ви се, нали с мен, в мойта стая живее.

— И аз мога да живея с теб в една стая, но това не е доказателство.

— Ама моля ви, вие сте мъж...

— Това и без теб го зная — каза началството.

На стрелочника му притъмня пред очите. Бръкна си в джоба и извади вестник.

— Ето, заповядайте, вижте, „Гудок“ — каза той.

— Какъв е тоя „Гудок“? — попита началството.

— Вестниче.

— Аз, приятелю, сега нямам време вестничета да чета. Чета ги обикновено вечер — рече началството, — казвай по-накратко какво искаш, млади красавецо?

— Ами ето, в „Гудок“ го пише... разяснение, че на фактическите жени, значи, които живеят заедно с мъжа и на негова издръжка, им се полагат безплатни билети... и те... наравно...

— Приятелче — меко го прекъсна началството, — заблуждаваш се. Или си мислиш, че „Гудок“ е за мен закон. Гълъбче, „Гудок“ не е закон, а вестник за четене, нищо повече. А в закона за балерините нищо не е казано.

— Та, значи, няма да ми дадете билет? — попита стрелочникът.

— Няма, гълъбче — отговори началството.

Помълчаха.

— Довиждане — каза стрелочникът.

— Довиждане и се разкай за поведението си! — извика подире му началството.

* * *

Но „Гудок“ все пак е закон и стрелочникът ще получи въпреки всичко билет.

КОЛЕЛОТО НА СЪДБАТА

На гарата живееха двама приятели. И бяха толкова задружни, че станаха пословични. Даваха ги за пример:

— Вижте как си живеят Мервухин и Птоломеев! Досущ като Полкан и Барбос. Просълзяваш се, като гледаш мазолестите им лица.

И двамата бяха помощник-началници гара. Но ето че един прекрасен ден идва Мервухин и съобщава на Барбос... тоест на Птоломеев:

— Скъпи приятелю, поздрави ме! Отличиха ме!

Когато приятелите се наридаха, се изясниха и подробностите. Мервухин бил избран за председател на месткома, а Птоломеев за секретар.

— Оцениха Мервухин! — ридаеше Мервухин с щастливи сълзи. — И ми определиха дванайсет рубли заплата.

— А на мен? — попита новоизпеченият секретар Птоломеев и спря да ридае.

— На тебе, Жан, нищо — обясни предместкомът, — па з'юн копек^[1], както казват французите, за тебе само честта.

— Доста странно — отбеляза новоизпеченият секретар и сянка легна върху профсъюзното му лице.

Приятелите завъртяха месткомовските дела.

И ето, че един ден секретарят заяви на председателя:

— Виж какво, Ерофей. Позволи ми да ти го кажа най-приятелски, ти може и да си предместком, ама си прасе.

— Тоест?

— Много просто. Нали и аз работя.

— Е та какво?

— Ами такава, че е редно да ми отделяш известна част от дванайсетте рубли.

— Така ли мислиш? — попита сухо предместкомът Мервухин. — Добре де, ще ти давам по четири рубли или още по-добре — по три.

— А защо не пет?

— Брей, попитай ме защо не десет?!

— Добре де, тъй да бъде, лакомия — напудри я. Съгласен.

Дойде денят на заплатите. Мервухин прибра в портфейла дванайсет рубли и попита Птоломеев:

— Ти к'во си щръкнал до мен?

— Да си получа трите рубли, Ероша.

— Какви три? Ах, да, да, да... Виж какво, приятелю, друг път ще ти ги дам на — 15-и или в петък... Понеже, виж какво, сега... И на мен ми трябват...

— Така ли? — попита със слисана усмивка Птоломеев. — Значи така държите на думата си, сър?

— Ще ви помоля да не ме поучавате.

— Абе ти от Бога страх нямаш ли?

— Не, понеже такъв няма — отговори Мервухин.

— Свинщина е от твоя страна, да знаеш...

— Моля, без обиди.

— Не обиждам, а просто казвам, че така постъпват само гаднярите.

— Виж какво — заяви Мервухин, — Бог ми е свидетел — ще се оплача на общото събрание, че докато си изпълнявам служебните задължения, ти ме...

— Това служебни задължения ли са? Дето сви на приятеля си три рубли?...

— Ще ви помоля, господин Птоломеев, да ме оставите на мира.

— Всички господа са в Париж, господин Мервухин.

— Ами пръждосвай се и ти при тях!

— А ти знаеш ли накъде да се пръждосаш?

— Само го кажи. Ще се оплача с протокол, че се изразяваш нецензурно в официално учреждение...

— Добре, добре! — каза аленият Птоломеев. — Ще ти го напомня.

— Напомни ми.

* * *

Беше слънчев ден, когато колелото на съдбата се завъртя.

Влезе Птоломеев и фуражката му гореше като пламък.

— Здравейте, скъпи другарю Мервухин — каза със зловещ глас Птоломеев.

— Здравейте — каза иронично Мервухин.

— Редно е да се понадигнете, гражданино Мервухин, когато влиза началник — заяви Птоломеев.

— Хи-хи. Слънчасал е! Че какъв началник си ми ти?

— Ами ето какъв: със заповед с днешна дата съм назначен за временно изпълняващ длъжността началник-гара.

— Поздравления... — каза объркан Мервухин и добави: — да, виж какво, Жанчик, все се каня да ти дам трите рубли, ама все забравям.

— Не, мерси, не се тревожете — отвърна Птоломеев. — Впрочем относно трите рубли. Бъдете така добър да сдадете дежурството и да освободите гарата от присъствието си: уволнявам ви.

— Ти шегуваш ли се?

— Според инструкцията при изпълнение на служебните задължения шегите са забранени. Не сте запознат добре със службата, другарю Мервухин. Ще ви помоля да станете!

— Бе ти кръст носиш ли?

— Не, член съм на съюза на безбожниците — отговори Птоломеев.

— Ей, все съм виждал подлеци, ама чак такива...

— На мен ли го казвате?

— На теб.

— На началник-гарата? Охо-хо! Не виждаш ли, че съм с червена фуражка?

— В дадения случай ти си гнида с червена фуражка.

— Ами ако за тия думи ви фрасна в мутрата?

— Ще си получиш рестото! — изхриптя Мервухин.

— Какви сто?

— Ами ей такива!...

И като не издържа наглия поглед на Птоломеев, Мервухин го удари с гаровия фенер по тила.

Две минути по-късно гаровият персонал се любоваше на странно зрелище. Получилият признание местком беше яхнал

временно изпълняващия длъжността началник–гара и му тъпчеше в устата парчета от разкъсаната червена фуражка с думите:

— Задави се с тия три рубли. Гад!

* * *

— Да се сдобрим, Жанчик — каза на другия ден Мервухин, поглеждайки с подпухнало око, — изхвърлиха ме от месткома.

— Да се сдобрим, Ерофей — отговори Птолomeев, — и аз не съм вече началник.

Приятелите се прегърнаха.

Оттогава за гарата отново настъпиха светли времена.

[1] Нито една копейка (pas un kopek — фр.) — Б. пр. ↑

ВЪЗПАЛЕНИЕ НА МОЗЪКА

*Посвещава се на всички редактори на
ежеседмични списания.*

В десния джоб на панталона имах девет копейки — две по три, две копейки и една копейка, и при всяка крачка звънтяха като шпори. Минувачите поглеждаха изкосо към джоба.

Май почва да ми се топи мозъкът. Тъй де, асфалтът нали се топи при висока температура? Защо да не могат и жълтите полукълба? Впрочем те са в кокалено сандъче и са покрити с коса и с фуражка с бяло дъно. Лежат си вътре красивите полукълба с гънки и мълчат.

А копейките — дзън, дзън.

До самото кафене, бивше на Филипов, прочетох надпис върху бяла ивица хартия: „Зелева чорба, пъструга на пара, обяд от 2 ястия — 1 рубла“.

Извадих деветте копейки и ги хвърлих в канавката. Към деветте копейки се приближи човек с вехта моряшка фуражка, два различни крачола и само един ботуш, той отдаде чест на парите и извика:

— Благодарност от адмирала на морските сили. Ура!

После вдигна медните монети и запя с висок и тънък глас:

*Пре-цъфтяха, уви,
хризантемите ве-е-е!*...

Хората струяха като поток и мълчаливо сумтяха, сякаш си е в реда на нещата, в четири часа след обяд, в жегата, на улица Тверская да пее адмирал с един ботуш.

Сега подире ми тръгнаха мнозина и заговориха с мен:

— Хуманни чужденецо, благоволете и на мен девет копейки. Той е шарлатан, моряшка служба не е и мирисал.

— Професоре, бъдете така любезен...

Момче, което приличаше на Черномор, но с отрязана брада, подскачаше пред мен на цял аршин над тротоара и разказваше припряно с дрезгав глас:

*До Калужката порта
живееше крадецът и разбойник Комаров!*

Затворих очи, за да не го виждам, и подхванах:

„Да речем така. Начало: жегга, вървя и виждам момче. Подскача. Безпризорен. Изведнъж иззад ъгъла се задава директорът на детския дом. Светла личност. Да го опиша. Да предположим, че той е: млад, синеок. Голобрад? Да речем, голобрад. Или с малка брадичка. Баритон. И казва: «Момченце, ах, момченце...»“

„И с престилка“ — обадиха се изведнъж тежките полукълба под фуражката. „Кой е с престилка?“ — попитах учудено полукълбата. „Ами онзи твоят, от детдома“.

„Глупаци“ — отговорих на полукълбата.

„Ти си глупак. Бездарник — отговориха ми полукълбата, — да те видим какво ще плюскаш днес, ако не съчиниш незабавно разказ, Графоман!“

„Не с обикновена престилка, а с бяла, докторска...“

„Защо ще е с бяла, отговори, кретен?“ — попитаха полукълбата.

„Ами да предположим, че допреди малко е работил, превързвал е, например, крака на болно момиченце и е излязъл да си купи цигари «Тръст». Тук може да се опише и продавачката от «Мосселпрома». Та той казва: «Момченце, момченце...» И след като го е казвал (после ще доизмисля какво е казал), хваща момчето за ръка и го води в детдома. И ето Петка (ще наречем момчето Петка, на такива мръзнеци в жегата момченца името им винаги е Петка) вече е в детдома, вече не разказва за Комаров, а чете буквар. Бузите му са румени и ще озаглавя разказа «Петка е спасен». В списанията обичат такива заглавия.“

„Сла-а-бичко разказче — избумтя весело под фуражката — още повече, че това вече някъде сме го чели!“

„Млък, не виждате ли — загивам!“ — заповядах на полукълбата и отворих очи.

Пред мен вече ги нямаше адмирала и Черномор, нямаше го и часовника ми в джоба на панталона.

Прекоших улицата и отидох при милиционера, вдигнал високо пашата.

— Току–що ми откраднах часовника — казах аз.

— Кой? — попита той.

— Не зная — отговорих аз.

— Е, значи е загубен — каза милиционерът.

От тия му думи ми се допи газирана вода.

— Колко струва чаша газирана вода? — попитах жената в павилиончето.

— Десет копейки — каза тя.

Нарочно я попитах, за да зная дали да съжалявам за изхвърлените девет копейки. Поразвеселих се и живнах малко при мисълта, че не бива да съжалявам.

„Да предположим — милиционер. И ето, към него се приближава гражданин...“

„Е и?“ — осведомиха се полукълбата.

„Н–да, и казва: «Свиха ми часовника.» А милиционерът вади револвера и вика: «Стой! Ти, никаквецо, си го откраднал». Свирка. Всички хукват. Гонят крадеца рецидивист. Някой пада. Стрелба.“

„Това ли е?“ — попитаха жълтите дебеланковци, подпухнали в главата ми от жегата.

„Това е.“

„Отлично, направо гениално — разсмя се главата и затиктака като часовник, — само че този разказ няма да ти го вземат, понеже му липсва идейност. Всичко това, тоест да вика, да вади револвера, да свирка и да тича го е можел и старорежимният стражар. Нес–па^[1], господин Бенвенуто Челини?“

Работата е там, че псевдонимът ми е Бенвенуто Челини. Измислих го преди пет дена, пак в такава жега. Кой знае защо, но той ужасно се хареса на всички касиери в редакцията. Всички си го записаха в тефтерите за аванси до моето презиме. Презиме и „Бенвенуто Челини“. Например Б. Челини — надвзел 50 рубли.

„Може и така: файтонджия № 2579. Пътник си е забравил чантата с важни документи на Захарния тръст. Честният файтонджия

занася чантата в Захартръста, захарната промишленост бележи успехи, съзнателният файтонджия получава награда.“

„Ние този файтонджия го помним — казаха, освирепели, възпалените полукълба, — още от приложенията към списание «Нива» на издателя Маркс. Срецаха сме го там поне пет пъти, набран ту с петит, ту с гарамонд, само дето пътникът работеше тогава не в Захарния тръст, а в Министерството на вътрешните работи. Млъкни! А, ето я и редакцията. Да те видим сега какви ще ги дъвчеш. Къде е разказчето?...“

Качих се по клатещата се стълба в редакцията престорено нахакан и запял високо:

*Покрай Сеня аз,
покрай тухличките
влюбих се в тухларната тогаз.*

В редакцията, позеленели от жегата, в тясната стая седяха завеждащият редакцията, самият редактор, секретарят и още двама безделници. През дървеното прозорче, като онова в зоологическата градина, стърчеше птичийт нос на касиера.

— Абе тухлите са си тухли — каза завеждащият — но къде е обещаният разказ?

— Каква гротеска, представяте ли си — усмигнах се весело, — току-що ми откраднаха на улицата часовника.

Всички си замълчаха.

— Обещахте да ми дадете днес пари — казах аз и изведнъж видях в огледалото, че приличам на пес, смазан от трамвай.

— Пари няма — отговори сухо завеждащият, но по лицата им разбрах, че има пари.

— Имам план за разказ. Голям сте чудак — заговорих тенорово, — ще го донеса в понеделник, към един и половина.

— Да чуем плана за разказа.

— Хъм... В една къща живеел свещеник...

Всички се заинтересуваха. Безделниците вдигнаха глави.

— Е и?

— И умрял.

— Хумористичен? — попита редакторът и свъси вежди.
— Хумористичен — отговорих, потъвайки.
— Хумористика вече имаме. За три броя. Сидоров я написа — каза редакторът. — Дайте нещо авантюристично.
— Имам — отговорих веднага, — имам, имам, разбира се!
— Изложете плана — каза, поомекнал, завеждащият.
— Кхъм... Непман заминава за Крим...
— После!

Така натиснах болните полукълба, че от тях закапа сок, и прошепнах:

— И бандити му откраднаха куфара.
— Колко реда?
— Към триста. Впрочем може и... по-малко. Или повече.
— Напишете на Бенвенуто разписка за двайсет рубли — каза завеждащият, — но сериозно ви моля донесете разказа.

С наслада седнах да пиша разписката. Но полукълбата изобщо не участваха в каквото и да било. Сега бяха мънички, свитички, покрити вместо с гънки с черни, спекли се цепки. Бяха умрели.

Касиерът се опита да протестира. Чух резкия му като на скорец глас:

— Няма да дам на вашия Чинизели ни копейка. И без туй вече е надвзел шейсет рубли.

— Дайте му, дайте му — заповяда завеждащият.

И касиерът ми отброи злобно една пращяща и блестяща банкнота от десет рубли и втора, тъмна и с пукнатина в средата.

Десет минути по-късно седях под сенчестите палми на Филипков, скрит от погледите на света. Пред мен сложиха дебела халба бира. „Да се опитаме — казах на халбата, — ако не живнат след бирата, значи — край. Значи моите полукълба са умрели от писането на разкази и няма да се събудят. Ако е така, ще изям двайсетте рубли и ще умра. Да ги видя тогава как ще си върнат от мен, вече покойниче, аванса.“

Мисълта ме разсмя, отпих глътка. После втора. При третата в слепоочията ми изведнъж се размърда животворна сила, жилите се издуха и спаружилите се жълтъци набъбнаха в кокалената си кутия.

— Живи? — попитах аз.

— Живи — прошепнаха те.

— Е, сега съчинявайте разказ!

В това време се приближи куц продавач на джобни ножчета. Купих едно за рубла и петдесет. После дойде един глухоням и ми продаде две пощенски картички в жълт плик с надпис: „Граждани, помогнете на глухонемия“.

На едната картичка имаше елха в сняг от памук, на другата поръсен с бисерен прах заек с аеропланни уши. Любувах се на заека, а в жилите ми течеше пенлива бирена кръв. Навън сияеше жега, асфалтът се топеше. Застанал пред входа на кафенето, глухонемият говореше ядосано на куция:

— Я се пръждосвай отгук с тия ножчета, дим да те няма. С какво право продаваш в моя Филипов? Върви в „Елдорадо“!

„Да речем — така започнах запалено: — Улицата гърмеше, с разбойническо подсвиркване профуча мотоциклет. Лъскав жълт ковчег с дебели стъкла (автобус)!...“

„Чудесно начало — одобриха оздравелите полукълба, — поръчай още бира, подостри молива, давай нататък... вдъхновение, вдъхновение.“

След няколко мига вдъхновението долетя откъм подиума под съпровода на военния марш на Шуберт–Таузиг, ударите на чинелите, звъна на среброто.

Аз пишех разказ за „Илюстрация“, полукълбата пееха под съпровода на военния марш:

*Е, синьоре мой
Имам ли вдъхновение?
Да чуя вашето мнение?*

Жега! Жега!

[1] Нали така? (Nest pas? — фр.) — Б. пр ↑

ЧАШАТА НА ЖИВОТА

ВЕСЕЛ МОСКОВСКИ РАЗКАЗ С ПЕЧАЛЕН КРАЙ

Откровено, с ръка на сърцето, ще ви кажа, гражданино, загивам си заради проклетия Пал Василич... Съблазни ме с чашата на живота, а после ме предаде, подлецът!...

Та стана така, значи. Седя си аз тихо и мирно у дома и се занимавам с калкулация. То само думата му е калкулация, понеже заплатата ми е всичко на всичко двеста и десет. Петдесет си слагам в джоба. И пресмятам: до първи са десет дена. Та по колко, значи? Ами петачка на ден. Правилно. Мога ли да изкарам? Мога, но само с калкулация. Чудесно! Изведнъж вратата се отваря и влиза Пал Василич. Леле, мале: кожухът му страхотен, калпакът и той. Виж го ти мръсника, рекох си! Лицето му зачервено и ми лъха на портвайн. Зад него допълзя още някакъв, и той изтупан.

Пал Василич веднага ни запознава:

— Запознай се — наш човек, от тръста.

Че като удари калпак в масата, като викна:

— Капнал съм, приятели! От пуста работа бял ден не виждам! Искам да си поема дъх, да прекарам вечерта с вас! Хайде, приятели, да прием от чашата на живота! Да вървим! Да вървим!

Да де, ама моите пари колко са? Нали ви казах: петдесет. Аз съм деликатен човек, на аванта не съм свикнал, а с петдесетте закъде съм? И са ми последните!

— Нямам пари... — му рекох.

Той като ме изгледа.

— Голямо си прасе — вика, — приятел ще обиждаш, така ли?

Е, рекох си, като е така... И тръгнахме.

Едва бяхме излезли, и почнаха едни чудеса. Портиерът тъкмо чистеше тротоара. Пал Василич право при него, дръпна му лопатата и взе той да чисти.

— Аз съм интелигентен пролетарий! — крещи. — Мен от никаква работа не ме е срам!

Минава някакъв другар и той право по галоша му — хръц! И го срязва. Портиерът изтича при Пал Василич и си дръпна лопатата. Пал Василич като се развика:

— Другари! Помощ! Отговорен другар бият, мен бият!

Стана, разбира се, скандал. Събраха Се зяпачи. Виждам аз, че лошо ни се пише. Хванахме го с оня от тръста под мишниците и хайде — в първата врата. Да, ама на вратата пише: „... сервираме и вино“. Другарят подире ни, с галоша в ръка.

— Платете ми, ако обичате, за галоша.

И какво мислите? Отвори си Пал Василич портфейла и аз като надникнах в него, примрях! Само стотачки. Пачката четири пръста дебела. Господи! — рекох си. Пал Василич отплюнчи две банкноти и презрително на другаря:

— В-вземете, д-другарю.

И се засмя едно носово, като актьор:

— Ха-ха-ха.

Оня, разбира се, веднага се изпари. То и най-скъпите галоши да струват, да струват рубла и половина. Е, рекох си, утре за шейсет ще си купи.

Чудесно. Седнахме ние и давай. Московския портвайн, нали го знаете? От него човек не се напива, ами направо си губи акъла. Помня, че ядохме раци и неочаквано се озовахме на Страстния площад. На Страстния площад Пал Василич прегърна някаква дама и я целуна три пъти: по дясната буза, по лявата и пак по дясната. Помня, че ние си примирахме от смях, а дамата направо се вцепени. Пушкин гледа дамата, а дамата гледа Пушкин.

Веднага налетяха ония с букетите, Пал Василич купи един и го стъпка.

Изведнъж чувам дрезгав, гърлен глас:

— Ами вас? Да ви разходя ли?

Качихме се. Оня се обръща към нас и пита:

— Ваше сиятелство, закъде ще заповядате?

Туй Пал Василич — сиятелство, а? Виж я ти гадината, си рекох.

Пал Василич разкопча кожуха и отговаря:

— Накъдето искаш!

Оня веднага завъртя кормилото и полетяхме като вихър. След пет минути цъфнахме на улица Неглинна. Там оня изгрухтя три пъти с тромбата, като прасе:

— Хърр... Грух... Грух.

И какво мислите? Като чува туй „грух“, че като наизскачаха ония ми ти лакеи и ни поведоха под ръка. Управителят на ресторанта, същински граф:

— Маса за вас.

Цигулките:

Под знойното небе на Аржентина...

Някакъв човек с калпак и с палто наполовината в сняг, танцува между масите. Пал Василич беше вече не червен, ами на петна, че като ревна:

— Я ги разкарайте тия портвайни! Шампанско искам да пия!

Лакеите хукнаха кой накъде, а управителят наведе сресана на път глава:

— Мога да ви препоръчам марка...

Че като се разхвърчаха наоколо ни тапи, като пеперуди. Пал Василич ме прегърна и вика:

— Обичам те! Стига си киснал в тоя Централен съюз. Ще те уредя в нашия тръст. Тъкмо съкращават щата, значи свободни места има. А в тръста аз съм цар и Бог!

Приятелят му и той като ревна:

— Вярно! — Че като запрати от възторг чашата си в пода и — на парчета.

Да бяхте го видели тогава нашия Пал Василич!

— Абе ти широка душа ли ще ми демонстрираш? Строшил една чашка и умира от щастие? Ха-ха-ха. Гледай!

И хайде фруктиерата в пода — фрас! Приятелят му от тръста — чаша! Пал Василич — сосиерата. Оня от тръста — чаша.

Опомних се чак като ни поднесоха сметката. Видях я като в мъгла — един милиард деветстотин и дванайсет милиона. Н-да.

Помня, че както плюнчеше банкнотите, Пал Василич измъкна изведнъж пет стотачки и ми вика:

— Приятелю! Давам ти ги на заем! Едва връзваш двата края в тоя Центърсъюз! Вземи ги тия петстотин! Като дойдеш при нас в тръста, и ти ще се опаричиш.

Не издържах, гражданино. Взех от оня подлец петстотинте. Съгласете се: нали тъй или иначе щеше да ги пропие, нехранимайкото. В техния тръст лесно се печелят пари. Ако щете вярвайте, ама като взех проклетите петстотин, и изведнъж ми се сви сърцето. Обърнах се инстинктивно и гледам като в мъгла — седнал в ъгъла някакъв човек, а пред него бутилка минерална вода. Гледа в тавана, а на мен ми се стори, че мен гледа. Той сякаш невидими очи имаше — втори чифт на бузата.

Така ми призля изведнъж, не мога да ви опиша.

— Хопа-тропа-хоп-ла-ла!

Най-сетне заподскачахме към вратата. Лакеите се носят пред нас и ни махат със салфетките.

Усетих как въздухът ме шибна в лицето. Помня и че шофьорът пак изгрухтя и че пътувах прав. Накъде — не зная. Нищичко не помня...

Та събуждам се аз у дома. Два и половина.

Главата ми — божке — не мога да я вдигна. Спомних си криволяво какво стана вчера и веднага бръкнах в джоба.

Петстотинте — на мястото си. Е, рекох си, не е зле! Главата ми се цепи, но лежа и си мечтая как ще тръгна на работа в тръста. Полежах, пих чай и ми поолекна на главата. Вечерта рано заспах.

А посред нощ — звъни се...

А, рекох си, сигурно е леля ми от Саратов.

Отивам бос до вратата и питам:

— Лельо, вие ли сте?

През вратата непознат глас:

— Да. Отворете.

Отворих и се вцепених...

— Но, позволете, — питам, ама гласът ми никакъв го няма, — но защо?...

Ах, подлецът! То какво излезе? На разпита при следователя Пал Василич (него още сутринта го прибрали) им казал:

— Петстотин от тях предадох на гражданина еди-кой си. — Тоест на мен.

Идеше ми да викна: нищо подобно!

Но като погледнах оня с чантата в очите... И си спомних! Божке, минералната! Той! А очите, дето бяха на бузата, са сега на челото му!

Примрях... вече не помня как извадих петстотинте... Оня хладнокръвно на другия:

— Присъединете към делото. — А на мен: — Облечете се, ако обичате.

Боже, Господи! Вече бяхме наближили и гледам през сълзи — една лампичка свети над надписа: „Участък“. Чак тогава се осмелих да попитам:

— Онзи подлец какво е направил, та трябва аз да си загубя свободата?...

Оня през зъби и подигравателно:

— О, дребна работа. Пък и не ви засяга.

Как тъй не ме засяга? После разбрах: него кажи-речи по седем члена... и даване, и вземане на подкуп и немарливо отношение, а най-важното — злоупотребил с държавни пари. Та такива ми ти дреболии, значи. Той, негодникът, значи последна вечер си е доизкарвал тогава — пиел от чашата на живота. Накратко казано, пуснаха ме след две седмици. Аз бегом в моя отдел. Предчувствах си го: гледам, седнал на моето бюро някакъв непознат с куртка, косата му на път.

Съкращения. Само това ми лисваше... Чак се слисах...

Заднишком, заднишком и към телефона.

Изтръпнах... получих си последния аванс за две седмици — сто и пет рубли... И излязох.

Оттогава обикалям ли, обикалям. Ако продължи така още две седмици, мисля, че ще сложа край на живота си.

ДЕН ОТ НАШИЯ ЖИВОТ

— Кюмюрджия–та–а–а...

— Брей, к'во гърлице.

— ... та–а–а... та–а–а!

— Колко е часът?

— Осем и половина, дано пукне дано.

— Това значи, че от шест съм буден. Те са се настанили в душника за вечни времена. Стане ли шест, бащата на семейството литва и креци като луд, подире му малките и те. Знаеш ли какво измислих? Замери ги с камък. Прицели се хубаво, и ще ги улучиш.

— Как не. Ще уцеля студиото, а после ще трябва да работя два месеца, за да платя стъклото.

— Май си прав. Гадни птици. Защо в Москва има толкова много врани? В чужбина имат гълъби... В Италия...

— И гълъбите са големи гадини. По дяволите! Я виж...

— Господи! Не разбирам как успяваш така да ги късаш?

— И таз добра, аз ли съм виновен? Виж, от горе до долу се е разцепил. Бива си го твой Универсален магазин.

— Толкова е мой, колкото и твой. Сто милиона за чорапи едnodневки. По–добре да бях купила саварини с ром. За три зеленички.

— Нищо де, аз ще ги закарфича. Изобщо няма да личи. Внимавай, моля те.

— Знаеш ли, Съома каза, че това нашето било не примус, а оптамус.

— Е, та какво?

— Каза, че непременно щял да избухне. Понеже е шведски.

— Глупости дрънка твойт Съома.

— Не са глупости. Вчера в шестнайсети апартамент на комсомолката ѝ се подпалила полата. Жените приказват, че Господ я наказал, задето се е записала в комсомола.

— Да бе, женорята... ги разбират тия работи...

— Не, не се смей. Представи си, щом се записала, и — хоп — откраднали й новите лачени обувки. Майката на комсомолката веднага отишла при гледачка. Гледачката шепнала, шепнала и й казала: взела ги е, казала, възнисичка жена, омъжена, с бенка на бузата...

— Чакай, чакай...

— Ето на, видя ли. Чуй сега. Пък аз все се чудя защо, щом се срещнем, майчицата на комсомолката все в бузата ме гледа. Най-сетне не изтърпях и я питам: защо ме гледате така, другарко? А тя знаеш ли какво ми изтърси? Вървете си по пътя — ми рече. Но си е наистина за чудене, тъй де. Образована дама, пък с бенка. Засмях се: нищо не разбирам! А тя: нищо, нищо, вървете си по пътя. Виждали сме ги такива блондинки!

— Ама че гадина!

— Не се ядосвай. Дотича комсомолката и запридумва родителката си: глупачке, мъжът й е дванайсети разряд, член е на „Приятелите на Въздушния флот“. Само да рече, цялата ще я затрупа с обувки. Нали си я виждала — тя чорапи телесен цвят носи. До гуша ми дойдохте, майко, с вашите гледачки и икони. И за малко да изнесе иконите. Аз, каза, на Въздушния флот ще ги подаря. Господи, да беше видял на майчицата какво й стана! Като изхвърча, че като вдигна един скандал, целия двор събра. Мен, вика, изобщо не ме интересува, че е комсомолка, до седмо коляно ще я прокълна. А на теб, вика, ти пожелавам да паднеш от твоя Въздушен флот и да си сплескаш муцуната в земята.

Не мога ти каза колко жени се събраха, излезе най-сетне и комендантът и рече: я по-кратко, Ана Тимофеевна, че за такива думи, знаете ли, се... А що се отнася до вашата дъщеря, тя заслужава пълното уважение на пролетариата в нашия блок, задето води с помощта на Въздушния флот борба с капитала на Маркс. А вие, Ана Тимофеевна, ще ме прощавате, ама сте скандалджийка и трябва валерианови капки да пиете. Оная като побесня, и на коменданта: ти си ги пий, ако ти е омръзнала водката.

Че като се разсвирепя оная ми ти комендант: аз, рече, жено мърлява, за двацет и четири часа ще те изселя от къщата, като аероплан ще ми излетиш за джендемите. И взе да тропа с крака. Тропа, тропа, но изведнъж дотича Манка и вика: Ана Тимофеевна, обувките се намериха.

Оказа се, че не била блондинката, ами Сисоич, любовникът на майчицата ги отнесъл да ги сменя за домашна ракия, пък Манка...

— Да! Да! Влезте! Какво има, другарю?

— Парите за електричеството, ако обичате, трийсет и пет милиона.

— Брей! Пет, десет...

— Това нищо не е. Другия месец ще са сто. Московското обединение на електростанциите взима заеми. Лихвите растат. Електроенергията подире им. Довиждане. Вие от духовното съсловие ли сте?

— Но моля ви се! Нали виждате... панталон нося...

— Хе-хе — то за пред хората. Управлението събира сведения за списъците. Та срещу името ви ще пиша: трудещ се елемент.

— Точно така. Моите почитания...

— Ножове, ножици точа-а-а!...

— Хвърли му пет милиончета, дано млъкне.

— Да, ама зад него и латернаджия се носи...

— Е, аз да вървя... Закъснявам... Ще се прибера в пет или в осем!...

— Млечице да ви наляя?... Братчета, сестричета, смилете се над нещастния инвалид... Ягоди. От сорта нобел, много са вкусни... Пресни френски франзели... Цигари „Червена звезда“. Кибрит... Обърнете внимание, граждани, на окаяното ми състояние!

— Файтонджията! Свободен ли си?

— Заповядайте... Рубла и петдесет! Ваше сиятелство! Рубла! Господине! Возил съм ви! Седемдесет копейки! Ще летим! Конят ми е бърз, ваше високоблагородие! Къде да ви закарам? Рубла и половина!

— Двайсет и пет.

— Трийсет копейки... Ех, ваше сиятелство, овесът.

— Ти къде бе? Ще те науча аз тебе как се изпреварва!

— Нали виждате, ваше превъзходителство, какъв ни е файтонджийският хал.

— Ей, дръж го! Хак му е. Да не скача в движение!

— Крадец?

— Ами, не. Скочи в трамвая в движение. Сега петдесет милиончета глоба ще му друснат.

— Тук. Стой! Здравейте, Алексей Алексеич.

— Разбрахте ли за Праскухин? Завчера е свил двайсет и пет златни рубли. Пратили ги от отдела, той се разписал и, разбира се, дим да го няма. Вчера се явява на завеждащия гол като сокол. Оня му казал — давам ви шест часа да ги възстановите. Да де, ама пита се — откъде? Да не ги напечата? Та сега го издирват.

— Но моля ви, аз преди малко го видях в трамвая. Натоварен с пакети и бутилки...

— Нищо чудно. Отивал е при жена си на вилата, да си отдъхне. Не се тревожете. И на вилата ще го спипат. Месец няма да мине и ще го хванат.

— Ало... Да, аз съм... Още не е готово. Добре... В отговор на заявлението ви с входящ № 21580 относно организирането в губернията отдел на фонд за взаимопомощ ви съобщавам, че като се има предвид, че губернията каса... Машинописките свободни ли са?... На заседанието на губернията профсъюз на трудещите се от просветата бе обърнато внимание, че, запетая... написахте ли?... че издаденото, запетаята е пред, а не след „че“—то, че издаденият от Московския отдел за народно образование циркуляр, разпратен в районния и губернията отдели за народно образование... утвърден и от губернията подотдел за социално възпитание... Ало! Не, затворете телефона...

— Бях ви пратил един поет от провинцията.

— Да, и си беше свинщина от ваша страна... Вие, другарю? Дайте да видя...

*Но дори, ако хората
ме стъпчат в калта,
ще възкликна със смях...*

— Вижте какво, другарю, стиховете са хубави, но списанието ни е само за ученици, за народното образование... Наистина не мога да ви дам съвет... списания много... Опитайте... Капнал съм от умора и нямам пари... Какъв аванс сте ми писали, колко казахте? Оле-ле! Хайде, закръглете ги на петстотин... Триста? Добре де. Аз излизам сега по работа, та предайте ръкописите си на секретаря... Файтонджията! Десет!...

— Помогнете, господине, на сирачетата...
— Стой! Здравейте, Семьон Николаевич!
— В касата няма ни копейка.
— Но моля ви се... Защо така изведнъж... Още дума не съм обелил...
— Ами като сте ми петият за днес. Капитан подир капитана. Юрий Самойлович подир Юрий Самойлович...
— Зная, зная... Ами патриархът, а?
— Капитанът отиде да го интервюира...
— Интересно... Впрочем за патриарха какъв аванс ще взема?... Двеста? Не, триста... файтонджия! Двайсет копейки... Стой! Не, граждани, честна дума, аз само за минутка, служебно. Освен това довечера имам бърза работа... Е, хайде, само за малко... Те са на общо събрание... Добре де, ще ги изчакаме и ще вземем и тях... Стой!...

*От руски плен два гренадира
поеха назад, но едва...*

Охо-хо!... Веднага ще съберем две маси... Слушам... Раци ни докараха... Чудесни... Граждани, какво ще кажете за раци? А?... Половин дузина... И бира „Тъохгорная“ половин дузина. Или не, хайде да не те разкарваме пак, дай направо дузина!... Господа! Нали се разбрахме... за малко...

Днес друго напиря в мен.

Ама моля ви се... Моля ви се... чуйте го — какво пее?...

Уви, пълководецът в плен!

А! Това вече е друга работа. За ваше здраве, братя писатели!... Седем пъти зелева супа по московски!

*Ще скокна из гроба, ще литна
във битката с него и аз!^[1]*

Бе какво си го е навил тоя пълководец? Великата френска... Ами раците, раците! За пръв път виждам...

Бис! Бис! Мале, колко народ! Ама моля ви се... това пък какво значи? Та това е Праскухин! Къде?! Ей там, в ъгъла. С дама! Чудеса!... Е, значи още не са го хванали!... Гражданино! Още половин дузинка!

Все по майчицата Во–о–олга!...

Хармониката си я бива! Отивам на Волга! Преуморих се! Ще си намеря безплатен билет и ще ми видите опашката, понеже съм капнал!

По безкрайната ѝ шир!...

Майчице, изхвърлят някого!

— Хич даже не ме интересува, че си герой на труда!!! А... а!

— Граждани, ще ви моля с неприлични думи да не се изразявате...

— Граждани, дали да не си поръчаме червено напараули?

— А? Хайде, давай! За малко... Насам! Стоп! Шишчета седем пъти...

Уви, Наполеон е в плен!

— ... Абе с трамвая... Ама за половин час!... Бе я го зарежете, утре ще го напишете!...

— Невероятно зрелище! Борба на световния шампион с жива мечка... Бис! По дяволите! Той да не е неуловим случайно? Ей го ей

там! В ложата!... Майчице, дванайсет и половина! Файтонджия! Файтонджия!...

— Три рублички.

— ... ами чудесно! Чудесно!

— Миличка! Кълна ти се, общо събрание. Нали разбираш. Общо събрание и мърдане няма. Не може!

— Виждам, че ти и сега не можеш прав да стоиш!

— Пиленце. Честна дума. Та какво исках да кажа? А, да. Ти за Праскухин разбра ли?... Стана ли ти ясно? Двайсет и пет златни, а той си седи в ложата, знаеш... Абе счетоводителят ни... Брюнетът...

— Я по-добре си лягай. Утре ще поговорим.

— Права си... Та какво исках сега? Да, да си легна... Правилно. Лягам си... но те умолявам да ме събудиш, непременно да ме събудиш, да ме вземе дяволът, в четири и десет... не, в четири и пет... Започвам нов живот... От утре.

— Чували сме ги тия. Заспивай!

[1] Редовете за Наполеон са неточен цитат от стихотворението на Хайнрих Хайде „Гренадирите“. Тук — в превод на Димитър Статков. ↑

ТАЙНИТЕ НА МАДРИДСКИЯ ДВОР

В стаята, осветена от газена лампа, седеше чиновникът от Втора ремонтна организация Угрюмий и казваше на госта си, чиновника Петухов:

— Добре сте си вие, дяволи недни! Живеете си в Киев. Имате си там разни древноности, светини, манастири, театри и кабарета... а в тоя затънтен Полоцк — само кал и свине. Вярно ли е, че там при вас ги подновявали тия... куполите де?

— Лъжа — отговори басово Петухов, — нали ходих да гледам на пазара за сено. Купол като купол. Туй женорята са го измислиш.

— Лошо! — въздъхна Угрюмий. — Храмовете се рушат, а Господ пръста си не мърда... Ето, Спаският манастир например... Съвсем се е сринал. Ама по небето съветски пари не растат — това е най-лошото.

Угрюмий въздъхна, разбърка с лъжичката мътния чай и продължи:

— Та за съветските пари. Няма, няма и току изведнъж — бам — и ти се изсипят на главата. При нас например с тези парични знаци невероятна история стана. Бяхме направили заявка за май за четири милиона двеста и една хиляди и няколко копейки за две хиляди и седемстотин работници, а центърът да вземе да ни отпусне четири милиона седемстотин и трийсет хиляди — тоест всъщност за предишните осемстотин и седемнайсет души.

— Лъж!... — възкликна Петухов.

— Ами, никакво „лъж“! — отговори Угрюмий. — Тук да умра!

— Кое то значи, че се получава остатък, така ли?

— Как иначе? Но тук задачката, нали разбираш, е да напъхаш тия парички до последната копейка в разходите.

— Че как тъй? — изуми се Петухов.

Угрюмий се озърна, послуша се и тайнствено зашепна:

— Ами по примера на нашия началник на механическите работилници. Той, да ти река, има такъв обичай — изпише за поръчките пет пъти повече материали, отколкото му трябва, а после

изкара всичкото изразходвано. Колко пъти му казваха: внимавайте да не ви халосат по главата. Ами, вика, как не... къси са им ръцете! Мога да посоча уважителна причина — нямам склад. Кадърно момче!

— Няма ли да иде в затвора? — попита възхитен Петухов.

— Непременно. Помни ми думата. Но заради работилниците ще иде. Нещо не му върви с тия работилници, та му се плаче. Дървата ги режат ръчно, понеже електрическият банциг е развален, а моторът от трийсет конски сили върти един-единствен вентилатор и за четирите ковашки пещи.

Петухов се разсмя и се задави.

— Я по-тихо! — зашепна Угрюмий, — ама това още нищо не е... От ония дни си умряхме от смях заради нитовете — ухили се Угрюмий, — защо, вика, да купуваме нитове, като си имаме работилница? Аз, вика, за цяла Русия нитове ще нанитя! И нанити... триста и осем пуда. Красиви, да им се ненагледаш: криви, надебелени, прегорени. Наложил се сто двацет и осем пуда да се преработят, а останалите и досега си лежат в склада.

— Ама че работа! — ахна Петухов.

— И това нищо не е! — оживи се Угрюмий. — А сега чуи с отчетността как я караме. Ще ти настръхне косата. Имаме си в механическата работилница оценъчно-конфликтна комисия, а също и специалист по изработката на инструменти — Белявски му е името — продължи пресипнало Угрюмий, — той същият е и член на комисията. Та прибрал, представи си, човекът всички поръчки за себе си. Сам си ги оценява, сам си ги изпълнява и сам паричките получава.

Пък да видиш инженер Хайнеман как я е нагласил, за да опрости всички счетоводно-финансови формалности. Надникнах аз веднъж и какво да видя: проектосметната документация номер деветдесет и първи за поръчки на акорд, изпълнени от Кузнецов Михаил и неговата бригада, е на сума четирийсет и две хиляди четиристотин седемдесет и пет рубли. Предал поръчките еди-кой си, получил Кузнецов. И край.

— Чакай — прекъсна го Петухов, — че то може други работници изобщо да не е имало.

— Там е работата, я!

— Ама как така?

— Наивно момче си ти — въздъхна Угрюмий. — Нали в отдела на въпросния Хайнеман всички са му рода. Завеждащ Хайнеман,

началник на производството — зет му Марков, техник — родната му сестра Ема Маркова, деловодителка — родната му дъщеря, Хайнеман, контрольор — племенникът Хайнеман, машинописка — Шулман, племенница на собствената му съпруга.

— Тоя Хайнеман внуци няма ли? — попита слисаният Петухов.

— Внуци, за съжаление, няма.

Петухов отпи от чая и попита:

— Да ме прощаваш, приятелю, ама работническо–селската инспекция къде гледа?

Угрюмий подсвирна и зашепна:

— Чудак! Инспекцията! Нашата инспекция се казва Якутович, Тимофей. Чудесно момче, наше момче. Каквото и да му пробуташ — ще го подпише.

— Добродушен, значи?

— Ами, добродушен, как не, ами хората приказват — Угрюмий се наведе към щръкналото ухо на Петухов, — че получил десет коли дърва от материалите за мостовете на река Западна Двина, четири и половина пуда брашно и четирийсет аршина плат. Ако ти дадат пари, и ти ще станеш добродушен.

— Тайните на мадридския двор! — възкликна възхитено Петухов.

— Вярно е, че са тайни — съгласи се Угрюмий, — само че, откровено казано, докарахме си с тия тайни съвсем явни неприятности. Довлякоха се един божи ден някакви два екземпляра. Невзрачни на вид, с протрити панталони и заявиха: „Счетоводните ви книги, ако обичате“. Е, дадохме им ги. Че като се почна една. Според нас, ако сме закъснели една година с отчетността — голяма работа! А според тях било престъпление. Според нас да се заверяват и прошнуроват касовите книги, е излишно, а според тях — било задължително. Според нас да се секат болтове на ръка е продуктивно, а според тях трябвало фабрично да е. Според нас заварката на мостовите ферми трябва да се прави ръчно, а според тях това било престъпление. Та не можахме да се спогодим. Ония си заминаха, а за нас оттогава вече мир няма. Да не ни скроят някой номер ония посетители. Та затуй сме се вкиснали.

— Н–да, сериозни неприятности... — съгласи се Петухов.

Двамата замълчаха. Зеленият абажур оцветяваше лицата им в зелено и двамата чиновници приличаха на тайнствени гномове. Лампата бучеше зловещо.

СИЛНО ДЕЙСТВАЩО СРЕДСТВО ПИЕСА В ЕДНО ДЕЙСТВИЕ

*Ако К. Войтенко не си получи заплатата,
„Гудок“ ще прати пиесата на „Малий театър“ в
Москва, където ще я поставят.*

ДЕЙСТВАЩИ ЛИЦА:

Клавдия Войтенко, учителка на неопределена възраст. С кожух и калпаче, държи някакви документи.

Човек от кримския отдел „Култура“, на средна възраст, симпатичен. Носи рижава куртка и същия цвят панталони.

Разсилен в отдел „Култура“, 50–годишен.

Сцената представлява кабинета на кримския отдел „Култура“. Задимено, тясно, отворително. Врата. На преден план бюро с телефон и мастилница. Над бюрото три надписа: „Ако си дошъл при зает човек загубен си“, „Работата си свърши и добре си почини“, „Ръкостисканията се отменят веднъж завинаги“.

Културотделовецът седи зад бюрото и се взира замислено в залата. Разсилният е седнал до вратата. Обед е.

Разсилен. О–хо–хо... (Кашля.)

Пауза.

Вратата се отваря и влиза Войтенко.

Разсилен. Къде? Къде? Кого търсите?

Войтенко. Той ми трябва. (Сочи с пръст културотделовеца.)

Разсилен. Заети са, не може.

Войтенко. Трябва ми. (*Сочи с пръст културотделовеца.*)

Разсилен. Заети са. Не може.

Войтенко (*притеснено*). Аз ще почакам.

Разсилен. Седнете тук, но тихо.

Войтенко сядна на стола. Пауза.

Войтенко (*шепнешком*). С какво е зает? Жив човек няма.

Разсилен. На нас не ни е известно. Знаем ли, може да мислят...
Кое как да стане...

Пауза.

Войтенко. Миличък, трябва да хвана влака. Ще закъснея. Да беше му казал...

Разсилен. Добре де. Ще му доложя.

Отива до бюрото и кашля. Пауза. Кашля.

Културотделовец (*опомня се*). Махай се, Афанасий, писнало ми е от теб! (*Замисля се.*)

Разсилен (*връща се*). Ето на... нали ви казах,... бе я се омитайте.

Войтенко (*развълнувано*). Заминавам за Евпатория, ще закъснея.
(*Отива до бюрото, кашля.*)

Културотделовец (*разсеяно*). Афанасий, ще се разкараш ли найсетне? (*Вдига очи.*) Пардон! При мен ли идвате?

Войтенко. При вас, ще прощавате...

Културотделовец. С кого имам честта?

Войтенко (*прави реверанс*). Позволете да ви се представя: Клавдия Войтенко, по баща Манко. Учителка от школата за ликвидиране на неграмотността на гара Евпатория на Южната жп линия.

Културотделовец. Та-ака. Та какво ще обичате, по баща Манко?

Войтенко (*вълнува се*). Ами позволете да ви обърна внимание, че от месец август тази година не съм си получавала заплатата.

Културотделовец. Хъм... Това пък как е станало! Сигурно не сте изпратили списъка.

Войтенко (*уморено*). Как да не сме! Пратихме го. (*Вади някакви документи.*) И списъка сме пратили, и на нашия профпълномощник в Евпатория поне двайсет пъти съм му напомняла...

Културотделовец. Хъм... Аф-фанасий.

Разсилен. Какво ще заповядате?

Културотделовец. Постарайте се да разберете къде е списъкът със заплатата на по баща Манко!

Пауза. Разсилният се връща.

Разсилен. Тая по баща изобщо я няма... (*Кашля.*)

Културотделовец. Ето на, видяхте ли!

Войтенко. Прощавайте, но какво трябва да виждам аз? (*Развълнувано.*) Вие трябва да гледате! Щом тук при вас се е загубил...

Културотделовец. Извинете... Но ще ви помоля да внимавате какво говорите. Не сте си във вашата Евпатория.

Войтенко (*разплаква се*). От... август... месец... тази година обикалям... ходя... ходя...

Културотделовец (*смутен*). Ще ви помоля да не плачете на обществено място.

Разсилен. Изпонареват стаите, пък после аз трябва да бърша... По цял ден тичам с парцала. (*Мърмори нещо неразбираемо.*)

Войтенко ридае.

Културотделовец. Моля ви, успокойте се!

Войтенко ридае.

Културотделовец. Донесете другите списъци!

Войтенко (*като ридае бурно*). Ще се оплача от вас на Контролната комисия.

Културотделовец (*обиден*). Ама м–моля ви се... Ако щете на Контролната, ако щете на Районната. Няма да ме уплашите.

Войтенко. В „Гудок“ ще пиша! Как вие...

Културотделовец (*бледен като смъртта*). Виноват... Хе–хе. Ама и вие що така? Тъй де... Да побързам? Афанасий! Чаша вода за по баща Манко. Седнете, седнете. Хе–хе, ама че кибритлия жена!... Малко я докачиш, и тя веднага... Фърр! Фърр! И „Гудок“. Афанасий, изтичай при Маря Ивановна. Кажй й да даде списъка. Ако ще от дън морето да го извади. Хе–хе. Хайде, разберете ме и мен, книгата са с купища, свят ми се вие от тях.

Войтенко спира да плаче, бърше си очите с кърпичка.

Разсилен (*влиза*). Намери се. (*Подава документа.*)

Културотделовец (*тържествуващо*). Ето на, видяхте ли, намери се. Хе–хе. Пък вие като се разревахте и веднага... „Гудок“!... Ний сега и резолюцияка ще ви сложим... Раз с перото и готово... Да й се изплатят парите!

Войтенко (*съвсем изстенала*). Вече бях изгубила надежда!

Културотделовец. Какво говорите! Какво говорите! Човек не бива никога да губи надежда!... Та сега с тази резолюция направо, после надясно, после пак направо, после наляво и там ще я предадете...

Войтенко (*сияе*). Благодаря ви, благодаря!

Културотделовец. Ама моля ви се, аз само си изпълнявам задълженията! А това за „Гудок“, наистина беше излишно. Защо да раздуваме фактите. Аф–фанасий! Изпрати! (*Усмива се приятно.*)

КНИЖКАТА НА БЕЛОБРИСОВ ФОРМАТ НА БЕЛЕЖНИК

3-ти

Да не забравя номера на билета: 50 897 013. Да взема литературата на Кузя и да замина за района...

... Ама днес е такъв, такъв ден... Да, наистина, голям ден! Невероятен ден, братлета. Сутринта се обадох по телефона, а по обед — телеграма. Сънят на Шехерезада, другари! Оцениха Белобрисов. Спомниха си за него! Вървя към кабинета му и си мисля — аз ли съм, не съм ли? А той стана, оправи си панталона и ми вика — оправдайте доверието ни, другарю Белобрисов, както и това на наброяващата 150 милиона безпартийна маса. Стоя, плача, сълзите ми се леят, стоя и нищичко не разбирам, а в главата ми птица пее... глупости... този ден аз помня, не, не беше сън, ах, помня този ден, ах, беше наяве...

Директор на Околосветската банка! Разбирè ву? Директор на банката за околосветски операции. Ех, покойната ми майчица, не го казвам в смисъл на семеен бит и отживелици, опазил ме Господ, а в смисъл, че ето на, старата е родила своя син Белобрисов, за да го даде на републиката. Разберете, та аз може да си седя сега тук като последен глупак, а в това време на Малайските острови се получава телеграма: от Белобрисов, Семьон, от Околосветската банка... Ех, гори, сияй, моя звезда!...

Между листовете разписка от Московската поща:

Местоназначение: Одесс.

Получател: Яков Белобрисов.

Думи: 16.

6-ти

Портиерът... Излезе да посрещне колата... Казвам му — мога и сам. Сам... Но моля ви, другарю. Представа нямам къде правят такива стъкла? Повече от половин метър високи. Н-да-а. Да-а... 4 апарата (6-89-05, да не забравя) и още един, с бели цифри. Набрах на 8-мия и веднага ми се яви — за мен е чест да ви се представя — аз завеждам отдела на австралийските кореспонденти. Питам го, ама и аз не зная защо... ах, помня този ден... а с Малайските острови какво е положението? Отговаря ми, разбира се, и се усмихва. Нали сме Околосветски! Открита усмивка и златни зъби. Пък издокарани едни! На всички обувките им с остри носове. Аз подвигвам крака, защото моите са хем кърпени, хем хромови. Смешно, разбира се... Мен като марксист кърпките изобщо не ме интересуват, но попитах все пак, откъде си купуват обувките. Вместо отговор набира 6-89-05 (да не го забравя) и ме пита: бихте ли ми казали, другарю директор, номера си? Ами на домсъвета — му изтърсих! Централата е 78-50-50, вътрешен 102. Усмихна се. Семьон Яковлевич, аз за № на обувките ви питам? Бе какъв номер! Тия от районната кооперация ми ги отпуснаха — обяснявам. А той по телефона: пратете за избор една дузина с лак и чортова кожа и да са шити, от същите, които аз си купувам. Мен свят ми се зави и питам — прощавайте, ама не е ли неудобно? Усмихна се. Ама моля ви се, Семьон Яковлевич, нима ще имате време да обикаляте магазините? В „Сеитбообръщение“ от парното ми духаше и си седях с кожуха, понеже мястото ми беше до прозореца. Ех!

... Всъщност... кракът ти е като в памук... Маркс никъде не твърди, че човек трябва да носи на краката си някакви гадории...

Божичко! Брат ми Яша пристигна с жена си с одеския в седем и петнайсе. Получило братлето ми телеграмата и долетя. Каква радост беше!... Седем години не се бяхме виждали. Ще остане в Москва. Братлето е факир по търговската част. Ще има с кого да се посъветвам. Ех, жалко, че е безпартиен. То аз съчувствам, вика, но имам и известни разногласия... Възмъжал, очите му шарят бързо-бързо, като мишлета и черна брада като ветрило. Жена му — хубавица. Косата ѝ като злато. Превивахме се от смях. Вкъщи стана тясно. Аз имам две стайчета — не мож се размина. А пък тя, леле, мале! Палтото ѝ от морска котка... обещите ѝ с брилянти. Чак се притесних. Щото тя ситни ли, ситни по

коридора с тия обеци, а в къщата гъмжи от отговорни борсуци... гледат я накриво... Глупости. Те са безпартийни.

Между листовете.
Чернова на телеграма.

Одеса, до юрисконсулта на Югокафе.
Моля падежът на сумите в полиците подписани от
Яков Белобрисов да бъде отложен със седем дни.
ДирОколбанкаБелобрисов...

... Умря да се смее. Голям чудак си, рече, амче те сега на четири крака ще ми запълзят. Ще им покажа аз сега на тия кучи синове къде зимуват раците. Вече ме бяха окачили на въжето. Пък аз да съм имал едноутробен брат американец и да не знам.

9-ти

Боже мили! Брат американец, няма що! Монтъорът от домоуправлението два пъти идва, дойдоха и от централата... Прекъснаха ми телефона!

Между листовете.
Изрезка от вестник „Известия“.

Търси се по спешност жилище в зона А, 6–8 стаи, вана, удобства. Наемът без значение. Внасям еднократна 1000 (хиляда). Обаждания денонощно на телефон 78–50–50, вѓтр. 102. Як. Белоб. Лично от 10 часа сутринта до 12 часа в полунощ...

... Бе той какви ги върши?! Дойдоха да ми предлагат ловджийски хрътки. Питам за какво са му на марксиста ловджийски кучета?

Щраусови пера, вила в Малаховка, гола венецианка във вана! Към края на деня направо побеснях... На стълбата се бяха наредили! Скандал! Нахоках братлето. Откъде са се обаждали? Охо! Яша се превиваше от смях: ти какво общо имаш? Нали пише „Як.“ Моето име. Нашите отговорни — като тъмен облак...

14-ти

Божичко! Чудеса не, ами чудеса! Твърдяха, че имало жилищна криза. На ти сега една криза. Такова нещо не бях виждал жилищна площ в центъра със скулптирани тавани...

15-ти

Дявол знае... Страх ме е... Ама той нали ги разбира? Братокът де!...

Между листовете.

Откъснато от написано на пишеща машина:

Да се отпусне заем в размер на 10 000 (десет хиляди) златни рубли на Кооперативно дружество „Домострой“ в състав Капустин, Хопцер, Дрицер и Як. Белобрисов...

... Целува ме, целува ме, нарече ме фрер^[1]... Крещеше, че Яша не е ревнив... Не гледай! Яша лежеше на канапето и свиреше на китара — *Защо ми е шумният свят, защо сами приятелите, враговете!* Да, той всъщност е прав. Ако не си почивам, ще откача.

... Колата за 11 часа. Яша твърди, че на такива коли се возели само тунейдци. Виж, Ролс-Ролсът бил прилична кола, рече. Ех, тази временно...

17-ти

Яша навика главния счетоводител във вестибюла в присъствието на много хора. 40-50-60. Франко Хамбург.

От книжката липсват 15 листа.

...-ти

Не се съгласи. Непременно в църква... Венчахме се тайно. Свят ми се вие. Младоженката беше с бяла рокля, младоженецът целият в черен панталон! Шампанско... Господи... Тя сега се преоблича в съседната стая... В един и половина минахме от голямата зала в сепаретата. Цигани ни пяха. Братлето ми Яша ги беше изпонагласило едни — ум да ти зайде! Абе пука ми, вика! И запрати 50 златни рубли право в огледалото! Така де, ако утре Иваново–Вознесенската сделка мине благополучно, аз тоя управител на ресторанта в шампанско „Дюрсо“ ще го удавя!

През стената — две китари... Тя сега се преоблича, боже, какви крака... Яша танцува на масата фокстрот... съблече на жена си всичките парцалки... Същински ужас!... Две китари... две китари...

... Зад тази стена се преоблича...

1-ви

60–05–50. Ако Яша не се оправи с Иваново–Вознесенск, не ми е ясно как ще платя сметките. 60–08–80–11–15, 16–15–14. Две китари...

... Ходя като насън... Две китари... Ти, рече ми Яша, трябва като кралица да я обличаш. Как не го досрамя на мен, на марксиста такива да ги приказва... Пръстен за нея... Лично отиде на Кузнецкия мост да го купи... 3 карата. Всички ни зяпат. Е, не ми е ясно какво ще става!

2-ри

Кучият му син Яша се провали с Иваново–Вознесенск.

4-ти

Обадих се със задгробен глас. Попитах го за слуховете. С Яшка си имах сериозен разговор... Две китари... Цялата нощ не мигнах...

7-ми

Помолиха ме да отида... в района щяло да има важен доклад, „Щурм и Дранг“ в условията на НЕП-а. В-важно било! Аз си имам тук такъв Дранг, че свят ми се вие!

... Г-господи. Лепна ми се това Югокафе като смокинов лист в баня. Оня гадняр, завеждащия текущите въпроси, да имаше как на място да го убия! Извикайте го!

9-ти

Исусе Христе! Гадината Яшка ми падна на колене и си призна — „Домостроят“ се провалил! Ама яко!... Заплашваше, че ще се самоубие и виеше. Содом и Гомора. Две китари... Содом!

12-ти

Спешно сменя за нещо скромно. Хопцер-Дрицер изчезна.

13-ти

Арестуваха ме през нощта. Прибраха ме в 2 и половина след полунощ.

Откъснати три листа.

...-ти

... ех, животът ми, животът ми... Днес при следователя не издържах, казах на Яша — ти не си ми брат, а курва усойница! Яшка: бий ме, рече, бий ме!... Пълзяхме по пода, чак следователят се слиса, змия...

... Като се вземе предвид моят произход, могат така да ме насадят...

... Гори моя звезда!... Помня деня... По-добре беше аз да... Ех... Нощ... Луна... А на щика на часовия блести среднощната луна.

[1] Frere (фр.) — брат. ↑

ПРОСВЕТА С КРЪВОПРОЛИТИЕ

Посвещава се на завеждащия жп училището на гара Агрив на Московско–Казанската жп линия.

Просвещавайте, но ако може, без кровопролитие.

М. Е. Салтиков–Щедрин

Нечии ботуши изтрополиха с грохот по стълбата и училищната чистачка баба Фетиния не успя да се дръпне, горката! Главата на Ванка изхвърча от стълбата и удари клетата старица отзад. Тя седна на земята и от кофите ѝ плисна вода.

— Дано пукнеш, дано! — захленчи старицата. — Полудя ли бе, окаянико?!

— Че то тук как да не полудееш — отговори задъхан Ванка, — и аз не знам как успях да избягам! Ставай, бабке...

— Ама той тебе ли?

— Не чуваш ли?

Откъм училището долиташе рев, сякаш тигър се беше разярил:

— Дайте ми го насам тоя нехранимайко!!! Доведете ми го, като пиле ще го заколя!!! А–а!

— Тебе ли?

— Ъхъ! — отговори Ванка и взе да си трие потта, — задето не бях избърсал дъската във втори клас.

— Да ми доведете Ванка пазача жив или мъртъв! — кънтеше сградата на училището. — На бифтек ще го направя!

— Ванка! Ванка! Ванка! При завеждащия! — виеха гласовете на учениците.

— Да бе, ще ми хванат опинците! — изхриптя Ванка и хукна през двора. За миг се изкатери по стълбата, опряна в плевнята, и изчезна през капандурата.

Сградата утихна за малко, но после гръмогласният хищен бас пак взе да вие:

— Да ми се яви учителят по география! И-ия!

— И-я! Ии-я! — Закънтя ехото.

— Географът май я загази... — изписука в коридора възхитен дискант.

Учителят по география, бледен като смъртта, се втурна във физико-географския кабинет и застина.

— Ей туй на к'во е? — попита го завеждащият с такъв глас, че на нещастния изследовател на земното кълбо му се подкосиха краката.

— Карта на РеСеФеСеРефесесефесе... — отговори с треперещи устни географът.

— М-млък! — изрева завеждащият и затропа с крака, та чак затанцува. — Ще мълчите, когато началството разговаря с вас, ще мълчите!... Това карта ли е?... Това карта ли е, вас питам?! Защо не е на статива?! Защо на нея Волга е толкова крива?! Защо Ленинград не е Петроград?! На какво основание Черно море е синьо?! Защо на вас вчера ви е умряла змия? Кой, питам ви, е налял мастило в аквариума?

— Ученикът Фисухин — предаде Фисухин примрелият учител — дал на змията валерианови капки.

Стъклата на прозорците потрепериха от рева:

— Аха-ха! Фисухин!!!... Доведете Фисухин, ще заповядам на четири да го разкъсат!

— Фису-у-у-хин! — стенеше сградата.

— Братлета, не ме издавайте — ревеше Фисухин, седнал облечен в клозета, — братлета, няма да изляза, та ако ще и да разбийете вратата...

— Излез, Фисуха! Няма как... Изпълзявай! По-добре само ти да загинеш, а не всички — молеха го учениците.

— Тук ли е? — загърмя пред клозета.

— Тук — простенаха учениците, — барикадирал се е.

— А! А!... Барикадирал се значи... Разбий! Вратата! Дайте канджа! Викнете портиерите! Да измъкнат Фисухин от клозета!!!

Страшните удари на брадвите заваляха в сградата като град, а в отговор се изви тъничкият вопъл на Фисухин.

ГОВОРЕЩО КУЧЕ

Всеки си има свой подход към културната дейност.

Руска пословица

С влаковете винаги е така: пътува, пътува и току се забие в някой толкова затънтен край, че там няма друго освен гори и културни дейци.

Такъв един влак се забил на някаква гара на Мурманската жп линия и изплюл някакъв човек. Човекът останал на гарата точно толкова, колкото и влакът — три минути — и си заминал, но последствията от посещението му били неизброими. Човекът успял да притича през гарата и да лепне два афиша: единия на ръждивата стена до камбаната, другия на вратата на невзрачната сграда с табела:

КЛУБ НА ЖП-ТО

Афишите предизвикаха на гарата вавилонско стълпотворение. Хората дори се качваха един другиму на раменете.

Минувачо, спри! Побързайте да видите!
Само веднъж, след което заминават за Париж!
С разрешение на началството.
Прочутият каубой и факир
ДЖОН ПИРС

Със своите световни номера като: ще танцува с кипящ самовар на главата, ще мине бос по натрошено стъкло и ще легне с лице върху него.

Освен това по желание на уважаемата публика ще бъде изяден жив човек, ще има и сеанси на говорене с корем. В заключение ще бъде показано прорицаващо говорещо куче или чудото на XX век.

С уважение, Джон Пирс — бял маг
Вярно:
Председател на управата на клуба

* * *

След три дена клубът, който побираше обикновено осем души, побра четиристотин, от които триста и петдесет не бяха негови членове.

Надойдоха дори селяни от околните села и клиновидните им бради надничаха от балкона. Клубът боботеше, смееше се и гълчавата в него се вдигаше от горе на долу. Като птиче изпърха слух, че ще бъде изяден жив председателят на местния профкомитет.

Телеграфистът Вася седна на пианото и под звуците на „Тъга по родината“ пред публиката застана каубоят и маг Джон Пирс.

Джон Пирс се оказа хилав човек в трико с телесен цвят, обсипано с пайети. Той излезе на сцената и изпрати на публиката въздушна целувка. Публиката му отговори с ръкопляскания и вопли:

— Почвай–ай!

Джон Пирс отстъпи крачка назад, усмихна се, а румената балдъза на председателя на управата на клуба изнесе на сцената кипящ тумбест самовар. Председателят, седнал на първия ред, се изчерви от гордост.

— Вашият самовар ли е, Федосей Петрович? — зашепна възхитената публика.

— Моят — отговори Федосей.

Джон Пирс хвана самовара за дръжките, стовари го на един поднос, а после вдигна цялото съоръжение на главата си.

— Маестро, моля — туш — каза той глухо.

Маестро Вася натисна педала и тушът заподскача по клавишите на разстроеното пиано.

Като мятеше мършави крака, Джон Пирс затанцува по сцената. От напрежението лицето му стана кръв червено. Самоварът громолеше с крачета по подноса и плюеше.

— Бис! — кънтеше клубът.

След това Пирс показва и други чудеса. Той се събу и тръгна по натрошеното гарово стъкло, после легна с лице в него. Последва антракт.

* * *

— Яж жив човек! — взе да вие театърът.

Пирс сложи ръка на сърцето и подкани:

— Моля желаещия.

Театърът замря.

— Петя, излез — предложи нечий глас от страничната ложа.

— Брей, че умник — отговориха пак оттам, — ти излез.

— Та значи няма желаещи? — попита Пирс и кръвожадно се усмихна.

— Върни ни парите! — избумтя нечий глас откъм балкона.

— Поради липса на желаещ да бъде изяден номерът се отменя — обяви Пирс.

— Хайде сега кучето! — крещяха в партера.

* * *

Кучето ясновидец се оказа на вид най-невзрачен пес от породата помияр. Джон Пирс застана пред него и отново подкани:

— Моля желаещите да разговарят с кучето да се качат на сцената.

Като лъхаше тежко на изпитата бира, председателят на клуба се качи на сцената и спря пред песа.

— Моля, задавайте въпроси.

Председателят помисли, пребледня и сред мъртвата тишина попита:

— Кученце, колко е часът?

— Девет без четвърт — отговори с изплезен език песът.

— Божке! — изписука някой на балкона.

Селяните взеха да се кръстят и като се блъскаха един в друг, в миг опразниха балкона и се разотидоха.

— Слушай — каза председателят на Джон Пирс, — виж какво, мой човек, казвай колко ти струва песът?

— Но моля ви се, другарю, песът не ми е за продан — кученцето е учено, ясновиждащо.

— За две десетачки даваш ли го? — заинати се председателят.

Джон Пирс отказа.

— Три — каза председателят и си бръкна в джоба.

Джон Пирс се колебаеше.

— Кученце, искаш ли на мен да слугуваш? — попита председателят.

— Желаем — отговори песът и се изкашля.

— Пет! — изрева председателят.

Джон Пирс изохка и склони:

— Хайде, вземете го.

* * *

Следващият влак откара нагостения с бира Джон Пирс. Същият отнесе и петте десетачки на председателя.

Следващата вечер клубът отново побра триста души.

Песът стоеше на естрадата и замислено се усмихваше. Председателят се изправи пред него и попита:

— Е, скъпи милорде, как ти хареса при нас, на Мурманската железопътна линия?

Но милордът остана абсолютно безмълвен.

Председателят пребледня.

— Какво ти става? — попита той. — Да не онемя случайно?

Песът и на това не пожела да отговори.

— Той с глупаци не разговаря — обади се злорад глас откъм балкона. Всички прихнаха.

* * *

Точно след седмица влакът изтърси на гарата някакъв човек. Този човек не разлепи никакви афиши, а стиснал под мишница чантата

си, тръгна право към клуба и попита за председателя на управата:

— Тук при вас ли има говорещо куче? — попита собственикът на чантата председателя на клуба.

— При нас — отговори председателят и се изчерви, — ама кучето се оказва фалшиво. Дума не обелва. Оня е бил мошеник. Говорил е с корема си вместо него. Изгоряха ми паричките.

— Та-ака — каза замислено чантата, — пък аз, другарю, съм ви донесъл тук едно документче — уволняват ви като завеждащ клуба.

— Но защо? — ахна смаяният председател.

— Ами защото вместо да се занимавате с културна дейност, сте превърнали клуба на панаир.

Председателят наведе глава и пое документа.

РАЗКАЗЪТ НА МАКАР ДЕВУШКИН

Нашият живот, ако и да не е столичен, е все пак интересен, възлов живот, понеже при нас стават невероятен брой произшествия, едно от друго по-смайващи.

ПАНТАЛОН И ИЗБОРИ

Имаше например такъв факт: нашият секретар на местния профкомитет Фитильов си купи нов шевиотен панталон на райета. За световен град, като да речем Москва, в това няма нищо чудно — там всеки има раиран панталон, но в нашия затънт край това е забележителна покупка!

Съвсем естествено беше всеки да иска да види панталона на Фитильов. Само че Фитильов си знае работата и временно не разгласява за панталона. Но ето че съвсем неочаквано разлепват съобщение за общо събрание на всички до един членове на нашата гара. В дневния ред са включени въпроси като доклад на председателя на учрежденския профсъюз, доклад на УДР и като заключителен акорд — отчет на местния профкомитет, последван от избори, които са всъщност гвоздеят на всичко.

Освен това всички уверяваха, че на тържественото събрание нашият знаменит секретар Фитильов ще говори, облечен в новата придобивка. Поради това залата беше претъпкана до възможния предел на задушаване и Фитильов наистина се появи със страхотни ръбове, а панталонът беше наистина толкова добре ушит, че му седеше като чугунения панталон на паметника на поета Пушкин в Москва.

Ами чудесно! Точно в шест часа председателят стана и обяви събранието за открито. Изправи се нашият величествен председател на учрежденския профкомитет, изкашля се и отпра на събранието реч. Почна да докладва за конгреса на железничарите и докладва от шест до девет часа вечерта или по нов стил до двайсет и един, като изпи само половин гарафа вода от тая за първа класа. За ставащото в залата думи нямам, освен че най-неочаквано целият първи ред заспа като на

полесражение, а след него и вторият. Председателят напразно звънеше и призоваваше към съзнателност. Каква ти съзнателност у човек, който спи?

Профсъюзният живот на събранието бе нарушен от разразилата се буря в лицето на работника от ремонтната работилница Вася Данилов. Вася се надигна от реда си и заплака така, сякаш е загубил скъп спътник в живота — съпругата си, — и като се обърна към председателя, заяви гръмогласно:

— Ако не си затвориш плювалника, ще се обеса! Не издържам повече да слушам след осемчасов работен ден и твоите факти.

Сплотените редици се развълнуваха и Вася бе изключен от заседанието, докато се поуспокои.

Тогава, като плака чак до вратата, Вася излезе с думите:

— Отивам, скъпи другари, в кръчмата, понеже без бира втора реч няма да издържа.

Примерът му се оказа заразителен. Последваха го още неколцина. Разтревожен за кворума, председателят ликвидира първия докладчик и пусна втория, а вторият говори за работата на управлението до дваайсет и три часа, като повече от два часа изрежда само числа. Никакъв панталон не помогна и Фитильов сложи и той лице на белите си ръце и като се преструваше, че слуша, всъщност заспа. Госпожиците, които се любуваха на красавеца Фитильов, си излязоха до една, защото макар Фитильов да е ерген, така не бива.

Най-сетне към полунощ всичко свърши и най-успешно ни довърши лично Фитильов, живнал след края на речта.

Фитильов стана, присви очи от трибуната и заяви:

— От името на Руската комунистическа партия болшевики...

Цялата зала се събуди, защото хората решиха, че той ще събщи като по радиото нещо от международна важност, а той продължи:

— ... на първичната организация на нашата гара и от името на управителния съвет предлагаме списък на кандидатите за местния профкомитет. И да няма, другари, никакви отводи и замени, понеже ми е възложено да го проведе и няма да допусна.

Вася Данилов се беше върнал заедно със спътниците си за избора бодър и настроен да упражни спрямо кандидатите здрава работническа критика. Той дори отвори уста.

— Та такива ми ти работи! — възкликна Вася и без каквато и да било критика гласува с вдигане на ръка. Последваха го всички.

Само че след като се разотидохме, мен червей ми загриза сърцето и не издържах. Попитах нашия партиец Назар Назарович — интелигентен човек:

— Вярно ли е, значи, че щом е от името на руската, да не си посмял да гъкнеш?

А той ми отговори:

— Нищо подобно!... Съжалявам, че бях болен, инак щях да го разясня аз него. Безобразие! Хлестаков с раиран панталон. Това не е истинска работа, а гнусна бюрокрация!

Че като го зачеса, като го зачеса.

Та такива оригинални заседания стават в живота в нашия затънтен край.

БОТУШИ-НЕВИДИМКИ

РАЗКАЗ

*Може ли да те попитам с какво си мажеш
ботушите, с мас или с катран?*

Из Гогол

*Бе я върви по дяволите, куме! С нищо не ги
мажа, щото нямам.*

Из мен

НАСЪН

Прекрасен сън се присъни на Петър Хикин, прикачвач на сточна гара Киев. Как уж му се явил на Хикин непознат гражданин със златна верижка на корема и му казал:

— Чух, че ти, Хикин, преживяваш обувна криза.

— Каква ти криза — отговорил Хикин, — ботушите ми чисто и просто вече за нищо не стават. Нямам с какво да изляза.

— Ах, какъв скандал! — усмихнал се непознатият. — Толкова симпатичен човек и да не може да излезе. Хич бива ли да си седиш по цял ден вкъщи? Още повече, че от това и работата ти може да пострада. Прав ли съм?

— Разсъждението ви е правилно — съгласил се босият спящ Хикин, — понеже да си седим вкъщи ни е невъзможно. Жената жив ще ме изяде.

— Вещица? — попитал непознатият.

— Същинска — признал Хикин.

— Виж какво, Хикин. Ти знаеш ли аз кой съм?

— Че отде да знам — изхъркал спящият Хикин.

— Виж сега какво, Хикин, работата е там, че аз съм вълшебник. И понеже си човек добродетелен, ти подарявам ботуши.

— Покорно благодаря — извирукал насън Хикин.

— Но запомни добре, братко, че тези ботуши не са какви да е, а вълшебни. Ботуши–невидимки.

— Ами?

— Ами да!

Сънната мъгла се разсеяла и пред Хикин се появили ботуши с невиджана красота. Хикин веднага ги грабнал, обул ги и като хъркал и мляскал на сън, отишъл при законната си съпруга Мария.

Стаята била изпълнена с вонята на газената лампа, прикачвачът се нагълтал с тежката смрад, запристъпвал някак накриво, изкосо и се превърнал в кошмар.

Пред него изплувало личицето на законната Мария и гласчето ѝ попитало:

— Ти к'во се разхождаш по долни гащи бе, идиот?

— Ти само виж, Манюшка, какви ботуши ми отпусна вълшебникът — кротко изписукал Хикин.

— Вълшебник ли?! — извикала съпругата. — Ох, майчице, на тоя пияница вече вълшебници му се привиждат. Не гледаш ли, че си бос като насекомо, алкохолик нещастен. Я се огледай в някоя локва.

— Ще ми платиш, Маня, за тази дума — казал с треперещ глас Хикин, понеже се докачил на „насекомо“, — проумей го с акъла си: ботушите са невидимки.

— Невидимки ли?! Ох, мъко моя, я го вижте, добри хора, тоя татко на огромно семейство! Опиянчи се, та се и побърка.

Че като ревнали дечицата, налягали върху пещта, и в семейството на прикачвача настанал същински ад.

В съня си Хикин се изстрелял от сточна гара Киев чак на многолюдната улица Крещатик.

Сънувал той, че уж подир него върви тълпа граждани с лачени обувки, дюдюка и вие:

— Хо... хо!... У-у-у! Вижте го, граждани, тоя прикачвач! Пропил си е ботушите! Ура! Бийте го тоя кучи син!

Милиционерите взели да свиркат.

Един се приближил към Хикин, козирувал и рапортувал:

— Позор, гражданино Хикин. Ще ви помоля да напуснете главната улица и да не разваляте пейзажа.

— Я се разкарай бе, червенушко! — изревал насън Хикин. — Ти сляп ли си? Ботушите ми са невидими.

— А, невидими значи? — попитал милиционерът. — Ами в такъв случай, благоволете, мосьо Хикин, да дойдете в участъка, там ще ви докажат кой по-точно е невидим.

И засвирил като славей.

От това свирукане Хикин се събудил плувнал в пот.

И нищичко: ни ти вълшебник, ни ботуши.

НАЯВЕ

Отишъл Хикин на гарата и гледа — чудесна обява:

Работнико, кредит вземи,
той няма да ти навреди!
Областната
транспортно–потребителска кооперация
отпуска на многоуважаемите си клиенти
безграничен кредит.
А на кредит е хем евтино, хем качествено.

— Сънят ми е бил пророчески! — зарадвал се Хикин и се понесъл към лавката.

В лавката ставало нещо неопишимо. Напирали като плътна стена, настоявали да им продадат ботуши. Поискал и Хикин, получил каквото искал, обул се и попитал само:

— Защо при вас са с три рубли по–скъпи, отколкото на пазара?

— О, ама само ги погледнете, господине, толкова хубави ботуши — отговорил с ангелска усмивка продавачът, — ботуши първо качество — само за познавачи. От собствени материали.

Обул Хикин ботушите за познавачи и отишъл да си изпълнява служебните задължения — да прикачва вагони. Хубаво, ама по време на задълженията запрал един як дъжд за познавачи и след пет минути Хикин бил вече без ботуши. Хикин направо побеснял, изхлузил си от краката остатъците от ботушите за познавачи и се явил бос в транспортно–потребителската кооперация.

— От собствени материали, така ли? — попитал той със страшен глас пълномощника.

— Да — отговорил нагло пълномощникът.

— Само че са картонени!

— Да съм ти обещавал за петнайсет рубли железни ботуши?

Хикин станал кръв червен, размахал разкисналите се ботуши и казал на пълномощника думи, които не могат да бъдат напечатани тук. Понеже били нецензурни думи.

ЛОВЦИ НА ЧЕРЕПИ

Началникът на охраната на гара Москва на Московско–Белоруската жп линия гражданинът Линко е издал заповед, с която задължава всеки член на охраната да протоколира задължително четирима нарушители. Ако такива не са били заловени, който не е изпълнил заповедта, се уволнява.

— Е, верни мои сподвижници — подхвана началникът на транспортната охрана на гара Москва–Белоруска, наречен заради храбростта му Антип Бързатия, — докладвайте произшествията от миналата нощ.

Верните сподвижници раздрънчаха ръждясалото си оръжие и срамежливо се свиха. Напред пристъпи прочутият храбрец — помощникът на Бързатия.

— Ами че то произшествия нямаше...

— Какво — избоботи Антип. — Пак нищо? Пета нощ нищо и пак нищо! За-що няма нарушители?

— Чухме, че те, понеже вече нямало накъде, станали съзнателни — докладва, сякаш се извиняваше, помощникът.

— Та-ака значи — изви зловещо Антип, — понеже нямало накъде, значи? Вагоните с манифактура си стоят непипнати, така ли? Никой тарикат не е отмъкнал току-що ремонтирания локомотив серия Щ? И никой не е извършвал покушение срещу портфейла и живота на началника на прославената гара Москва–Белоруска? Че това на какво прилича? Да не искате вместо ония нехранимайковци аз да почна да крада?

Сподвижниците потиснато мълчаха.

— Не, братлета, не може така — продължи да хленчи Антип. — То какво излиза? Излиза, че залудо тъпчете земята. А с какво право

нагъват белоруско–балтийски хляб? В края на краищата, ще ви натирят до един от работа, а заедно с вас и мен. Такава огромна гара и никакви произшествия? Ами ако началството попита: Антипе, ти миналия месец колко нарушители залови? Какво ще му покажа? Среден пръст? Да не мислите, че за тоя пръст ще ме погалят по главичката?

— Ми кат' няма — занарежда тъжно помощникът, — отде да ги вземем? Да не ги родим случайно?

— Ами ще родиш! — вече виеше Антип. — Въпреки законите на природата, ще родиш. Отваряй си очите на четири и внимавай! Гледаш — върви по релсите някакъв човек и ти веднага при него. Разбери какви мисли му се въртят в главата? Не го гледай, че му е постна физиономията, а очите му — като на педагог. Той може да си мечтае как да изчовърка пломбата от някой вагон. С една дума ето какво: в съветската държава всяка буболечка изпълнява норма, ще изпълнявате и вие. Всеки да ми представя по четирима нарушители на месец. Как тъй може, питам ви аз, без произшествия?

— Бе то май снощи имаше произшествие — изхриптя един от транспортните воители, — на майстор Щукин песът за малко да съдере гащите на Хлобуев, докато се навирахме с него под вагоните.

— Ето на! — възкликна предводителят. — Ето! А той ми се инати, че нямало било! Диви зверове на поверената ви белоруска територия, това не е ли произшествие? Да бъде заловен и убит! На място!

— Кой — майсторът или песът?

— С мозъците си мислете! Песът. Но и майстора ще го попритиснете: да представи разрешително за замърсяване на територията на гарата с хищни зверове. С една дума — марш!...

Майстор Щукин беше роден под щастлива звезда, затова куршумът изхвърча между коленете му.

— Вие полудяхте ли бе, кретени?! — разкрещя се обезумелият Щукин. Защо стреляте по горкото кученце?

— Удряй! Сгащи го! Хайде, с щика! Избяга проклетникът! А ти, брадатко, си дай документите, да те видим що за човек си.

— Да ти го рекна ли, Хлобуев? — изсъска позеленелият Щукин. — Ще ти види сметката това пиянство. Я ме погледни в лицето...

— Няма к'во да те гледам в лицето. Лицето ти ми е достатъчно добре известно. Покажи си разрешителното.

— Бе я се откачи от мен, дяволе лилав.

— А, да се откача, така ли? Ами хубаво. Бикин, арестувай го. Да докаже на какво основание се намира на релсите.

— По-омощ!

— Викай, викай...

— Помо-о-о...

— Щял да ми вика...

— Ка... ка...

— Хайде, пограчи малко.

Втори я загази членът на адвокатската колегия Ламца-Дрицер, пристигнал току-що с увеселителния влак от близката до Москва гара Гнили Корени и предпочел по-краткия път, пресичайки релсите.

— Това е въпиющо нарушение! — крещеше адвокатът, конвоиран от Антиповото войнство, — ще се оплача в малкия съвет на народните комисари, ако не помогне — и в големия.

— Ако щеш и в огромния — пуфтяха храбреците. — Съветът на народните комисари не насърчава вагабонтите.

— Аз ли съм вагабонтин?! — припламваше и гаснеше като свещ Дрицер.

— Я млъквай, случва се и аристократи да изрязват джобове с портфейли...

... Трета беше тъщата на началник-гарата, понесла кошница.

— Бащици родни! Синчета мили! Накъде сте ме повлекли?

... Четвърти — цял без изключение артел сезонни работници. Заедно с лопатите, кирките и коматите корав черен хляб. Старейшината на артела — същински патриарх, коленичи, заслепен от оръжията на Антиповата гвардия и замърмори:

— Братлета, всичко ни вземете, и лопатите, и ризите. Гащите ни смъкнете, само пуснете душиците ни християнски по живо, по здраво.

Не се знае с какво още щяха да се увенчаят Антиповите подвизи, ако всевиждащото началство не му беше пратило телеграма:

До Антип
Антипе! Сложен си да залавяш нарушителите, но ако
такива няма, благодари на съдбата и не си ги измисляй сам.
Нашият идеал е тъкмо това — да няма нарушители.
Засрами се, Антипе! Обичащото те началство.

Получи Антип телеграмата, заплака и сложи край на подвизите
си. След което на белоруската територия настъпи мир и тишина.

ЗАСЕДАНИЕ В ПРИСЪСТВИЕТО НА ЧЛЕНА

Новината обиколи за нула време цялата гара Ново–Бахмутовка: ще има заседание, но не обикновено, а в присъствието на член на Авдеевския учрежденски профсъюз. В уречения час залата на клуба се напълни с пролетарските физиономии на членовете на профсъюза. Привличайки всеобщото внимание и симпатии, на масата на президиума се кипреше членът на учрежденския профкомитет.

Започнаха по всички правила: избраха председател, а той се олюля като тревичка и скромно каза:

— Хъм... Сега, значи, и секретар трябва...

— Вярно! — потвърдиха мазолестите гласове в залата. — Вася Грузин!

— Добре, щом искате Вася, нека да е Вася — каза председателят и се обърна към члена: — Искат Вася?

— Е, та какво? — отговори членът. — Добре де, аз нямам нищо против Вася.

— И тъй, с болшинство от гласовете — Вася... — подхвана председателят.

— Другари — обади се Вася, — най–покорно моля да си направя отвод по причина на слаба грамотност, понеже аз току–що завърших училището за ликвидиране на неграмотността.

— Вася, не се предавай! — гръмна залата. — Вася, толкова ли не можеш да изскърцаш четири–пет пъти с перото заради общото благо?

И Вася зае сред гръм от ръкопляскалия мястото си в президиума.

— Първия въпрос, който поставяме, е на какво основание натириха от работа скъпите ни другари Дзюба, Душеба и Самиска, без изобщо да осведомят профсъюза? — обяви председателят. — Предлагам да се изкажете.

Залата веднага изрази с бурен ропот възмущението си.

— Тихо! — каза председателят. — Един по един.

Но станаха отведнъж двама и се заизказваха един през друг:

— Виновен е майсторът!
— Началникът на девети участък, хаир да не види дано!
— Той ви е профсъюзен пълномощник за шест месеца, пък аз съм ви майстор завинаги! — тъй ни рече.
— Добре го е измислил! — гръмна залата.
— Правилно! — извика някой.
— Заради десети номер ги уволниха!
— Бе как тъй щяло да е правилно?!
— Тихо! — кресна председателят, но потъна във вълните на народния гняв. — Кой е за? Гласувам и ви моля и вие да вдигнете ръце! Вася, пиши.
Вдигна се гора от ръце и след миг изчезна като посечена.
Вася потопа перото и написа:

Прочетете се акт № 1 изслушаха за № 10 въздържали се 6 души неправилното уволнение от началник–участъка Федоренко.

После се позамисли и добави:

Обяснението потвърдено с № 8 Гавриков и Филонов.

— Аз за какво гласувах?
— Хайде отначало!
— Председателю, обясни за какво да вдигаме ръка?
— Хайде пак отначало — подкани преbledнял председателят.
— Това на какво прилича — обади се някой, — разтоварваха пръст в празничен ден... Извънреден труд и вместо почивка, среден пръст, така ли?
— Що не го удавим тоя майстор в цистерната?!
— Убийство не се разрешава — извика колкото му глас държи председателят.
— Той е недобросъвестен.
— Скандалджия!

— Газ били докарали, някой да го е видял?
— На нашия участък бяхме три месеца без вода.
— Ами профсъюзният пълномощник де го?
— Пък майсторът рече, че го хванал да взема подкуп — пет пуда картофи.
— Кой кого е хванал?
— Ти-и-хо! — крещеше председателят и си бършеше потта. —
Вася, пиши.
Пребледнелият Вася ги заниза:

Изслушахме: „Получен материал газ и други предмети в участъка на началника на участък № 9 Федоренков не бяха открити.“

— Да го изхвърлим ли от профсъюза?
— Кого?
— Осем дена рязахме тръстика на помпената станция, а тя си стои непипната...
— Исплоатация на труда!...
— Много са ни люти момчетата — каза объркан членът на председателя — лошо!
— Ами сега какво да правим? — попита председателят.
— Ти гласувай — посъветва го членът, — та току-виж млъкнали.
— Гласувам, другари! — захленчи председателят.
— За кого? — гръмна залата.
— Ми то е ясно. Веднага да се омиа!
— Кой?!
— Който е за — ръката!
— Точно обратното: да се пръждосва по дяволите!
— Кой бе?
— Майстор Федоренков!
— Аха!
— Кой е за това да го изключим?... Един, двама, трима... Вася, пиши...

Да се изключи за 15 гласа! — написа Вася.

— Ура! Изхвърлихме го — ликуваше залата.

— Потрудохме се, но пък очистихме профсъюза.

— А сега какво? — попита председателят члена.

— Ами закривай заседанието — отговори той, — и да вървят по дяволите!

— Обявявам за закрито! — извика с облекчение председателят.

— Правилно — отговори населението на Бахмутовка — време е да идем да хапнем.

Залата се разотиде с грохот. Вася се позамисли и написа:

Заседанието е закрито 7 часът.

— Браво, Вася — каза председателят и прибра протокола.

Забележка на „Гудок“:

За основа на фейлетона послужи копие от протокола от заседанието на членовете на профсъюза на гара Н.–Бахмутовка от 19 юни. Този протокол е връх на неразборията. Абсолютно неясно е как е могло да протича по такъв начин заседание, на което е присъствал член на Авдеевския учрежденски профсъюз.

КАК УЧИЛИЩЕТО СЕ ПРОВАЛИ В ПРЕИЗПОДНЯТА ТРАНСПОРТЕН РАЗКАЗ НА МАКАР ДЕВУШКИН

— Това нищо не е! — възкликна известният московскобелоруско–балтийски железничар Девушкин, седнал в кръчмата с приятели. — Виж, на нашата гара Немчиновска стана едно произшествие — наистина страхотен номер беше.

Девушкин почука със сребърни двайсет копейки по мраморната масичка и на този звук се отзова препасан с бяла престилка член на профсъюза на трудещите се в сферата на общественото хранене. На лицето му играеше добродушна професионална усмивка.

— Донес ни, драги, още четири бирички — помоли го Макар Девушкин.

— Повече от две бири ни е забранено да сервираме — отговори със съжаление човекът от общественото хранене.

— Друже! — възкликна прочувствено Макар. — Малко ли неща са забранени, виж че я нагласи някак. — И Макар почука пак с монетата.

Келнерът въздъхна, погледна изкосо към надписа на стената:

Взимащият бакшиш е недостоен
да бъде член на нашия профсъюз

Отново въздъхна, изхвърча нанякъде и представи четири бири.

— Браво! — възкликна Макар, отпи от халбата и подхвана: — Вилата на бившия гражданин Сенет, знаете ли я?

— Не сме я чували — отговориха приятелите.

— Чудесна вила. С всички удобства. Та му национализираха, значи, вилата за основно училище. Понеже преди всичко е с много приятно местоположение: горичка, едно друго... нужник, разбира се. С една дума вила напълно пригодна за деветдесет ученика. Всичкото ѝ наред, само водопровод няма! Такива ми ти работи...

— Може кладенец да се изкопае.

— Точно така — нищо работа. Да, ама заради кладенеца стана всичко и виличката отиде, та се не виде. Кладенецът беше досами стълбището, но миналата година се случи печално събитие — свлякоха му се изгнилите греди... Б, директорът на училището би тревога по всички инстанции на нашия апарат. Насам–натам... Писа и на началника на участъка: така и така, значи — трябва да се оправи. Началникът изпраща материали, работници. Специалисти по кладенците докараха. Те издялаха и сглобиха гредите за нула време, разбира се, подмениха старите и им оставаше, братлета, да свършат една нищо и никаква работа.

Е да, ама не: вместо веднага да си плюят на ръцете и да я свършат, те взели, че я оставили за напролет.

А напролет, като взе да се размразява земята, всичко се свлече в кладенеца, а той три и половина метра дълбок! Та сринаха се в кладенеца и пръстта, и новите греди. С една дума, всичко отиде по дяволите... И зейна, приятели, дълбок трап повече от половин метър широк, досами стената на училището.

Основите на училището помислиха, помислиха, пък взеха, че се напукаха и се понесоха подир гредите право в кладенеца. Всеки ден — нещо ново. Ф–р–ас! — разцепи се стена. Които били в училището, разбира се, кой накъдето види. Минаха още два дена и — сбогом, прощавай: цялото училище се намери в кладенеца. Дойдоха добри хора и какво да видят: стои си малко по–встрани нужник за деветдесет души, на вратата му табелка: „Основно училище“ и нищо друго — гола поляна.

Та така се сложи край на просветата за гара Немчиновска на Московско–Белоруско–Балтийската железопътна линия... За ваше здраве, другари!

БИРЕН РАЗКАЗ

*Вагонът–лавка на Киевската
транспортно–потребителска кооперация четири
месеца продаваше само бира.*

Из писмо на
кореспондент

На гарата очаквах с нетърпение вагона–лавка и го дочакаха. Той пристигна и железничарите се втурнаха на тълпи към него.

— Дочакахме...

Първото, което се хвърли в очи на жителите на гарата, беше лозунгът на стената на вагона:

Неприлични думи да не се използват!

Под него друг:

На лица в нетрезво състояние не продаваме!

— Брей! — смаяха се железничарите. — Виж ти какви лозунги са се пръкнали. Досега пишеха: „Укрепвай кооперацията...“ или, да речем: „Съветската кооперация ще спаси... как беше... май беше ситуацията...“ Или нещо научно... Това тук е по–просто.

— Укрепихме сме я, изглежда!

— Та да не псуваме, значи.

— Братлета, замириса на бира!... Ама не разбирам откъде?

— Ерьомкин лъха на бира, те с майстора пресушиха преди малко шест бирички.

Вратата на вагона се отвори и надникна кооперативен на вид гражданин.

— Не се блъскайте, граждани — помоли той и от думите му във въздуха се понесе толкова приятна струя, че Ерьомкин, вместо да попита: „Ботуши има ли?“ — попита:

— Сушена риба има ли?

— Разбира се, хем първо качество — отговори радостно коопспецът.

— Аз за басма съм дошъл.

— Ще прощавате, но басма няма.

— От оная на квадратчетата, няма ли?

— Съжалявам, но няма.

— Американ?

— Прощавайте, но и американ няма.

— Какъв плат имате?

— Бира, кадифена, тъмна.

— Ха-ха-ха!... Хайде, дайте, ако обичате, шест бутилки.

— Ботушите колко струват?

— Много съжалявам, но ботуши няма... Какво? Газ ли? Не продаваме. И газолин не продаваме. Вместо газолин, лелко, мога да ви предложа, „Стенка Разин“ или „Червена Бавария“.

— Изтрябвал ми е твоят „Разин“! Мен за примуса ми трябва.

— За примуси нищо не продаваме.

— Ами тогава що сте се довлекли, дяволи недни?

— Ще ви помоля, бабо, да не псувате.

— Като хвана бутилката, че като замлатя ваште кооператори. Ти стока чакаш, а те пиячка докарали...

— Биричка, ако може, две дузинки.

— Грах няма ли?

— Бира!

— Бира!

— Бира!

— Бира!

— Бира!

— Бира!

* * *

Вечерта, когато гарата потъна в бира до козирката, единственият останал трезвен — кореспондентът — седеше и на лунна светлина (в лампата нямаше какво да налее) пишеше до „Гудок“:

От името на служителите на нашата гара на Московско–Киевската жп линия моля „Гудок“ да накара заспалия учрежденски профсъюз № 5 и управата на кооперацията да се явят на линията с продукти. В противен случай в знак на протест се отказваме от доброволното членство в кооперацията.

Тлъстата луна си кротуваше на небето, понеже и тя май беше пийнала и намигаше...

КАК, ИЗТРЕБВАЙКИ ПИЯНСТВОТО, ПРЕДСЕДАТЕЛЯТ ИЗТРЕБИ ЖЕЛЕЗНИЧАРИТЕ ПЛАЧЕВНА ИСТОРИЯ

От стаята с надпис на вратата: „Ако за вас не е доложено, не влизайте“ долиташе трясък.

Председателят на учрежденския профсъюз си блъскаше главата, размишлявайки за вредата от пианството.

— Разбери бе — говореше той на секретаря и въртеше копчето на якето му, — всичките ни беди са от пианството. То руши съюзната дисциплина, то е заплаха за транспорта, подрива из корен културно-просветната дейност като такава и руши организма! Прав ли съм?

— Абсолютно прав — потвърди секретарят и добави: — Толкова сте умен, Амос Фьодорович, та чак е неприятно!

— Ето на, виждаш ли. Следователно пред нас стои задачата тази хидра на пианството да я унищожим.

— Трудна работа — въздъхна секретарят, — хич можем ли тая проклетия да я изребим?

— Налага се, приятелю! Не се тревожи: аз ще изтръгна нашите железничари от ноктите на пианството и порока, каквото и да ми струва това! Аз непременно ще измисля нещо.

— Вас за тия работи ви бива — подмаза се секретарят, — понеже сте хитър.

— Ами да!

Като седна да мисли, председателят само за някакви си шестнайсет часа измисли нещо невероятно.

* * *

След няколко дена във всички изби, кръчми и тем подобни влажни заведения се появи обява:

Собственици, имайте предвид,
че железничарите са некредитоспособни.
Затова не им давайте нищо на вересия.

Ефектът беше наистина смайващ.

* * *

- Здравей.
- Здравсти — отговори навъсено собственикът.
- Бе ти к'во си се вкиснал? Я ни измъкни четири бирички.
- Нямам бирички.
- Как тъй нямаш? Да не си се чалнал?
- Не съм се чалнал. Покажи парите.
- Бе ти подиграваш ли се? Утре, като дадат заплатата, ще ти се издължа.
- А, не. Отде да знам дали изобщо вземаш заплата.
- Да не си мръднал?... Аз ли не вземам?! Абе ти не ме ли познаваш?
- Много добре си те зная. Ти не си кредитоспособен.
- Ей, ще те фрасна за тия думи по ухото...
- Не ми закачай ухото. Прочети обявата... Железничарят я прочете и се вцепени...

* * *

- Една бира!
- Вие кой сте?
- Брей, не ме ли позна? Помощникът на началник-гарата.
- Е, значи бира няма.

— Как тъй няма, ами това в кошовете какво е?
— Рициново масло.
— Бе к'ви ги дрънкаш. Виж ги ония двамата, сръбнали са от твоето рициново и сега пеят.
— Да, ама те са други.
— Че какви са?
— Друга категория са. Те са дърводелци.
— Слушай, гадино недна! С какво право ще ни обиждаш нас, железничарите...
— Прочетете обявата.

* * *

— Здравей, Абраме. Донесох ти плат. Да ми ушиеш, приятелю, панталон.
— Ако дадеш парите предварително.
— Какви пари, бе? Нали си окачил обява: „За членове на профсъюза — най-широк кредит“.
— Не за членове като теб. За железничарите — среден пръст.
— За-а-що???
— Ами виж вашият председател каква обява е окачил по кръчметата...

* * *

— Манка, тичай до бакалницата, вземи газ на вересия... Какво има?
— Хи-хи. Не дават.
— Как тъй не дават?
— Ами на железничари, викат, не даваме. Щото те били неспособни...

* * *

— Федос Петрович, дай петачка до сряда, в събота ще ти я върна.

— Няма да ти дам...

— По каква причина отказваш на най-добрия си приятел?

— Не си кредитоспособен.

* * *

След две седмици из цялата територия на учрежденския профсъюз се носеше воят на железничарите. И кой знае как щеше да свърши всичко това, ако от профсъюза на жп линията не бяха пратили до учрежденския председател писмо:

Скъпи Амос Фьодорович! Разкарайте тия ваши обяви, по дяволите. Те не спират пиянството, а само тровят живота.

Подпис

Амос Фьодорович се смути и свали обявите.

СЪТРУДНИК С МАСА ИЛИ СВИНЦИНА ПО ПРОФЛИНИЯ РАЗКАЗ–СНИМКА

Дунка долетя като ураган.

— Другарю Опишко–о–ов — виеше Дуня и стрелкаше с очи. —
Къде е? Друга...

Откъм стълбището се чу басовита кашлица, другарят Опишков
се изправи пред Дунка и си придръпна долните гащи.

— Що крещиш като шантава? — попита той и се прозя.

— Викат ви — обясни Дунка, — хем веднага да идете, чакат.

— Кои чакат? — осведоми се разтревожен Опишков.

— Събранието... Пълно е с народ, игла няма де да падне!...

Другарят Опишков се изплю от стълбището.

— Уф, по дяволите! Пък аз си рекох да не би... Кажи, че сега
идвам.

— Чай ще пиеш ли? — попита съпругата.

— Какъв ти чай — забоботи Опишков, докато си обуваше
панталона, — масата ме чака, дано хаир да не види дано... Мен тая
маса ей до тука ми е дошла — потупа се по шията Опишков. — Какъв,
по дяволите, й е зорът на пустата маса... — Гласът на Опишков
напомняше далечен гръм на воденично колело... — Маса... Аз нямам
време. А те работа си нямат...

Опишков си закопча дюкяна.

— Скоро ли ще се прибереш? — попита съпругата.

— Ами веднага — отговори Опишков и затрополи с ботушите по
стълбата, — да не взема да си губя там времето... с оная маса...

И изчезна.

При появата на другаря Опишков през залата, побрала
железничарската маса от трети участък на първи район, сякаш
премина ветреца и се чу шепот:

— Дойде... Дойде... Началникът на участъка... виж...

Председателят на събранието стана да посрещне Опишков и нежно се усмихна.

— Много ми е приятно — каза той.

— Бръм... бръм... бръм... — загърмя в отговор Опишковият бас.
— Какво има?

— Как какво? — каза почтително председателят. — Ами вашият доклад... Хе-хе.

— Док-лад ли? — изуми се Опишков. — Пред кого доклад?

— Как тъй пред кого? Пред тях. — И председателят махна с ръка към струпалата се в редовете потна маса.

— Вр... емее... бу... бу... — размърда се масата и се изсекна.

По лицето на Опишков широко се разля кисел израз и му покапа куртката.

— Нищо не разбирам — разкриви той уста, — защо е този доклад? Хъм... Нали докладвам ежедневно на началника на жп линията, защо да докладвам и на тия?...

Председателят пламна, а масата се размърда. В задните редици надигнаха глави.

— Не, не, много ви моля — замърмори председателят. — На началника на линията си е редно, но и сега, прощавайте за израза, също е редно, та бъдете така добър...

— Гър... Гър... — забоботи Опишков и седна на един стол. — Е, добре де.

В залата се изсекнаха за последен път.

— Ти-хо! — каза председателят.

— Хъм — почна Опишков. — Ами значи... бе какво има да казвам... Ами готови са три версти спирачен път.

(В залата гробно мълчание.)

— Тъй де — продължи Опишков — и хиляда броя траверси сменихме.

(Мълчание.)

— Ами — продължи Опишков — и трева плевихме.

(Мълчание.)

— Да де — продължи Опишков, — и туй, как беше, да де, нали подбивахме жп линията.

Тъничко гласче наруши мълчанието:

— Виж го ти само с какъв зор докладва. Иде ти да ревнеш!

(И пак тишина.)

— Е? — попита плахо председателят.

— Какво „е“? — тросна се явно ядосан Опишков.

— А колко е струвало всичко това и изобщо, да прощавате, но в какви срокове, както се казва и прочее... И прочее...

— Това не успях да го подготвя — заяви Опишков с глас от преизподнята.

— В такъв случай, ще прощавате, но трябваше да ни предупредите... нали ви помолихме, ще прощавате.

Търпението на Опишков се изчерпа и лицето му придоби цвета на фуражката на началник-гарата.

— Аз — ревна Опишков — не съм ви подчинен!...

(В залата гробна тишина.)

— Бе я вървете на майната си!... До гуша ми дойдохте и не желая да разговарям повече с вас — изтърси Опишков, нахлупи си калпака, стана и излезе.

Гробното мълчание трая три минути.

— Глей ти тя каква стана! — изписука някой.

— Докладва ни, няма що!

— Обидихме Опишков...

— А туй неговото малка свинщина ли беше?

— Той, значи, плюе на нас, така ли?!

Председателят седеше като попарен и размахваше звънчето. Нечий рабкоровски глас надделя над гълчавата и звънна.

— Абе ще го изографисам аз в „Гудок“. Те ще му покажат къде зимуват раците! Да не посмее и друг път да плюе на масата!

ТРИ КОПЕЙКИ

Старши стрелочникът на гара Орехово дойде да си вземе заплатата.

Касиерът изщрака със сметалото и му каза така:

— Заплатата ви е дваисет и пет рубли и осемдесет копейки. —
(щрак.)

За кредит в транспортната потребителска кооперация дължите дванайсет рубли и петдесет копейки. — (щрак.)

За „Гудок“ — шейсет и пет копейки. — (щрак.)

Вересия в „Московски шивач“ — дванайсет рубли и петдесет копейки.

За училището — дванайсет копейки.

И тъй, полага ви се да вземете... — (щрак! щрак!)

Т р и к о п е й к и.

За–по–вя–дай–те.

Стрелочникът се олюля, но не падна, защото зад него вече имаше опашка.

— Вие пък какво искате? — обърна се стрелочникът.

— Аз съм от Международната организация за подкрепа на борците на революцията — каза първият.

— Аз съм приятел на децата — каза вторият.

— Аз — касата за взаимопомощ — третият.

— Аз — профсъюзът — четвъртият.

— Аз — от Доброволното дружество за съдействие на химическата индустрия — петият.

— Аз — от Доброволното дружество за съдействие на флота — шестият.

— Та–ака — каза стрелочникът. — Ето ви, братлета, тия три копейки, вземете ги и си ги разделете както щете.

В същия миг той видя още един.

— За какво? — попита кратко стрелочникът.

— За знамето — отговори кратко запитаният.

Стрелочникът си свали дрехата и помоли:

— Само че си го ушийте сами, а ботушите дайте на жена ми.

Имаше още един.

— За бюст — каза той.

Голият стрелочник се позамисли и предложи:

— Вземете ме, братлета, вместо бюст. И ме сложете на цокъл.

— Невъзможно — отговориха му, — не си приличате...

— Е, както обичате — каза стрелочникът и излезе.

— Бе къде хукна гол? — попитаха го.

— За бързия влак — отговори стрелочникът.

— Че закъде в тоя си вид?

— Не заминавам за никъде — отговори стрелочникът, — просто ще изчакам до другия месец. Дано издръжките станат по-човешки. Тъй де, какго е по закон.

ПОКАНА С ГОСПОДАРЯ ИМПЕРАТОР

Работникът Влас Власович Власов получи от Вознесенския пощенски клон известие за паричен превод. Влас го отвори и зачете на глас, защото на Влас така му е по-лесно:

— Воз-не-сен-ски-ят по-по-щен-ски. По-щен-ски клон ви съобщава. Съобщава. Ей, Катерина, чу ли, съобщава. Изглежда, брат ми е пратил пари. Че на ваше име е получен превод на сума петнайсет рубли на имен-ния ден на... негово импера-ра-тор-ско...

Влас се задави:

— ... величество...

Влас се озърна страхливо и продължи да чете шепнешком:

— На императора?! Това пък какво значи? Им-пе-ра-тор Ни-ко-лай Александрович.

Влас помълча зашеметен, после добави от себе си:

— Кър-ва-ва-ва-вия — въпреки че в известието тази дума я нямаше. — Парите се изплащат ежедневно, като се изключат дванайсетте празника и рождения ден на нейно... императорско величество императрица Александра Фьодоровна. Браво бе! — възкликна Влас. — Бива си го известието. Разбра ли, Катя, заедно с господаря император са ми пратили известието!

— Тебе все нещо ти се привижда — отговори Катерина.

— Много ми е приятен твоят император — обиди се Влас, — че и да ми се привижда. То на теб всъщност, като на човек неграмотен, никакви доказателства не ти действат.

— Ами пръждосай се тогава при грамотните — отговори нежната съпруга.

Влас отиде при грамотните от Вознесенския пощенски клон, получи петнайсет рубли, после пъкна глава в замрежената дупка на гишето и попита:

— Другарю, по какъв случай сте напечатали в известието и императора? Много ми е любопитно да разбера.

Другарят в образа на жена с коса яко засукана на буква „ф“ и с тюркоаз на показалеца отговори така:

— Не ме бавете, другарю, нямам време за губене. Бланките са стари, от царско време.

— И таз добра — забоботи в дупката Влас, — в съветско време такава заблуда...

— Тоя ни пререди! — вдигна се вой на опашката. — Всеки е дошъл да получи...

И дръгнаха Влас за панталона от гишето.

Из целия път Влас клатеше глава и шепнеше:

— На господаря император. Изключително гадни думи.

Щом се прибра, той се въоръжи с огризка от химически молив и талони от стари квитанции, върху които написа писмо на „Гудок“:

Няма да е зле да се пометат напечатаните по гърбовете на известията остатъци от отживелия строй, понеже угнетяват и дразнят работническата класа.

Влас

ОБМЯНА НА ВЕЩЕСТВАТА БЕЛЕЖНИК

15-ти

Изкарах в Одеса от сода каустик 1000 десетачки. На днешна дата пристигнах в Москва. Настанявам се. Ще ми стигнат ли? Хе-хе! И още как...

16-ти

Който човек има пари, лесно може да си намери квартира в Москва. Вече имам. Управата дава под наем за 28 десетачки на месец великолепна стая с гоблен, телефон и клозет. Всички други живеещи в къщата са жалки дрипльовци.

18-ти

Подписах договор за година. Пренесох се. Гобленът е зелен. Днес, като минавах през двора, някакви жени ме гледаха, сочеха ме с пръст. Нека ми се кланят. Председателят рече: „Вие сте ни единственият богат човек“. Хе-хе. Приятно е. Парите са сила — спор няма. Купите са козове!

19-ти

Купих мебели — 80 десетачки.

Пружи матра — 15.

Дявол я взел тая стая, много пари гълта.

20-ти

Е, моля ви се!... Цъфна един с огромна брада. С неприятно лице. Колко плащате за стаята, ме пита? Вас к'во ви засяга? Оказа се финансов инспектор!...

21-ви

Бе той луд ли е?! Наемът, рече, е 1/5 част от бюджета, значи печелите на месец $28 \times 5 = 140$ десетачки. Или за година 1680

десетачки! Следователно дължите данък... Смята, смята и пресметна, че бил 120 десетачки!

О-о, не... няма да ги платя!

28-ми

Платих ги, хем с глобата, да го вземат мътните дано!

30-ти

В къщата се спуска водопроводът. Разхвърлиха според наема кой колко да даде. Аз дваيسة десетачки.

31-ви

Ремонт на стълбището. От мен пропорционално — 18 десетачки.

Аеро. Деца — 1 десетачка.

Армията безпризорна — 1 десетачка.

(Вие сте „богат“ — викат).

Доброволното дружество за подпомагане на химическата индустрия... На земеделието...

За туберкулозните пролетарии дадох петнайсе копейки.

3-ти

Асфалтираха двора, от всички по рубла, от мен 5 десетачки. Бе я вървете по дяволите! Идеше ми да я зарежа тая стая... но не може, неустойката е 500 десетачки.

9-ти

Умът ми не го побира... Цялата къща се издържа за моя сметка. Навсякъде сложиха липсващите стъкла, детска площадка направиха, председателят на управата — с нов панталон (решиха да му дават заплата).

10-ти

Цъфна финансовият и ме обложи с допълнителен данък като „извънредно богат човек“. Еднократно 500 десетачки. Чак изскимтях. Нищичко не разбирам. Откъм двора мирише на асфалт. Разорих се — му викам, а той: Само се опитайте да не ги платите.

15-ти

Описаха мебелите, гоблена, телефона, куфарите, деветте ми костюма, част от златото.

Заминавам за Одеса да изкарам нещо от сода.

„РЕВИЗОР“ С НАТИРВАНЕ НОВА ПОСТАНОВКА

*В нашия клуб член на управата награби
член на клуба за яката и го изхвърли от фойето.*

Писмо на
работническия
кореспондент от една от
гарите на Донецката жп
линия.

ДЕЙСТВАЩИ ЛИЦА:

Градоначалник.

Земляника — попечител на богоугодните заведения.

Ляпкин–Тяпкин — съдия.

Хлопов — училищен инспектор.

Член на клуба.

Суфльор.

Публика.

Гласове.

Сцената представлява клубът на гара N на Донецката жп линия. Завесата е спусната.

Публика. Хай–де. Почвайте!... *(Тропа с крака, светлината гасне, зад сцената се чуват глухите гласове на хората без билети, които се сражават с контрольора. Завесата се вдига. На осветената сцена — стая в дома на градоначалника.)*

Глас *(откъм балкона).* Ти–хо–о!

Градоначалник. Поканих ви, господа...

Суфльор (*от будката — шепне високо*). За да ви съобща пренеприятна новина: насам пътува ревизор!

Ляпкин–Тяпкин. Как тъй ревизор?

Земляника. Как тъй ревизор?

Суфльор. Мър–мър–мър...

Градоначалник. Ревизор от Петербург инкогнито, че и с тайно поръчение.

Ляпкин–Тяпкин. Ха сега де!

Земляника. Те ти, булка, Спасовден!

Хлопов. Божичко, че и с тайно поръчение.

Градоначалник. Сякаш предчувствах... (*Зад сцената невероятна глъчка. Вратата към сцената широко се отваря и през нея излита член на клуба. Яката на куртката му е откъсната. Косата му — разрешена.*)

Член на клуба. Нямате право да ме блъскате! Аз съм член на клуба. (*На сцената настъпва паника.*)

Публиката. Ах!

Суфльор (*със змийско съскаме*). Я се измитай от сцената. Луд ли си?

Градоначалник (*вцепенен*). Какви ги вършите, другарю, луд ли сте?

Публика. Ха–ха–ха–ха...

Градоначалник (*иска да продължи да играе*). Днес цяла нощ сънувах... Разкарай се, за Бога, от сцената, моля те... Някакви два отвратителни плъха... През вратата излез, през вратата, ти казвам!... Ама че кучи син, съсипа спектакъла...

Земляника (*шепнешком*). През лявата врата... В декора се завря, негоднико!

Членът на клуба се щура из сцената и не налучква вратата.

Публиката (*става ѝ все по-весело*). Бис, Горюшкин! Браво!

Градоначалник (*объркан*). Честна дума, такива не бях виждал... Ама че гадняр!

Суфльор (*ръмжи*). Черни, неестествено огромни... Бе я върви по дяволите!... Поне от будката се разкарай...

Публика. Ха–ха–ха–ха–ха...

Градоначалник. Ще ви прочета писмо... Чуйте какво ми пишат. (Зад сцената шум и гласът на члена на управата: „Къде е тоя негодник?“ Вратата се отваря и на сцената се появява членът на управата. Той е със сако и червена вратовръзка.)

Член на управата (със страшен глас). Тук ли си, мръсноко?

Публика (във възторг). Браво, Хватаев!... (Откъм балкона долита остро изсвирване.) Удари го!!!

Член на клуба. Вие нямате право. Аз съм член!

Член на управата. Ще ти покажа аз на тебе какъв си член. Ще те науча аз тебе как ще ми се вмъкваш без билет!!!!

Земляника. Другарю Хватаев! Съветската власт не ви дава право да прилагате физическа сила.

Градоначалник. Прекратявам представлението. (Сваля си бакенбардите и перуката.)

Глас (от балкона, възхитен). Ванка, я виж, ми той бил млад! (Свиркат).

Член на управата (в екстаз). Ще видиш ти!!! (Хваща члена на клуба за яката, размахва го като парцал и го захвърля в публиката.)

Член на клуба. Помощ!!! (Стоварва се с глух вопъл в оркестъра.)

Градоначалник. Пахом, спускай завесата!

Земляника. Завесата! Завесата!

Публика. Милиция!!! Милиция!!!

Завесата пада.

МАМЗЕЛ ЖАНА

В нашия клуб на гара 3. имаше вечер на прорицателката и хипнотизьорка Жана. Тя отгатваше чужди мисли и спечели за една вечер 150 рубли.

Рабкор

Залата замря. На сцената се появи дама с тревожни гримирани очи, с лилава рокля и червени чорапи. Следваше я нахакана и сякаш проядена от молци личност с раиран панталон и хризантема в петлицата на сакото. Личността стрелна с поглед надясно и наляво, наведе се и прошепна в ухото на дамата:

— Плешивият на първия ред с хартиената якичка е втори помощник на началник-гарата. Наскоро е правил предложение за женитба и е бил отхвърлен. Нюрочка. *(На публиката високо.)* Дълбокоуважаема публика, имам честта да ви представя прочутата прорицателка и медиумка мамзел Жана от Париж и Сицилия. Познава миналото, настоящето и бъдещето, както и интимни семейни тайни!

Залата пребледня.

(На Жана.) Направи загадъчна физиономия, глупачке. *(На публиката.)* Но не бива да мислите, че тук има някаква магия или чудеса. Нищо подобно, защото чудеса няма. *(На Жана.)* Сто пъти съм ти казвал вечер да си слагаш гривната. *(На публиката.)* Всичко е основано изключително и само на силите на природата, с разрешение на местния профкомитет и на културно-просветната комисия, и представлява виталопатия, основана на хипнотизъм според учението на угнетените от английския империализъм индийски факири. *(На Жана.)* Под лозунга, по-встри, оная с чантичката, съпругът ѝ изневерява на съседната гара. *(На публиката.)* Ако някой желае да разбере дълбоки семейни тайни, моля, задавайте въпросите си на мен, а аз ще ги внуша с хипноза, след като приспя прочутата Жана... Ще ви

помоля да седнете, мамзел... Един по един, граждани! *(На Жана.)* Едно, две, три — ето на, вече ви се доспива! *(Прави някакви движения с ръце, сякаш сочи очите на Жана.)* Свидетели сте на изключителен пример на окултизъм. *(На Жана.)* Заспивай де, докога ще се пулиш? *(На публиката.)* И тъй, тя спи! Моля...

Сред мъртвата тишина стана помощник-началникът, изчерви се, после пребледня и попита с див от уплаха глас:

— Кое е най-важното събитие в моя живот? В дадения момент?

Личността *(на Жана)*:

— Гледай ме по-внимателно в пръстите, глупачке.

Личността повъртя показалеца си под хризантемата, после събра пръсти в няколко тайнствени знака, означаващи „раз-би-то“.

— Вашето сърце — заговори с гробовен глас и сякаш насън Жана — е разбито от коварна жена.

Личността запримига одобрително. Залата изохка, вперила погледи в нещастния помощник на началник-гарата.

— Тя как се казва? — изхриптя отхвърленият помощник.

— Нъ, ю, ръ, о, чъ... — завъртя пръсти пред ревера на самото си личността.

— Нюрочка! — отговори без колебание Жана.

Помощникът на началник-гарата стана от мястото си абсолютно позеленял, озърна се тъжно, изтърва си калпака и кутията цигари и излезе.

— Ще се омъжа ли? — извика изведнъж истерично някаква госпожица. — Кажете ми, скъпа мамзел Жана!

Личността огледа с опитно око госпожицата, взе предвид пъпчивия нос, косата с цвят на лен и кривия хълбок и показа до хризантемата нещо като среден пръст.

— Не, няма да се омъжите — каза Жана.

Залата загърмя като ескадрон, минаващ по мост, и попарената госпожица изскочи навън.

Жената с чантичката се отлепи от лозунга и се приближи към Жана.

— Недей, Дашенка — чу се зад нея дрезгав мъжки шепот.

— Не, никакво недей, сега ще ми станат ясни всичките ти гадни номера — отговори собственичката на чантичката и каза: — Отговорете ми, мамзел, моят съпруг изневерява ли ми?

Личността огледа съпруга, надникна в смутените му очета, взе предвид и силно изчервеното лице и сви пръст на кука, което означаваше „да“.

— Изневерява ви — отговори с въздишка Жана.

— С коя? — попита със зловец глас Дашенка.

„По дяволите, ами името? — позабави се личността. — Само да си го спомня... да, да, жената на онзи... по дяволите... а, спомних си — Ана“.

— Мила Ж...ана, кажете ми, Ж...ана, с коя ѝ изневерява нейният съпруг?

— С Ана — отговори уверено Жана.

— Знаех си! — възкликна сред ридания Дашенка. — Отдавна се досещах. Мерзавец!

С тези думи тя халоса мъжа си с чантичката по гладко избръснатата буза.

Залата избухна в бурен смях.

ТЕЛЯКИНЯТА ИВАН

В банята на гара Есино на Муромската жп линия в женския ден, в петък, неотклонно присъства несменяемият теляк бай Иван, та посетителките на банята се събличат от немайкъде пред него. Толкова ли не може да сложат в петъчен ден в банята някоя от жените, които работят в строителството?

Рабкор

ПРЕДИСЛОВИЕ

Толкова е неприлично да се пише за такова нещо, че чак перото ми клюмва.

1. В БАНИЯТА

— Бай Иване, ей, бай Иване!

— К'во искаш? Сапун и кесе имаш ли си?

— Всичко си имам, ама я се разкарай, ако обичаш, да те не виждам!

— Брей, виж я ти пъргавелката, аз ще изляза, а в туй време ще вземат да задигнат дрехите. После кой ще отговаря — бай Иван. Във вторник, като беше мъжкият ден, на началник-гарата му отъмкнаха табакерата. А кого хокаха? Мен, бай Иван.

— Бай Иване! Че обърни се поне за мъничко, колкото да притичам.

— Добре де, тичай!

Бай Иван се обърна към запотения прозорец на съблекалнята, оправи широката си рижа брада и замърмори:

— Брей, то пък чудото невиджано. Тя к'во си мисли? Да не би случайно да ми е кеф? Какво да правя, като ми е такава службата — неприлична... Службата ме задължава.

Женска фигура изскочи от чаршафа и хукна като Ева в рая, към къпалнята.

— Майчице, к'ва срамота!

Вратата към съблекалнята се отвори, пусна облак пара, а от облака излезе мокра, омекнала от парата бабичка, леля на един от майсторите. Старицата изстиска кесето и като примигваше от удоволствие, седна на кушетката.

— Честита баня! — чу над ухото си да й честити дрезгав бас.

— Благодаря ти, милинка. Благ... Олеле! Майчице, Богородичке. Ама ти си мъж?!

— И к'во като съм мъж?... Чаршаф ще искаш ли?

— Казанска света Богородичке! Разкарай се с тоя чаршаф, мръсно! Божке, че то к'во става в банята ни?

— Лелко, какво сте се развикала, нали като дойдохте, аз вече бях тук.

— Бе не съм те забелязала одеве! Зле виждам, безсрамнико. А сега като погледнах — брадата му като метла! Манка, безсрамнице, я се закрий с чаршафа!

— То туй не е работа, ами мъка — измърмори, докато се отдалечаваше, бай Иван.

— Бай Иване... я се изпарявай! — развикаха се жените откъм другата страна и се заприкриваха с тасчетата като с щитове срещу неприятеля.

Бай Иван се обърна на другата страна и там веднага се вдигна вой, бай Иван се завъртя още веднъж и този път вече го изгониха. Той плю и се оттегли в съблекалнята, заявявайки злоещо:

— Ако откраднат нещо, свалям от себе си отговорността.

2. В КРЪЧМАТА

В неделя, измъчен от седмичния труд, бай Иван беше седнал на бира в пивница „Червен Париж“ и се оплакваше:

— Мъка мъченическа е то туй, а не работа. В понеделник почвам да паля, във вторник се къпят разни работници, в сряда — които са с малки деца, в четвъртък най-обикновени мъже, а в петък е женският ден. За мен тоя ден е същински ад. Да имаше начин очите ми да го не виждат. Банята се напълнила с женоря, крещят, разхвърлят си партакешите. И най-важното — все по мен викат, а аз к'во съм им виновен? Като са ме сложили да я върша тая работа, аз трябва ли да наглеждам всичко, или не? Длъжен съм! По-лош народ от женорята няма. Само една скопосна жена съм видял — съпругата на новия чиновник, на Коверкотов. Прибрано женче. Дойде, всичко си сгъне, всичко си подреди и само ми рече: „Бай Иване, дано се продъниш в пъкъла, дано...“ Едно не й харесвам: много е милинка в лицето, пък на гърба й бенка, ама гадна, на прилеп мяза, като я зърнеш, и ти иде да плюеш...

— Ка-а-акво-о-о?! Какъв прилеп?... Ти за кого ги дрънкаш тия, мръсно червенокос?

Бай Иван пребледня, обърна се и видя чиновника Коверкотов. Очите на Коверкотов блестяха, ръцете му бяха свити в юмруци.

— Ти тоя прилеп къде си го видял, а? Ти що ги плещиш тия гадории? А?

— Ама защо гадории... — подхвана бай Иван, но не успя да довърши.

Коверкотов се приближи към него и...

3. В СЪДА

— Гражданино Коверкотов, обвинявате се, че на двацет и първи март тази година сте нанесли оскърбление с действие на работещия в банята гражданин Иван.

— Гражданино съдия, той опозори честта ми!

— Разкажете с какво сте опозорили честта на гражданина Коверкотов?

— Никого не съм опозорявал... Ох, мъко моя! Моля ви, гражданино съдия, да ме уволните от длъжността телякиня. Силици не ми останаха.

Съдията говори дълго и разпалено, притиснал ръце към сърцето и делото завърши с помирение.

След няколко дена освободиха бай Иван от работа в петъчен ден в женската баня и назначиха вместо него жена от тия, дето са в строителството.

След което на гарата отново настъпиха безметежни времена.

КАК БУТОН СЕ ОЖЕНИ

В управлението на Югозападните жп линии дажби се раздават само на женените. На ергените — среден пръст. Значи трябва да се ожениш. Управлението ще те сватоса.

Рабкор № 2626

Да не би господарят ти да е намислил да се жени?

Н. В. Гогол
(„Женитба“)

Железничарят Валентин Аркадиевич Бутон–Нецелувани, човек упорито и твърдо неженен, влезе в административния отдел на управлението и учтиво поздрави продоволственото началство.

— Какво има? Брей, виж го ти с каква вратовръзка се издокарал на точки!

— Че как иначе. Нали съм дошъл за дажба да моля.

— Аха. Ами оженете се.

— Но как тъй? — трепна Бутон.

— Много просто. Гражданското знаете ли го? Ще идете там, ще кажете, че така и така значи. Обичам я повече от всичко на света. Дайте ми я, иначе ще се хвърля в Днепър или ще се застрелям. Както предпочитате. Те ще ви регистрират. После ще приберете нейните документи, ех, и нея, разбира се.

— Коя? — попита неопитният Бутон.

— Ами Варенка, да речем.

— Тая пък Варенка коя е?

— Машинописката ни.

— Не искам — каза Бутон.

— Чудак! Аз доброто ти желая. Как не ти увира главата! Начин на живот ще водиш! Ти сега сутрин какво пиеш?

— Бира — отговори Бутон.

— Ето на, виждаш ли. А тогава ще пиеш шоколад или какао!

Бутон усети, че май му се повдига.

— Я се виж в огледалото на Югозападните жп линии. На какво приличаш? Връзката ти — пеперудка, а ризата мръсна. На панталона ти липсват копчета, типично ергенско безобразие! А като се ожениш, още не си отворил очи и съпругата: ще обичате ли нещо? Как ти е името?

— Валентин Аркадиевич...

— Та виж какво, Валюша, значи, или Валюн. Тя веднага ще те попита: да ти се хапва, Валюн, едно или друго, да ти се пие кафенце, Валюн? Валюша, та Валюша... Направо да побеснееш!... Тоест какви ги дрънкам?... Няма да знаеш в рая ли си или на Югозападната жп линия!

— Тя е с изкуствен зъб!

— Какъв глупак, да ме прости Господ. Зъб! Зъбът да не е ръка или крак? Освен това зъбът ѝ е златен! Тъй де, той може, в краен случай, и да се заложи. С една дума пиши заявление за встъпване в законен брак. Ние ще те благословим. След година ни викай на гражданско кръщение, ще пийнем!

— Не искам! — изкреця Бутон.

— Добре де, разбрах, че сте инат. На такъв ако щеш до утре му наливай в главата. Та ще ви помоля да не отнемате времето на зает човек.

— Дажба, ако обичате.

— Не!

— На какво основание?

— Не ви се полага.

— А на Птюхин защо сте му дали?

— Птюхин е по-горен от теб, той е женен!

— Значи аз без дажби да си умра от глад?

— Както обичате, младежо.

— Бе то как излиза — измърмори Бутон и пребледня. — Трябва или да умра от глад, или да си загубя скъпоценната свобода?!

— Я не ми викайте.

— Хайде, женете ме! — разкрещя се истерично Бутон. — Водете ме в гражданското, изяжте ме с каша! — И взе да си къса ризата.

— Разсилния! Викни Варенка! Другарят Бутон ще ѝ прави предложение на ръката и сърцето.

— Ама той що буйства? — попита разсилният.

— Полудя от радост. Промяна на живота в държавно учреждение.

СЪС СПОЙКАТА, ТА ПО ЧЕРЕПА

За основа на фейлетона е взето истинско произшествие, описано от рабкор № 742.

Едно от селата на Червения, на Фастовския район в Киевска област, дочака най-сетне голяма радост. Лично представителят на районния изпълнителен комитет Сергеев, същият и заместник-председател на местния комитет, освен това и началник на охраната на труда на гара Фастов, пристигна да прави спойка със селячеството.

Сякаш по радиото се пръсна вестта, че на еди-коя си дата Сергеев ще се обърне с лице към селото.

Селяните тръгнаха на тумби към дома-читалня. Дори шейсетгодишният дядо Омежо (по професия среднях), се въоръжи с тояжката си и се довлече на общото събрание.

В читалнята нямаше игла къде да падне, дядото се завря в един ъгъл, сви ухо на тръба и се приготви да възприема спойката.

На подиума гостът пееше като славей в градина. Партийната програма се ронеше от устата му на големи парчета, като от човек, който дълго я е нагъвал, но изобщо не я е смлял.

Селяците виждаха енергичната ръка, пъхната в разреза на куртката, и чуваха думите:

— Повече внимание на селото... Мелиорации... Производителност... Посевната кампания... среднякът и беднякът... задружни усилия... ние за вас... вие за нас... семе за посеvрайонът... го гарантира, другари... семена назаем... Народният комисариат по земеделието... движението на цените... Народният комисариат по просветата... трактори... кооперация... облигации...

В читалнята пърхаха тихи въздишки. Докладът се лееше като река. Докладчикът бавно се обръщаше в профил, докато най-сетне се обърна с лице към селото. Първият предмет, който му се хвърли в очи в това село, беше огромното сбръчкано ухо на дядо Омелко —

същинска грамофонна фуния. На лицето на дядото беше изписана усилен мисъл.

Всичко на този свят има край, свърши и докладът. След ръкоплясканията се възцари няколкоминутно напрегнато мълчание. Най-сетне председателстващият събрание стана и попита:

— Някой да има въпроси към докладчика?

Докладчикът се озърна гордо: на този свят няма въпрос, на който да не мога да отговоря!

И тогава се случи драмата. Тояжката изтрополя, дядо Омелко стана и каза:

— Ша помоля, другари, другарят спояващ простичко да ни разкаже доклада си, щото аз нищичко не разбрах.

След като извърши такава непристойност, дядото си седна на мястото. Настана мъртва тишина и всички видяха как Сергеев целият пламна.

— Тоя пък индивид кой е? — прозвуча металният му глас.

Дядото се докачи.

— Аз не съм индюид... Аз съм дядо Омелко.

— Член ли е на комитета на безимотните? — обърна се Сергеев към председателя.

— Не, не е член — отговори притеснено председателят.

— Та-а-ка! — възкликна хищно Сергеев, — значи е кулак?!

Събранието пребледня.

— Ами изхвърлете го тогава! — ревно изведнъж Сергеев и като изпадна в изстъпление и забрава, се обърна към селото не с лице, а със съвсем противоположно място.

Събранието замря. Никой не вдигна ръка срещу престарелия дядо и кой знае как щеше да свърши всичко, ако секретарят на селсъвета Игнат не беше спасил докладчика. Секретарят налетя като ястреб на дядото, нарече го „кучи дядо“, повлече го за яката и го изхвърли от читалнята.

Ако ви изхвърлят от тържествено събрание, нищо чудно, че ще протестирате. Дядото забиваше крака в пода и мърмореше:

— Шейсет години живея на тоя свят и не знаех, че съм кулак... освен това много ви благодаря за спойката!

— Слушай — пуфтеше Игнат, — ще ти дам аз на теб едни разговорчета. Хубаво ще ми поприказваш. Ще ти докажа какъв си

елемент.

Игнат имаше оригинален начин да доказва. Или по-точно: щом извлече дядото на двора, така го халоса по тила с нещо много тежко, та на дядото му се стори, че обедното слънце угасна и на небето изгряха звезди.

Не се знае с какво беше доказвал Игнат на дядото. Според последния (а той го знаеше най-добре), било с нещо гумено.

С това на спойката с дядо Омелко беше сложен край.

Впрочем не съвсем, защото след спояването дядото оглуша с едното ухо.

* * *

Вижте какво, другарю Сергеев. Ще си позволя да ви дам два съвета (те се отнасят и за Игнат). Първият — осведомете се за здравето на дядото.

И вторият: спойката си е спойка, но да се осакатяват селяните все пак не е редно.

В противен случай вместо спойка ще има неприятности.

За всички.

И по-точно за вас.

ОПАШКА С УГРИЗЕНИЯ

Пред сградата на Московското управление за углавни престъпления имаше опашка.

— Ох, ох, ох, майчице! Чакаш, чакаш...

— Няма как. Вие, позволете да попитам, счетоводител ли сте?

— Не, аз съм касиер.

— Да се арестувате ли сте дошли?

— Ами естествено!

— Похвално! А с колко, позволете да попитам, сте вътре?

— С триста десетачки.

— Дребна работа, младежо. Година. Но като се вземе предвид чистосърдечното разкаяние, пък и октомври приближава. Ех, ще полежите общо взето три месеца и ще се върнете под сянката на келепира.

— Наистина? Направо ме успокоихте. Толкова се бях отчаял. Отивам снощи при един адвокат за съвет, а той като взе да ме плаши, членът е такъв, рече, че с по-малко от две години строг тъмничен няма да се отървете.

— Само лъжат, младежо. Повярвайте на опитен човек. Извинете, ама какъде сте се забързаш, я хайде на опашката!

— Граждани, пуснете ме да мина. Злоупотребих с държавни пари! Мъчи ме съвестта...

— Тя всички ни мъчи, драги, не сте само вие.

— Аз — боботеше нечий бас — пропих държавната лавка на Московската селска промишленост.

— Бива си те. Е, ще видиш сега дявола по пладне, ще те затрият, раба божий.

— Нищо подобно. Ами ако съм неграмотен? И недоразвит? А наследствените социални условия? А? Ами неосъждан? А това, че съм алкохолик?

— Че как тъй са доверили напитките на алкохолик?

— Аз нали туй им казвах...

- Вие какво обичате?
- Аз, гражданино милиционерски началник, изтерзан от угризенията на съвестта...
- Ще прощавате, ама как тъй ще пререждате, и аз съм изтерзан...
- Моля, моля, аз от десет часа съм зачакал да се арестувам.
- Говорете кратко, презиме, учреждение и колко.
- Фиолетов ми е името, Миша. Изтерзан от угризения...
- Колко?
- В Махротръст — двеста десетачки.
- Сидорчук, приеми гражданина Фиолетов.
- Може ли да си взема четката за зъби?
- Можете. Вие колко?
- Седем души.
- Семейство?
- Тъй вярно.
- Колко взехте?
- В пари двеста, вехто дамско палто, часовник, свещници.
- Нещо не ви разбирам, палтото на учреждениято ли беше?
- Защо? Ние с учреждения не се занимаваме. Частно семейство на Штипелман.
- Вие ли сте Штипелман?
- Съвсем не.
- Тогава какво общо има тук Штипелман?
- Това, че го убихме. Нали докладвах: седем души — жената, пет дечица и бабата.
- Сидорчук, Махрушин, вземете мерки срещу рецидив.
- Ама как тъй ще му давате предимство?
- Граждани, проявете съзнателност, той е убиец.
- Какво като е убиец? Върло важно! Аз може цяло учреждение да съм вдигнал във въздуха.
- Безобразие. Бюрокрация. Ще се оплачем.

ДВУЛИКИЯТ НАГ

На гара Фастов началник–гарата издаде заповед нито един служащ да не изпраща кореспонденции във вестниците, преди той да ги е прегледал. Но когато пристигналият кореспондент разбра за това, заповяда да заключат тетрадката със заповедите.

Рабкор 742

— Поканих ви, другари — подхвана Наг, за да ви съобщя една гадост: бях осведомен, че мнозина от вас пишат във вестниците.

Поканените замряха.

— Не очаквах това от скъпите си колеги — продължи с горчивина Наг. Толкова солидни чиновници... тоест служители... И изведнъж... Ах, ах, ах, ах, ах!

И главата на Наг се заклати като на порцеланов котарак.

— Бих желал да разбера кой нахалник хвърля сянка върху скъпата ни гара? Тоест, ако го знаех...

И Наг огледа изпитателно присъстващите.

— Дали не е другарят Бабкин?

Бабкин позеленя, стана и, притиснал ръка към сърцето, заяви:

— Ей Богу... честна дума... кълна се... пръст ще ям... пред икона ще се закълна... Да не дочакам карта за почивка... да ме уволнят поради съкращения в щата... ако съм аз!

Думите му бяха пропити с искреност, в която човек просто не можеше да се усъмни.

— Тогава трябва да е другарят Рабинович?

Рабинович отговори тутакси:

— Ама разбира се! Каквото и да се случи, веднага Рабинович. Може ли Рабинович да не е виновен за всичко! Като стана аварията — Рабинович. Бързият влак закъсна с осем часа — пак Рабинович. Не

раздадоха навреме работно облекло — Рабинович! Избраха Хинденбург — Рабинович? А кой пише във вестника — пак Рабинович? И защо това да съм аз, Рабинович, а да не е той — Азербайджанян?

Азербайджанян отговори:

— Я стига си лъгал! У дома даже мастило няма. Само червено азербайджанско вино.

— Тогава нима е Бандуренко? — попита Наг.

— Тук да пукна!... — обади се Бандуренко.

— Странно. Гарата пълна с хора и кажи-речи през ден някой ей такава кореспонденция праща, а като попиташ: „кой?“ — виновен няма. Да не би случайно Светият дух да ги пише?

— Трябва да се предположи — прошепна Бандуренко.

— Абе тоя Свети дух, само да ми падне, аз...! Добре де. Иван Иванич, прочетете им заповедта и всички да се подпишат!

Иван Иванич стана и прочете:

— „Обявявам на служащите в поверения ми... че забелязал... обръщам внимание... недопустимо... И с една дума... да не са посмели...“

* * *

Оттогава гара Фастов сякаш се провали вдън земя. Мълчание.

— Странно — разсъждаваха в столицата, — толкова голяма гара, а нищо не пишат. Възможно ли е там да не стават никакви произшествия? Трябва да пратим кореспондент.

* * *

Влезе разсилният и каза уплашено:

— Другарю Наг, при вас е пристигнал кореспондент.

— Лъжеш — каза Наг и пребледня, — нямала си баба белица! Затова цяла нощ сънувах два едри плъха... Божичко, ами сега какво да правя? Натири го да си върви... Тоест покани го тук... Здравейте, другарю... Заповядайте, седнете. В креслото, ако обичате. На стола ще

ви е много кораво. С какво мога да ви бъда полезен? Приятно ми е, приятно ми е, че сте решили да посетите нашия затънтен край!

— Дошъл съм да установя връзки с вашите кореспонденти.

— Ама моля ви се! Боже Господи! Аз от половин година се мъча да ги установя проклетниците. Пък те все не щат. Такъв ни е народецът. Ужасно див народ, между нас казано... Двайсет хиляди пъти съм им повторил: „Пишете, дяволи недни, пишете!“ Ред не са написали, само пиянстват. Стигна се дотам, че макар да съм претоварен с работа, както сам разбирате, скъпи другарю, дори им предлагам: „Пишете, рекох, в името на всичко свято, аз лично ще ви оправям кореспонденциите, лично ще ви помагам, лично ще ги пращам, само пишете, да не видите хаир дано.“ Не, не пишат! Бе аз ей сегичка ще ви ги извикам, да се полюбувате лично на нашето фастовско народонаселение. Разсилен, свикай служителите в моя кабинет.

Когато всички дойдоха, Наг мило се усмихна с едната си буза на кореспондента, а с другата на служащите и каза:

— Ето, скъпи другари, защо съм ви поканил. Ще прощавате, че ви откъснах от работата. Ето, другарят кореспондент е пристигнал от центъра да ви моли, другари, да не ви мързи, другари, да си кореспондирате с нашите столични другари. Неведнъж съм ви молил, другари...

— Не бяхме ние! — отговориха уплашено Бабкин, Рабинович, Азербайджанян и Бандуренко.

— Заклаха ме тия дяволи! — възкликна безмълвно Наг и продължи на глас, заглушавайки ропота на хората: — Пишете, другари, умолявам ви, пишете! Съюзният ни печат отдавна очаква вашите кореспонденции, като манна небесна, ако мога да се изразя така? Защо мълчите?...

Народът продължи да безмълвства.

ЗАПОРОЖЦИТЕ ПИЩАТ ПИСМО НА ТУРСКИЯ СУЛТАН

Тамбов, Началника на 4-ти участък.

*... Моля съобщете незабавно: с каква
именно цел станахте абонат на местния
вестник „Тамбовска правда“?*

Из служ. записка на
началника
от 7 май т.г.
Съобщил рабкор №

56

НУ–4, тоест началникът на 4-ти участък на жп линията, затвори добре вратата за канцеларията и каза:

— Поздравявам ви, драги колеги. После се обърна към счетоводителя, поклони му се подигравателно и добави: — Най-вече на вас мерси, уважаеми другарю Кришкин. Грачихте, грачихте: абонирай ни, абонирай ни — на ти сега един абонамент! Та сега какво ще му отговорим?

Мълчание.

— Четящи читатели — продължи язвително НУ–4, — живеехме си мирно и тихо, никого не закачахме. Да, ама не, на тях вестник им трябвал. Как ще се оправдая сега пред началството?

Мълчание.

— Мълчите, а? — попита с горчивина НУ–4. — Натопихте ме и да ви няма, така ли? Сам си се оправяй, дъртако неден, казвай защо си подкокоросал подчинените си да се абонират за вестник?

— Ядосан ли е? — попита деловодителят.

— Не е за приказка — отговори НУ, — направо е побеснял. С каква цел се абонирахте — това иска да знае?

— Ехиден въпрос — отбеляза старшият майстор.

— Да бе, бъдете спокойни — обади се НУ, — там умеят да питат. Там просто ей тъй не питат. И тъй, вашето уважаемо мнение, другари четящи?

— Трябва да свикаме военен съвет. Все ще измислим нещо — посъветва деловодителят.

— Правилно! Седнете в кръг, братлета — изкомандва тревожно НУ, — заедно я загазихме, заедно ще отговаряме. Като другари.

Всички събраха с грохот столовете си.

— Запорожците пишат писмо на турския султан, картина на прочутия художник Айвазовски!

— Картината е на Репин — каза образованата машинописка.

— По дяволите, не е важно! И тъй, моля желаещите да представят предложенията си. Как по-хитро да му го извъртим?

— Само да не помисли, че сме го чели!

— Опазил ни Господ...

— Няма да се отървем от неприятности.

— Аз имам предложение!

— Е?

— Да му напишем, значи, така: предвид на това, че тапетите в поверената ми канцелария вследствие на гражданската война...

— Вася, записвай...

— ... съвсем избеляха, бе закупен комплект от вестник „Тамбовска правда“ за облепване на споменатото помещение.

— Чудесно!

— Не е много чудесно. Ще отговори с въпрос — поради що не го облепихте с чиста хартия?

— Ами ако опитаме така... Пиши, Васюк: по причина на това, че цигарената хартия е ужасно скъпа, от мен бе закупен комплект от този вестник, за да го ползват служащите от поверения ми участък като цигарена хартия.

Основание: вестник „Тамбовска правда“ се печата на полезна за здравето долнокачествена тънка хартия. Освен това „Известията на Изпълнителния комитет“ не стават за пушене, понеже са дебели.

— Хитро!

— А знаете ли какво? — обади се изведнъж един от приятелите на НУ — Аз знаете ли какво измислих? Ванюша, имам предложение...

— Давай!

Приятелят се смути.

— В присъствието на дами ми е неудобно.

— На ухо ми го кажи.

Сред тихия смях на запорожците, които явно се бяха сетили за какво става дума, приятелят прошепна нещо на ухото на НУ.

— Глупак — отговори му кратко НУ, — седни си.

— Абажури за лампите сме правили!

— Запиши.

— Масите сме застилали!

— Това е добре!

— Летни фуражки за майсторите!

— За разпалване на печките в служебните помещения!...

До вечерта отговорът беше готов, преписан на пишеща машина и изпратен:

В отговор на вашето запитване под № 4393 от 1 май т.г. съобщавам, че вестник „Тамбовска правда“ беше закупен от мен за техническите нужди на поверения ми участък като например: облепване на служебните помещения, разпалване на печките, застилане на масите, направа на абажури за лампите в канцеларията и на фуражки в качеството на летни работни дрехи.

Що се отнася до подозрението, че уж в участъка били чели вестника, съобщавам, че нищо подобно не съм забелязал. В случай, че открия нещо, срещу виновните ще бъдат взети бързи мерки. С уважение, ваш НУ...

ОТНОСНО ПОБОЯ НАД ЖЕНИТЕ

Пред мен лежи забележително писмо. Ето откъси от него:

Аз съм семеен и затова знам, че повечето семейни сцени стават поради материални несгоди. Жената пищи: „Я виж само еди–кои си познати как живеят!“... Такъв род аргументация те изкарва от нерви. Много е лошо, ако главата на семейството лесно вдига ръка, че и я перне по врата!...

Та в такъв случай според мен е до известна степен полезно да се обърнеш към местния профкомитет, но не за да се жалваш, а за съвет и не за да накажат побойника, а за да се отстрани причината, предизвикваща семейни кавги... Местният профкомитет не е съдия, но като съюзен орган, в чиито задължения влиза, между другото, и грижата за добруването на членовете, той може да намери начин да помогне на угнетяваната, като подхване например ходатайство за предоставянето на угнетяващия на работа, която да осигурява по–добре неговото съществуване...

* * *

Скъпи семейни другарю! Позволете да ви нарисувам картината в профкомитета след претворяването в живота на вашия проект.

Явява се в профкомитета семеен човек.

— Какво ще обичате?

— Ами поосакатих днес жената.

— Та–ака, та с какво, значи, я цапардосахте?

— С чиния от фабриката на бившия Попов.

— Ама че чудак! Че кой се бие с чинии? Съдовете пари струват. Да бяхте взели ръжена. Понеже сигурно сте строшили чинията?

— То се знай. И главата ѝ също.

— Ех, главата не е толкова важна. Главата в краен случай може и да зарасне. Надявам се, че не сте усмъртили съпругата?

— Нищо ѝ няма!

— Ето на, виждате ли, а чинийката няма да оздравее. Разсипник сте вие. Та по какъв повод беше дискусиата със съпругата? На каква тема я бихте?

— Ами то... кхъм... Вчера ни дадоха заплатите. Та се отбихме, разбира се, с кума...

— В кръчмата?

— Ами ясно. Поръчахме си по две бирички... После още две... после още две...

— На дузини ги смятайте, по-бързо ще стане.

— Н-да... та пийнахме, значи... И си тръгнахме...

— Прибрали сте се?

— Там е работата я, че се отбихме при Сидоров... Там пийнахме мадейра...

— Та-ака... А после...

— После ходих още някъде, ама да ме убиете — не помня къде. Тази заран си се прибирам, а оная змия като ми засъска...

— Коя змия, да прощавате?

— Жената, разбира се. Къде ти е, вика, заплатата, пиянде с пиянде? От дума на дума... е, не издържах...

— Та-ака... Та какво да ви правим? Вие кой разряд имате?

— Девети.

— Ами добре, даваме ви десети!

— Покорно благодаря!

* * *

След като строши на своята змия ръката, той премина от десети разряд в дванайсети. Тогава ѝ отхапа ухото — и мина в шестнайсети. След това ѝ изби с ботуша едното око — и хайде в двайсет и четвърти

тарифен разряд. Но в тарифата по-висок разряд няма. Пита се, ако вземе, че я изкорми, накъде да го повишаваме?

Лична заплата ли да му гласуваме?

А, не, скъпичко ще ни излезе!

* * *

Човекът беше началник-гара, строши на жена си три ребра, направиха го контролор по движението! Той взе тогава, че я уби. Да, ама всички по-високи длъжности бяха заети. Пита се сега — как да го наградим? Ще се наложи с парична сума да стане!

* * *

Не, семейни човече! Проектът ви не струва. Бият си жените не защото не им стигат парите. Бият ги, защото са невежи, защото са диви, а също и алкохолици, и тук никакви разряди няма да помогнат. Побойника и началник на подвижния състав да го направиш, той пак ще продължи да си използва юмруците.

Други средства са необходими за лекуване на семейните недоразумения.

НЕГЪРСКО ПРОИЗШЕСТВИЕ ПИСМО НА РАБКОРА ЛАГ

Когато четеш в разни вестници как бият негрите в Америка, не си много изненадан, защото в цивилизованите страни това си е явление житейско.

Но ако в нашата страна се случи произшествие, поразен си до мозъка на костите! В социалистическата държава нямаш право да биеш никого по муцуната, та ако ще да е муцуната на Кирилич.

И тъй, 19 юни т.г.

Беше ден на безкрайно тържество, но и на огромна мъка за всички жени и деца. Понеже стана получаването на заплатите и бюфетът на гара Рязск–I се препълни с наши отговорни труженици. Сред тях беше удостоил бюфета с присъствието си и нашият отговорен кооперативен деец, някой си В. Той, значи — един.

Освен него и член на местния комитет, той същият член и на бюрото на учреденския профсъюз, той същият известен скандалджия и алкохолик, извънредно знаменита личност, чието презиме започва с буквата Х. С него станаха двама.

Трети — бившият член на профсъюза Корелин. Нищо особено, доста симпатична личност, която не се беше прославила с големи подвизи в републиката, предимно монтьор.

И четвърто, разни други личности.

С една дума, насядаха те край масите и се нарязаха до пределно натоварване, по четиристотин и двайсет пуда на ос, че после и отгоре, от което почнаха да им загряват шийките и буксите.

Пръв дерайлира именно нашият кооперативен деец и заяви гръмогласно:

— Братлета! Почва да ми се струва, че не сме на гара Рязск, а в Америка, в град Чикаго!

Защо му се беше привидял Чикаго, един дявол знае.

Останалите ревнаха като деца, изоставени от майките си:

— Загинахме си! Значи няма да видим вече силна руска водка!

— Грешите като риба в лед! — заяви им нашият кооператор, че като ревна:

— Псст!... Ей ти, негъра!

И се появи келнерът Кирилич. Той не е никакъв негър, а обикновен бял човек.

— Какво ще обичате?

— Донес ни бутилка от яката руска.

— Веднага!

Донася той след известно време бутилка силна руска водка и заявява:

— Парите, ако обичате...

Сега цялата компания се възмути до самото си дъно:

— Какво, нямаш ни доверие?! Бе ти знаеш ли ние кои сме?

А Кирилич да вземе да им отговори:

— Много добре зная! — (Как да не знае! Той нали тъкмо затова им иска парите.)

Надигна се нашият разярен кооператор В. И като ревна:

— А, така ли?

И така фрасна с кооперативно–отговорния си юмрук Кирилич по ухото, че на всички присъстващи от първа класа свитки им излязоха от очите.

След което стана скандал.

Как гледате на такива произшествия, другари?

Рабкор Лаг

Ние гледаме на такива произшествия крайно отрицателно и тъкмо затова публикуваме вашето писмо.

СБЪРКАНИЯТ ПАНТАЛОН

*Бързина е необходима само при ловенето на
бълхи.*

Изречение

Председателят на местния комитет на локомотивното депо обяви заседанието за открито в 6 часа и 3 минути.

След това оповести дневния или по-точно вечерния ред.

Менюто се оказа от едно блюдо: „Разглеждане на съществуващия колективен договор и сключване на нов“.

— По американски, другари, без да губим излишни думи — заяви председателят. — Началото няма да го четем, там няма нищо важно. От първа страница всичко отпада, следователно пристъпваме направо към параграфите. И тъй, глава първа, параграф първи, точка „л“, забележка „б“: „Необходимо е усилено въвличане на отделни активни трудещи се в производството, като им се дават конкретни поръчения...“ Такъв е параграфът, значи. Кой е за въвличането?

— Аз съм за!

— Моля, вдигнете ръце.

— И аз съм за!

— Мнозинство!

Заседателната машина се завъртя. След параграф „л“, разгледаха и параграф „п“. След „п“ — „ф“, след „ф“ — „х“ и временцето мина незабелязано.

Течеше четвъртият час на заседанието, когато стана оратор и говори час и петнайсет минути за преминаването от заплащане на акорд към заплащане в рубли, докато всички не взеха да вият и не го помолиха да млъкне!

След това разгледаха още двеста и девет параграфа и внесоха двеста и девет поправки.

Течеше шестият час на заседанието. На последната пейка двама разстлаха одеяло и заръчаха да ги събудят в осем и половина, направо за закуска.

След половин час един от тях се събуди и дрезгаво ревна:

— Аксиния, квас! Пребих те!

Обясниха му, че е на заседание, а не у дома си, след което той отново заспа.

По време на седмия час от заседанието един от ораторите се сапикаса и каза с прозявка:

— Бе нещо не разбирам. В точка хиляда и пета пише, че получават до петдесет процента, но не повече от четирийсет милиона. Как тъй — милиони?

— Печатна грешка — каза, посинял от умора, американският председател и се взря мътно в точка хиляда и пета. — Чети: рубли.

Разсъмваше се. На разсъмване изведнъж нечий бас поиска от председателя:

— Я ми дай, миличък, за малко колективния договор, че май нищичко не разбирам.

Повъртя го в ръце, отнесе се на страница първа и възкликна:

— Брей, дявол да те вземе — а после добави, като се обръщаше към председателя, — ти си глава с ухо!

— Това на мен ли го казвате? — учуди се председателят.

— На теб — отговори басът. — Ти к'во четеш?

— Колективния договор.

— От коя година?

Председателят стана червен като рак, прочете първата страница и каза:

— Ама че бъркотия! Простете ми, хора православни, аз договора от хиляда деветстотин дващсет и втора година съм ви наливал в главите.

Тогава всички се събудиха.

— Сбърках, мили братя — каза умилно председателят, — простете ми, скъпи другари, не ме бийте. В стаята беше тъмно. Та съм пъхнал, значи, ръка в друг панталон, хиляда деветстотин дващсет и пета година ми е в раирания.

МНОГОСТРАДАЛНИЯТ ТАТКО

I

След като свършиха работа, Василий се изправи и заговори със сълзи в гласа:

— Имам радостно събитие, приятели. Съпругата ми се освободи от бременност с детенце от мъжки пол, за което детенце застрахователната каса ми отпуска осемнайсет сребърни рубли. За зестра значи. Да купим на малкия камизолки, одеялце, та нощем да не реве от студ, кучешкото му коте. Колкото останат, ще са за съпругата, да си хапва по-яко. Тъй де, нека си хапва майката-страдалка. Да не мислите, скъпи приятели, че раждането е лесна работа?

— Не сме пробвали — отговори приятелите.

— Ами опитайте — отговори Василий и се запъти, облян в щастливи сълзи, към застрахователната каса.

II

— Имам радостно събитие. Многострадалната майчица се освободи от бременност — каза Василий, заврял глава в прозорчето на касата.

— Разпишете се — отговори му касиерът Ваня Нелюдим.

Едновременно с Василий и симпатичният момък Аксинич получи за инфлуенца 7 рубли и 21 копейки.

III

— Имам радостно събитие — каза Василий, — многострадалната ми се освободи от бременност с детенце...

— Да идем в кооперацията — отговори Аксинич, — детенцето ти трябва да се полее.

IV

— Две бутилки руска от яката — поръча Аксинич в кооперацията, — и какво друго да вземем, по-лекичко?

— Коняк вземете — посъветва ги продавачът.

— Хубаво, дай и две бутилчици коняк. Още нещо да ни препоръчаш, нещо освежаващо?

— Пелиновата ракия ни е много хубава — посъветва ги продавачът.

— Добре де, дай и две бутилки от пелиновата.

— Още нещо? — попита продавачът.

— Ами сложи, значи, фунт и половина салам, и от селдата дай.

V

Лампата кротко светеше в нощта. Многострадалната майка лежеше в кревата и си приказваше сама:

— Много бих искала да знам къде е тоз татко.

VI

Василий се появи на разсъмване.

— Покрай Сеня, покрай тухлите, обикнах и тухларната аз... — пееше с нежен глас Василий, застанал наред стаята. Калпака си държеше в ръка, а цялото му сако беше, кой знае защо, в пух.

Като видя семейната картина, Василий се разплака.

— Майчице, съпруго моя законна — занарежда Василий, ронейки сълзи на умиление, — само като си помисля какво си изтърпяла, прекрасна моя половинке на живота ми, че то лесна работа ли е да родиш, а? Ам'че то туй е ужас, може да се каже! — И Василий удари калпак в пода.

— Къде са парите за зестрата на детенцето? — попита с леден глас многострадалната съпруга.

Вместо отговор Василий горчиво зариде и обърна пред многострадалната портмонето си.

В гореспоменатото портмоне бяха налице: 85 сребърни копейки и 9 медни.

Многострадалната каза още нещо, но какво именно не знаем.

VII

След известно време делегатката на женския отдел в работилницата прие заявление, подписано от много жени, в което заявление се четеше следното:

... застрахователната каса да изплаща помощите за раждане и отглеждане на децата ни в натура чрез кооперацията и не на мъжете ни, а на нас, техните съпруги.

Така ще е по-спокойно и по-сигурно, за което и ходатайстваме.

Подпис: Техните съпруги

Към подписите на техните съпруги моли да бъде присъединен и неговия.

М.

ДИНАМИТ!!!

Тази пролет ни пратиха динамит за разбиване на ледени блокове. Останаха 18 фунта и сега нашият участък направо не знае какво да го прави. Страхуваме се да не избухне, а няма на кого да го дадем. Страшна беля си взехме с тоя динамит!

Рабкор

На всички видни места в управлението на жп участъка висяха официални забрани:

Пушенето най-строго забранено!
Не говорете високо!
Не трополете с ботушите!

Освен това на външната врата на железничарското общежитие висеше обява с не толкова официален характер:

Ако вашите деца не спрат да препускат,
ще им откъсна ушите из корен! Иванов седми.

На релсите, след семафора, бяха окачени червени сигнали и надписи:

Не свири!
Скорост шест версти в нас!

Влаковете влизаха крадешком в гарата с тихо съскане на спирачките, а в кухните на вагон–ресторантите гасяха огъня. Охраната минаваше през влака и предупреждаваше:

— Граждани, милички, угасете си цигарките. На тая гара държат динамит.

* * *

— Ще ти дам аз едно кашляне — (шепнешком), — ще видиш ти едно кашляне.

— Много съм настинал, Сидор Иванович.

— Ще видиш ти една настинка. Боботи като в бъчва! Ти ще се накашляш, а мен цялата гара ще ми хвъркне във въздуха.

— Голяма беля е тоя динамит, Сидор Иванич.

— А ти недей да тропаш с ботушите и белята няма да стане.

* * *

— Вие къде го държите, Сидор Иванич? — попита един току–що пристигнал.

— Вкъщи, в гостната. Увихме го в мокра кърпа и под канапето.

— Все едно че е тютюн?

— Хубав тютюн, няма що. Кучешка каторга е това, а не живот. Наложих се да пратя дечицата при леля. Те, ангелчетата, се зарадваха. Заподскачаха: „Татко донесе динамит, татко донесе динамит...“ Напердаших ги, дяволите недни, и ги пратих да погостуват.

— Тъй де, колко му е да стане беля!

— Там е работата я. Наложих се дежурства да даваме. Денем жената го пази с винтовка, вечер — готвачката, нощем — аз.

— Да бяхте го изпратили нанякъде.

— Опитах. Лично го опаковах. Запечатах го. Нося го на гарата в багажното отделение. А кантарджията ме пита: „Сидор Иванович, какво носите в пакета?“ Отговарям му: „Ами нищо работа — рекох, — не обръщай внимание, това са осемнайсет фунта динамит. Изпращам

ги в Омск“. А той, представяте ли си, заряза багажното, прехвърли се през прозореца и избяга. Дим да го няма.

— Ама че история!

— Мъка! Опитвах се на друга жп линия да го подаря. Написах им бележка. Така и така, значи: *Изпращам ви, скъпи съседе от Самаро–Златоустовския жп участък, подарък, 18 фунта динамит. Ползвайте си го както обичате. Обичащ те, Омски жп участък.*

— Ами те?

Сидор Иванич порови в джоба си и извади телеграма:

Адрес 105. Бе я вървете по дяволите. Точка.

Сидор Иванич наведе унило глава и въздъхна.

— Сидор Иванич, знаете ли какво — посъветва го пристигналият, — защо не се опитате да го подарите на Червената армия?

Сидор Иванич живна:

— Виж, това е идея. Как не се сетих.

Вечерта в службата съчиниха послание със следното съдържание:

Дълбокоуважаеми др. Фрунзе, като израз на любов към Червената армия, изпращаме 18 фунта динамит. С уважение, Омски участък на жп линията.

Имаше и послепис:

Молим само да пратите ваш човек, опитен военен, да го вземе, понеже от нашите хора никой не ще да го откара.

Отговор от другаря Фрунзе още няма.

САНТИМЕНТАЛЕН ВОДОЛЕЙ

За основа на фейлетона е взет реално съществуващ документ, съчинен на сточна гара Воронеж–Югоизток, който ни бе съобщен от рабкор 1011.

Иван Иванич, началникът на сточната гара, влезе в кабинета си, грижливо си събу галошите, сложи ги в ъгъла и седна зад бюрото си.

В този миг окото му забеляза на масата служебен документ. Началникът го разгърна, прочете го и тутакси се разрида от радост.

— Оцениха началника... Спомниха си за мен... — мърмореше той.

Той позвъни.

— Извикай Сидор Сидорич, помощника ми — заповяда на разсилния.

— Сидор Сидорич, вървете при Иван Иванич — каза разсилният на помощника.

— Те к'во правят? — попита помощникът.

— Те ридаят — обясни разсилният.

— От к'ъв дявол ридае?

— Не мога да знам.

— Да го вземат дяволите макар — боботеше помощникът, тръгнал по коридора към кабинета, — миг спокойствие няма с него. Ту се смее, ту ридае, ту някакви документи съставя. Измъчи ме с тия документи, проклетникът.

— Какво ще заповядате, Иван Иванич? — попита той сладко, влизайки в кабинета.

— Гълъбче — каза през пелена от дъжд началникът, — нечакана радост ме сполетя. — И водата шурна от началника като из чешма. — Получих ново назначение. Значи ненапразно съм служил за благо на

социалистическото отечество... На църквата и отечеството за уте... Пфу, какви ги дрънкам! С една дума назначават ме. Напускам ви...

„Слава тебе, Господи, царице небесна, угодници свети, чухте молитвите ми — мислеше си помощникът, — сподоби ме Господ за дългото търпение, край на сибирската ми каторга“, а на глас каза:

— Какво говорите. Ах, какво нещастие! Че как ще я караме без вас? Ах, ах, ах, ах, ах, ах, ах! — „Сега трябва да заридая, дяволите ме взели, пък не мога. От четиринайсетгодишен не съм плакал, ах, да опустееш дано!“ — Той извади кърпа, скри сухите си очи и най-сетне успя да заридая с малко неестествен глас, напомнящ вълчи вой.

— Викнете разсилните да се сбогуваме — каза мокрият до кости щастливец.

— Ето, Иван Иванич ни напуска — заяви с престорено треперещ глас помощникът и като ръгна разсилния с пръст в хълбока, добави тихо: — Ридай!

Разсилният от учтивост заридая.

Пак от учтивост след пет минути ридаяха всички подчинени на началник-гарата.

След като отридаха колкото трябваше, те се успокоиха и се заловиха за работа. Но това не беше краят.

— Ами знаете ли какво, Сидор Сидорич — каза поизсъхналият началник, — аз просто нямам възможност да се сбогувам с всички, понеже трябва да потегля още днес. Та как да се сбогувам със скъпите си колеги: с чиновничетата, телеграфистчетата, машинописчиците, счетоводителчетата.

„Олеле, пак ще почне да вие, това вече не се трае“ каза си помощникът. Но началникът не почна да вие, а измисли великолепен план.

— Ще се сбогувам с тях в писмена форма. Та да ме помнят скъпите ми другари в трудната ни работа за изграждането на скъпата ни република...

Веднага седна до бюрото и съчини долуизложеното произведение на изкуството:

ДРУГАРИ!

Тъй като получих назначение, а нямам възможност да се сбогувам лично с всички вас, прибягвам към писмено прощално слово.

Другари работници и служащи, след като поработих с вас повече от година на непосредствена, низова, практическа, упорита, незначителна, но трудна гарова работа, дължен съм да отбележа нещо, което е било отбелязвано и преди мен няколко пъти в нашия съветски печат, а именно: Само в съвместна задружна работа с широките работнически маси всеки ръководител може да подобри повереното му стопанство, и това в частност, а погледнато по-общо, работническата класа е длъжна да преустрои цялото съветско стопанство на нови, наши, пролетарски начала, т.е. колкото по-скоро възстанови тя своето стопанство, толкова по-бързо ще подобри личното си благополучие и с помощта на героичното, неуморно трудолюбие на трудещите се... и т.н. и т.н.

Мина час, а началникът продължаваше да пише:

... Като ви напускам (на това място хартията е изцапана от сълзи), позволете ми, другари, да се надявам, че и занапред вие, работниците и служителите, ще поддържате като един човек всемерно авторитета си пред администрацията на гарата чрез честното си отношение към възложените ви задължения, помнейки, че за да открием единствения верен делови начин на работа на гарата с цел постигането на още по-голямо подобрене на работния апарат и поевтиняване себестойността на получаваната от нас продукция, т.е. на пътничокилометра и тонкилометра, трябва да сме сплотени като един и по този начин да постигнем отстраняването на пречките при правилното обслужване на широките трудещи се маси, а в това число следователно и на самите себе си в частност, а също да докажем своята непоколебима преданост на интересите на работническата класа на СССР...

След като изписа цял тон от тези идиотщини, началникът, усещайки, че и в собствената му глава е пълна мъгла, добави на глас:

— Май яко го извъртях. Какво още да им допиша на тия гаднярчета, та да ме запомнят? Впрочем и така не е лошо.

Пожелавам ви, другари, всичко хубаво. Довиждане. С другарски поздрав. Иван Иванов — дописа началникът, вместо печат капна отгоре няколко сълзи и добави в началото на документа:

Моля всеки от адресатите да го прочете в отдела си на своите сътрудници.

После си обу галошите, сложи си шапката, шала, взе си куфара и замина за новата месторабота.

След това три дена във всички служби се носеше вой и скърцане със зъби, но вече не престорени, а истински Началниците на службите събираха насила сътрудниците и им четяха на глас съчинението на началник-гарата.

— Дано пукне дано! — казваха с неподправени гласове, но шепнешком сътрудниците. — Дума не му се разбира и за кой дявол го е писал, той си знае. Е, слава тебе, Господи, че замина и дано само не се върне!

ГАДЕН ТИП

Ако се вярва на статистиката, съчинена наскоро от някой си гражданин (аз лично я четох) и според която на всеки хиляда души се падат по два гения и два идиота, трябва да признаем, че шлосерът Пузирьов беше несъмнено един от двамата гении. Та прибрал се геният Пузирьов у дома си и казал на жената:

— Е, Мария, погледнато изобщо и изцяло, жизнените ми ресурси вече секнаха.

— Щото ти всичко изпиваш, негоднико — отговорила му Мария. — Сега какво ще ядем?

— Не се тревожи, скъпа жено — отговорил тържествено Пузирьов, — ще има какво да ядем.

С тези думи Пузирьов така прехапал с горните зъби долната си устна, че от нея силно бликнала кръв. После гениалният кръвопиец взел да ближе и да гълта кръвта, докато не се напил с нея като кърлеж.

След което шлосерът си нахлупил калпака, зализал си устната и се запътил към болницата на преглед при доктор Порошков.

* * *

— Какво ви е, миличък? — попитал Порошков Пузирьов.

— Ум-мирам, гражданино доктор — отговорил Пузирьов и се хванал за рамката на вратата.

— Какво говорите? — учудил се докторът. — Изглеждате превъзходно.

— Пре... въз... ходно ли? Господ да ви съди за тия думи — отговорил с гаснещ глас Пузирьов и се запрегъвал като стъбълце.

— Но какво чувствате?

— Ми таз за-ран... взех да повръщам кръв... Е, рекох си, прощавай... Пу... зирьов... До приятно свиждане на онзи свят...

Понеже ще идеш в рая, Пузирьов... Прощавай, Маря, съпруго моя, й рекох... Не споменавай с лоша дума своя Пузирьов!

— Кръв ли? — попитал недоверчиво лекарят и опипал корема на Пузирьов. — Кръв, казвате? Тук боли ли?

— Ох! — отговорил Пузирьов и обърнал очи. Ще успее ли да си напиша завещанието?

— Другарю Фенацетинов — викнал Порошков на фелдшера, — дайте стомашната сонда, ще изследваме сока.

* * *

— Тая пък дяволщина каква е? — мърморел недоумяващият Порошков, поглеждайки в съдинката — кръв! Наистина. За пръв път виждам кръв при толкова прекрасен външен вид...

— Прощавай, свете бели — казал легналият на кушетката Пузирьов, — вече няма да стоя до стана, няма да участвам в заседания, няма да утвърждавам резолюции...

— Не се отчайвайте, миличък — успокоявал го състрадателният Порошков.

— Каква е тая коварна болест? — попитал гаснещият Пузирьов.

— Ами кръгла язва на стомаха. Ама няма страшно, ще се оправите, но първо трябва да лежите и второ, ще ви дам едни прахчета.

— Има ли смисъл, докторе — не хабете уважаемите си лекарства за умирация шлосер, те ще потрябват за живите... Плюйте на Пузирьов, той е вече с единия крак в гроба...

„Как само се вайка момчето!“ — помислил си състрадателният Порошков и дал на Пузирьов валериан.

* * *

От кръглата язва на стомаха Пузирьов спечелил 18 рубли и 79 копейки, отпуска по болест и прахчета. Прахчетата Пузирьов ги изхвърлил в тоалетната, а 18-те рубли и 79 копейки използвал по следния начин: 79 копейки дал на Маря за домашни разходи, а 18 рубли пропил...

* * *

— Скъпа Маря, пак свършихме парите — казал Пузирьов, — я ми капни зубровка в очите...

Същия ден Пузирьов се явил със завързани очи за преглед при доктор Каплин. Двама санитарии го водели под ръка, като архиерей. Пузирьов ридаел и нареждаше:

— Сбогом, сбогом, бели свете! Загубих си оченцата от работа на фрезата...

— По дяволите! — възкликнал доктор Каплин, — толкова остро възпаление през живота си не съм виждал. Как стана?

— Ами трябва да ми е наследствено, скъпи докторе — отговорил ридаещият Пузирьов.

* * *

От възпалението на очите Пузирьов изкарал чисти 22 рубли и очила с рамка от коруба на костенурка.

Рамката Пузирьов продал на битака, а 22-те рубли ги разпределил така: 2 рубли дал на Маря, но после си взел рубла и половина обратно, като казал, че ще ѝ ги върне вечерта, но и тези рубла и половина и останалите двайсет пропил.

* * *

Не е ясно откъде успял да свие гениалният Пузирьов пет прахчета кофеин, той ги излапал и петте, от което сърцето му заподскачало като жаба. Донесли Пузирьов на носилка в амбулаторията при доктор Микстурина и докторката ахнала.

— С такъв порок на сърцето — казала току-що завършилата университета Микстурина — щеше да е редно да ви пратим в някоя московска клиника, там студентите щяха направо да ви разкъсат. Ужасно съжалявам, че такъв порок ще си иде напразно!

* * *

Порочният Пузирьов получил 48 рубли и заминал за две седмици за Кисловодск. 48-те рубли разпределил така: 8 рубли дал на Маря, а останалите 40 похарчил за познанство с някаква блондинка, която се случила във влака.

„... Ами като не мога да измисля сега от какво да се поболее — говорел си сам Пузирьов, — ще ми се наложи май да се разболея от огромен цирей на крака.“

Циреят струвал на Пузирьов 30 копейки. За тези 30 копейки той купил от аптеката нишадър. После взел назаем от познат счетоводител спринцовка за инжектиране на мишеморка и с тази спринцовка си вкарал нишадъра в крака. Получило се нещо, от което дори самият Пузирьов взел да вие.

„Е, сега с тоя цирей ще свием от ония балами докторите 50 рубли“ — мислел си Пузирьов, докато куцукал към болницата.

Но се случило нещастие.

В болницата имало комисия начело с някакъв мрачен и несимпатичен тип с очила със златни рамки.

— Хъм — казал несимпатичният и пронизал Пузирьов с поглед през златните обръчи, — цирей, казваш? Та-ака... Сваляй панталона!

Пузирьов смъкнал панталона и докато да примигне, циреят вече бил срян.

— Хъм! — казал несимпатичният. — Та значи в цирея ти има нишадър. Хайде, обясни ми, любезни шлосере, как се е озовал там?...

— Не мога да зная — отговорил Пузирьов, усещайки, че под него зейва пропасть.

— Аз пък мога! — казали несимпатичните златни очила.

— Не ме погубвайте, гражданино доктор — ударил го на молба Пузирьов и заридал с истински сълзи, без каквото и да било възпаление.

Въпреки това го погубили.

И така му се пада.

ЗЛАТНИТЕ КОРЕСПОНДЕНЦИИ НА ФЕРАПОНТ ФЕРАПОНТОВИЧ КАПОРЦЕВ

В кореспонденциите на Ферапонт Ферапонтovich Капорцев (живее в провинцията) съм поправил само неуместния правопис. С една дума, кореспонденциите са автентични.

КОРЕСПОНДЕНЦИЯ ПЪРВА

ОГНЕУПОРНА АМЕРИКАНСКА КЪЩА

Известно е, че жилищната криза е придобила общодържавни мащаби, стигнали чак до нашия Благодатск. Няма как да не е така, защото поради предизвиканата от НЕР-а раждаемост народонаселението се увеличава със застрашителна бързина. Та тъкмо затова нашият известен кооператор Павел Фьодорович Петров (заменете името с буквите „Пъ,Фъ,Пъ“, инак ще стане скандал) реши да се справи с положението по кооперативен начин. Той е всъщност интелигентен човек, но и по американски оправен и бързак. Като начало съпругата му, въпреки всички очаквания, роди вместо едно детенце — близнаци, с което подтикна Петров към кооперативни действия.

С разрешение на началството той откри жилищно-строително кооперативно бюро в състав Н.Н.Л. (агроном от първия брак на неговия баща) и В.А.С. (годеник на сестра му — ръководител на хоровия кръжок при културната комисия) и с вноски от дванайсет десетачки за изграждане на американска къща от огнеупорен тип — невероятна новина в нашия град.

Представете си смайването на закоравелите благодатчани, когато на ъгъла на улиците Новосвятска и Парижка комуна израсна като гъба двуетажна къща на изплащане с три апартамента и с удобства.

Тя беше с островърх покрив и много приличаше на чужбинските къщи по картичките от Швейцария. Най-смайващото беше, че къщата

се оказа огнеупорна, което предизвика строителна треска и подаване на молби до изпълкома (сега всички си ги изтеглиха).

Глупаците от нашия град се присмиваха на Петров, предлагаха му да изпробва къщата с газ, но той не се съгласи, което се оказа голяма грешка, защото сега нямаше да ходи въпреки приближаващото лято с шуба и с календар в ръце!

На 5 април цялото строително бюро докара децата си и всичките си партакеси (къщата е с цвят на пепел от цигара), а Петров стигна дотам, че дори си прокара телефон.

На 19-ти, навръх първия ден на Великден през нощта, нашата бдителна пожарна команда беше вдигната на крак от съдбоносно повикване от телефона на Петров:

— Пожар!!!

Нашият началник на пожарната Салов отговорил по телефона:

— Ще бъдете глобен за лъжливо повикване и пиянска великденска шега. Това не е възможно!

Петров се дръпнал разплакан от телефона и не могъл нищо друго да направи, понеже жицата била вече изгоряла.

Когато вследствие на видяното от кулата зарево нашите храбреци–пожарникари най–сетне дошли, сварили цялата жилищно–американска компания да стои облечена в топли шуби на улицата, а къщата била изгоряла като факла, та успели да спасят само пръстените на съпругата, резервната шуба на главния американец Петров, тенджерата и календар с лика на всеруския старейшина. Сега е заведено дело: „За пожара в огнеупорната къща.“ Според мен глупаво дело! То ще завърши, разбира се, без резултат, защото Салов открил, че е станало samozапалване на жици на тавана.

Та така странно става всичко при нас в провинцията. В Москва къщата със сигурност нямаше да изгори.

КОРЕСПОНДЕНЦИЯ ВТОРА

ЛЪЖЕДМИТРИЙ ЛУНАЧАРСКИ

(ОТ ПРОВИНЦИЯТА, ОТ КАПОРЦЕВ)

В нашето славно Благодатско учреждение си имаме изключителен секретар. Ние високо го ценим, още повече, че той скоро

ще ни напусне.

То мястото на човек като него, разбира се, не е в Благодатск, а в Москва или, в краен случай, в Ленинград. Още повече, че той твърди как имал връзки.

Над бюрото си секретарят ни беше окачил изреченията: „Ръкостисканията пренасят зарази“, „Ако си дошъл при зает човек, не му пречи“, „За външни лица разговорите по телефона строго забранени“, освен това се беше оградил с решетка като тази около паметника на Карл Либкнехт, с което се беше откъснал окончателно от масите.

Който и да отвори уста през решетката, той му казва само една дума: „По-кратко!“ По-кратко, та по-кратко. Като гарван на клон грачи.

Един прекрасен ден пред решетката застанал младеж. Много добре облечен, палтото му с реглан ръкав. Червенокос. Мустачки. Папийонка. Взел стол и седнал. Секретарят напъдил с грак всички от решетката и го пита:

— Вие какво ще обичате? По-кратко!

Отговаря му:

— Няма нищо, другарю, зает сте, аз ще почакам.

Гласът му великолепен, интелигентен.

Онзи свъсва вежди и го подканва:

— Няма нищо, казвайте. По-кратко.

Отговаря му:

— Вижте какво, другарю, назначен съм при вас.

— Как се казвате? — вдигнал вежди нашият.

А онзи:

— Луначарски. — Младежът се изкашлял скромно и повторил много учтиво: — Луначарски.

Нашичкият отворил кошарката и го поканил:

— Заповядайте вътре — (вече няма „по-кратко“). — Моля да ме извините — (забележете: моли за извинение) — и пита: — Да не би да сте роднина на Анатолий Василиевич?

Онзи:

— Това няма никакво значение. Негов брат съм.

Хубаво „няма значение“! Решетката веднага отишла по дяволите. Стол.

— Пушите ли? Седнете! Позволете да ви попитам, а на каква длъжност?

Онзи:

— Като завеждащ.

Чудесно!

Нашият завеждащ тъкмо бил извикан в Москва да даде обяснение за парната мелница и вече знаехме, че ще дойде друг.

Какво станало със секретаря и с всички останали, чак ми е трудно да опиша — изпаднали в див възторг. Оказало се, че докато пътувал насам, на Дмитрий Василиевич му откраднали всички документи, а във влака, вече близо до Красноземск, му свили и парите, та той пристигнал в нашия Благодатск с каруца, караща манифактура. Но най-интересното било, че му откраднали и куфара с бельото. Всички събрали се били във възторг, че могат да помогнат.

Ето и списъка на нашите кариеристи:

1) Секретарят дал засмяно 8 десетачки.

2) Касиерът — 3 десетачки.

3) Завеждащият личен състав — 2 десетачки, сапун, пешкир, чаршаф и бръснач (оня не му го върнал).

4) Счетоводителят — 42 рубли и три пакета цигари „Посланически“.

5) Освен това на брата на Луначарски му дали срещу заплатата 50 рубли аванс.

След което го повели да се запознава с учрежденията и да приема работата. Оказал се ужасно възпитан, приел всички заявления и на всяко написал: „Да се удовлетвори.“

Секретарят станал същинска фурия, вече не ходел, а летял като перце. Предлагал да телеграфират веднага в Москва относно документите, но столичният гост измислил нещо по-добро. „Аз — казал — и без туй ще тръгна веднага да инспектирам околията и ще стигна чак в Красноземск, а оттам лично ще уредя всичко по пряката телефонна линия“.

Всички се смаяли от невероятната му експедитивност и енергия. В Благодатск имаме само един автомобил и Дмитрий Василиевич заминал с него за пряката линия (преди което секретарят му дал одеяло, два фунта салам, бял хляб, а като изненада сложил и бутилка силна английска водка).

До Красноземск с кола са три часа път. Е, да речем, че ще остане на пряката линия час, за връщане ги сложи още три часа. Колата се върнала в единайсет часа вечерта, шофьорът бил пиян и рекъл, че Дмитрий Василиевич останал да пренощува при тамошния председател и наредил да му пратят колата утре за три часа следобед. На другия ден пратили колата. Пристигнала тя — Дмитрий Василиевич го няма. Никой не можел да разбере какво става. Секретарят веднага лично — хоп в колата и в Красноземск. Връща се на лугата сутрин като тъмен облак и никого не гледа в очите. Ние нищичко не разбираме. Счетоводителят се усети за четирийсет и двете си рубли и пита с треперещ глас:

— Ами Дмитрий Василиевич къде е? Да не се е разболял?

А нашият само прехапа устна и:

— Другарю Прокундин, ос-та-ве-те ме на мира. Затръшна вратата и си тръгна.

Ние при шофьора. Оня се хили. Абе магия и половина! Никакъв Дмитрий Василиевич не е нощувал при председателя. Секретарят попитал дали Луначарски е разговарял по пряката линия, та тамошните хора направо решили, че се е побъркал. Секретарят даже изтичал до гарата, попитал дали не са виждали младеж с одеяло. Видели го, рекли му, в бързия влак. Само вратовръзката му не била като описаната.

Направо се ужасихме. Същинска магия. Сякаш в града ни е идвал призрак.

После касиерът попита изведнъж шофьора:

— Вратовръзката да е била зелена?

— Ми да.

А касиерът изведнъж изтърси:

— Признавам си, аз, магаре с магаре, освен трите десетачки и копринена връзка му дадох назаем.

Чак тогава всички ахнахме и се сетихме, че е самозванец.

* * *

Оня беше глобил с 222 рубли нашите подлизурковци. Без да се смятат вещите и почерпките. Та на ти сега едно „по-кратко“.

Ваш кореспондент Капорцев.

КОРЕСПОНДЕНЦИЯ ТРЕТА

ВАНКИН ГЛУПАКА

Чуден е Днепър при хубаво време, но още по-чуден е прочутият ни профдеец на XX век Исидор Ванкин, дето се лепна като смокинов лист за нашия работнически клуб.

Нито една идиотщина в нашия живот не минава без намесата на Ванкин.

Откровено казано, все се надявахме, че ще го приберат в центъра, но да се държи Ванкин в центъра е, разбира се, невъзможно.

Но ето че се случи събитие. Един прекрасен ден две работнички от нашия завод, Маря и Даря, родиха едновременно — и двете момиченца, — само дето това на Маря беше червенокосичко, а това на Даря — обикновено. Чудесно! Нашият председател на профкомитета е много енергичен човек, та решихме да направим гражданско кръщение и на двете.

Ех, ясно и очевидно: без Ванкин няма да мине. Той се явил начаса и предложил на щастливите майки имена за техните мъничета: Барикада и Бебелина. Тъй че първата ставала Барикада Анемподистовна, а втората просто Бебелина Иванна, но и двете майки се отказали с плач и дори искали да си вземат отрочетата обратно.

Тогавя Ванка ги сменил с други две имена: Месалина и Пестелина, добре че председателят на заводския профкомитет успял да го сложи на място, като обяснил, че име Месалина няма, а така е озаглавен филм.

Най-сетне Ванкин се видя на тясно. Той се кротна, а ние измислихме с обединени усилия две красиви имена: Роза и Клара.

— Кръщенето ще стане бонбон — обеща нашият председател, потривайки мазолести ръце, — дано само Ванкин да не изпорти нещо.

В клуба на името на др. Луначарски пълно с хора, игла няма къде да падне, всички лампи светят, лозунгите сияят. Щастливите майки седят на сцената с повитите бебета и радостно ги дундуркат.

Обявиха имената и председателят предложи, който желае да вземе думата. Изтъпани се, разбира се, нашият хубавец Ванкин. И заяви:

— Предвид на това и като се вземе под внимание, скъпи другари, че на нашите трудови бебета дадохме имената Роза и Клара, предлагам да почетем с траурен марш паметта на скъпите ни борци. Музика, свири!

Нашият диригент и завеждащ музикалната секция подхвана гръмко „Вий жертва паднахте“. Всички станаха, ужасно объркани, а в това време околността се огласи от плача на Даря, майка № 2, понеже нейното бебе Розичка се беше поминало в ръцете ѝ.

Една картина беше, думи нямам! Първата майка каза на Ванкин само:

— Благодаря ти, негоднико! — И се втурна с бебето си при попа, който кръстил детенцето не Клара, а в чест на майката просто Мария.

Останалият женски елемент направи на Ванкин такова кръщение, че той едва успя да избяга през задната врата на клуба.

Нашата изтъкната лекарка Ол. Мих. Динамит напразно се мъчеше да обясни на събралите се, че момиченцето е починало от неизлечима на неговата възраст болест на червата, то вече било вдишало температура 39 градуса и щяло да си умре, каквото и име да му сложат, но хората изобщо не я слушаха. Всички се разотидоха, убедени, че Ванкин направо е удушил момиченцето с траурния марш.

Та ей такива ми ти работи стават в нашия затънтен край...

С уважение, Капорцев

КОРЕСПОНДЕНЦИЯ ЧЕТВЪРТА

БРАНДМАЙСТОРЪТ ПОЖАРОВ

Най-покорно ви моля, другарю литератор, да опишете нашия брандмайстор на пожарите (презимето с малка буква — М. Б.), колкото може по-красиво, с рисунка.

Имахме си ние на N-ската гара на Балтийската съветска жп линия един брандмайстор, гражданчето Пожаров. Ей, ама той наистина беше над пожарите Пожаров, същински Херкулес беше тоя наш храбър брандмайстор.

Първата работа на брандмайстора беше да налети в абсолютно всички помещения и да направи всички кюмбета „циганска любов“ на пух и прах, та нашите железничари, другари-граждани, братчета-сестричета, изпомръзнаха като дървеници.

Пожаров налетя на клуба ни с каска, като същински средновековен рицар, искаше да го заличи от лицето на земята, крещеше, че клубът ни бил антипожарен. Нашият профсъюз влезе в битка с Пожаров, застъпи се и води с разрушителя на нашия бит сражение на цели седем заседания, та стана същински Перекоп. За клуба мога да кажа, че хората от нашия профкомитет навряха Пожаров в миша дупка. Да, но на библиотечния фронт Пожаров си го върна с фанфари и изтръгна из корен дори мисълта за печки, поради което другарят Бухарин с неговата азбука и Лев Толстой станаха на ледени шушулки, а на народонаселението в библиотеката се сложи край отнине и вовеки. Амин. Амин. Просвещавай се където си щеш.

Но с всичко това гражданинът брандмайстор все още не беше доказал достатъчно добре своята преданост на Октомври. Докато ние го чествахме, той възвести със звуци на тръба в двора на пожарната команда, че му е поднесъл подарък, като е разглобил пожарната кола до последното й винтче. Сега няма кой да я сглоби и в случай на пожар ние ще си изгорим до един, без да гъкнем. Хубав подарък си получи годишнината, нали?

Но най-добре подреди брандмайсторът нашата взаимоспомагателна каса. Взе от нея една десетачка и отпраши в неизвестна посока. Твърдяха, че уж били видели Пожаров да се насочва към близката до Москва гара Х. Поздравяваме ви, братя краймосковчани, ще видите дявола по пладне.

Пожарният ни живот продължи точно два месеца и настъпи пълна тишина със студ като на Северния полюс. Лека й пръст на десетачката, но добре ще е все пак да я върне и взаимоспомагателната да си я прибере под ключ в огнеупорната каса.

Презимето ми, „Капорцев“, не го слагайте, ами ме подпишете направо „Магнит“ и направете гореизложеното по-язвително.

Забележка:

Мили Магнит, по-язвително, отколкото сте представили вие вашия брандмайстор, аз не бих могъл.

Издание:

Михаил Булгаков. За ползата от алкохолизма

Технически редактор: Олга Стоянова

Коректор: Мария Христова

Предпечат: Митко Ганев

Издателска къща „ФАМА“, София, 2011 г.

ISBN: 978-954-597-411-3

Михаил Булгаков

Рассказы и фельетоны

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.